

VEŘEJNÁ SPRÁVA V ČESKÉ REPUBLICE 2019

Výroční zpráva o stavu veřejné správy
České republiky za rok 2019

DIGITALIZACE

Portál občana
Czech POINT
Datové schránky

STATISTIKY

Správní činnosti
Přehledy
Data

LIDÉ

Zaměstnanci
Platy
Vzdělávání

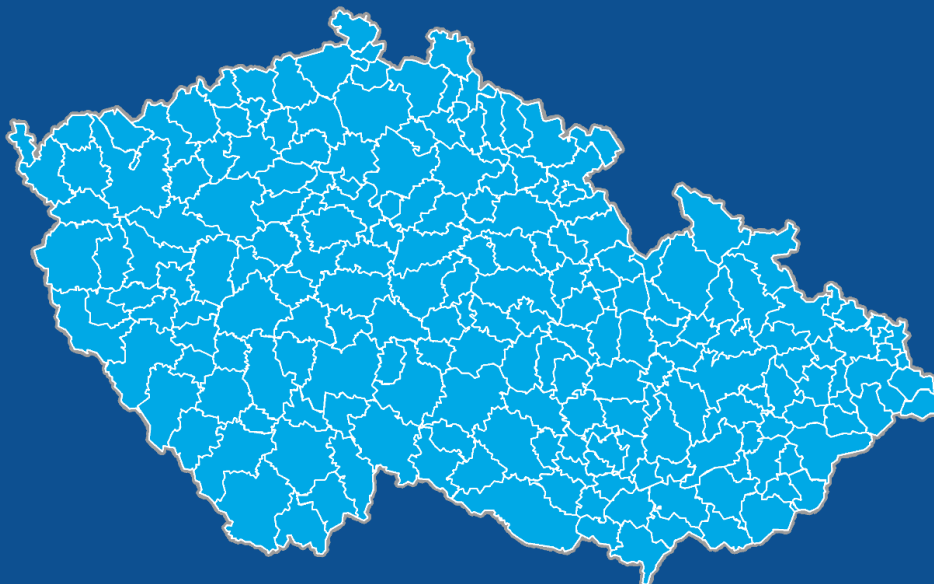
HOSPODAŘENÍ OBCÍ A KRAJŮ

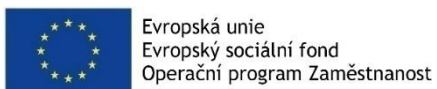
Příjmy
Výdaje
Bilance

VOLBY

Výsledky
Data agenty
Novinky

Zpracováno v rámci projektu „Implementační jednotka Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020“, reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_019/0000125.

Projekt je spolufinancován z prostředků Evropské unie, Evropského sociálního fondu.

Vydalo Ministerstvo vnitra, odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy v roce 2020.

ÚVODNÍ SLOVO MINISTRA VNITRA

Vážení spoluobčané,

právě jste otevřeli výroční zprávu o stavu veřejné správy v České republice za rok 2019. Výroční zpráva má dva hlavní cíle. Prvním je shrnout stav české veřejné správy v daném roce a informovat o něm vládu České republiky. Druhým účelem této publikace je představit široké veřejnosti rozsah vykonaných aktivit a dalších souvislostí.

Mám-li z úkolů dokončených v uplynulém roce vybrat jen pár nejzásadnějších novinek, zcela jistě musím zmínit předložení koncepce Klientsky orientovaná veřejná správa 2030 vládě České republiky.

Koncepce stanovuje jasné strategické směřování veřejné správy pro nadcházející desetiletí.

Velký krok kupředu jsme učinili také v oblasti elektronizace veřejné správy. Zde upozorním například na rozvoj služeb Portálu občana, Czech POINTu nebo na stále vzrůstající oblibu datových schránek (ke konci roku 2019 jich bylo zřízeno celkem již 1 034 537). Za další úspěch na poli digitalizace veřejné správy České republiky považuji skutečnost, že jsme se opět posunuli v mezinárodním srovnání úrovně digitálních veřejných služeb v členských státech EU.

V neposlední řadě bych rád zmínil změny v příspěvku na výkon státní správy. Stát i v roce 2019 pokračoval v zavádění adresnosti příspěvku, jenž má přispět spravedlivější distribuci příspěvku dle reálného výkonu úřadů. Pro rok 2019 takto začala být vyplácena agenda územního plánování a v roce 2020 začne být i agenda vydávání řidičských průkazů a částečně také matriční agenda. Pro rok 2020 se navíc podařil zajistit příspěvek pro obce a kraje v rekordní výši (celkem přes 12 miliard korun).

V publikaci se můžete těšit také na celou řadu přehledných statistik o výkonnosti veřejné správy, například: počty vydaných osobních dokladů, provedených správních úkonů, statistiky o obyvatelích, informace k volbám, hospodaření obcí a krajů nebo zaměstnancům veřejné správy.

Protože věřím, že veřejná správa je především službou pro své klienty – občany, budu i nadále usilovat o zavádění moderních nástrojů, které občanům prostřednictvím profesionálních a přívětivých úředníků zjednoduší styk s orgány veřejné správy a udělá z tohoto setkání příjemnou zkušenost.

Jan Hamáček

1. místopředseda vlády a ministr vnitra

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO MINISTRA VNITRA	3
ROK VEŘEJNÉ SPRÁVY V ČÍSLECH	6
HLAVNÍ TÉMATA – CO HÝBALO VEŘEJNOU SPRÁVOU V ROCE 2019?	7
Rekodifikace stavebního práva.....	7
Koncepce Klientyky orientovaná veřejná správa.....	9
NOVINKY V LEGISLATIVĚ.....	12
Legislativní změny účinné v roce 2019	12
Přelom roků 2019/2020	15
Připravované legislativní změny	16
Mimořádná opatření přijatá na základě novely zákona o místních poplatcích.....	18
Hodnocení dopadů regulace	19
VOLBY	21
Agenda voleb v roce 2019	21
Zastoupení žen a mužů ve volených orgánech.....	22
SPRÁVNÍ AGENDY	27
Obyvatelstvo.....	27
Státní občanství	30
Osobní doklady (občanské průkazy, cestovní pasy)	30
Agenda řidičů a registr vozidel	32
Matriční agenda.....	33
Stavební agenda	33
Živnostenská agenda	34
Veřejné sbírky.....	35
Lustrace	36
Přestupky	36
Přívětivost městských úřadů	40
Místní příslušnost	40
DIGITALIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY	42
Digitální Česko	42
Index digitální ekonomiky a společnosti DESI	42
Czech POINT	43
Informační systém datových schránek.....	45
Projekt PMA 3 a úpravy Registru práv a povinností.....	46

Portál veřejné správy a Portál občana.....	46
Elektronická veřejná správa.....	47
LIDSKÉ ZDROJE VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ	50
Vzdělávání nově zvolených členů zastupitelstev obcí	50
Vzdělávání úředníků územních samosprávných celků	50
Zaměstnanci územních samosprávných celků	51
Zaměstnanci služebních úřadů	58
Vzdělávání státních zaměstnanců	59
HOSPODAŘENÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY	64
Příspěvek na přenesený výkon státní správy.....	64
Hospodaření územních samosprávných celků	66
Ostatní	74
DOZOR A KONTROLA OBCÍ	76
Kontrola výkonu samostatné působnosti obcí	76
Dozor nad vydáváním obecně závazných vyhlášek	78
Posuzování pravidel pro přidělování obecních bytů	79
Územní anomálie dle § 26a zákona o obcích	79
PUBLIKACE A METODICKÉ MATERIÁLY.....	82
Metodické materiály pro ÚSC vydané v roce 2019 odborem veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra	82
Stanoviska ODK Ministerstva vnitra vydaná v roce 2019	83
Vybrané publikace Ministerstva vnitra vydané v roce 2019	83
MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ.....	85
Sustainable governance indicators.....	85
World Bank: Worldwide Governance Indicators.....	86
World Economic Forum: Global Competitiveness Index.....	88
Informační společnost v číslech.....	89
Evropská komise: Country Report 2020	90
Shrnutí mezinárodního srovnání	91
INDEX VÝKONNOSTI VEŘEJNÉ SPRÁVY	92
ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ PRO VLÁDU ČR	93

ROK VEŘEJNÉ SPRÁVY V ČÍSLECH

1 089 037 a 631 891

Počet vydaných občanských průkazů a cestovních pasů, a to je jen malá část z milionů správních úkonů.

- 2 042

Snížení počtu služebních a pracovních míst ve státní správě za rok 2019.

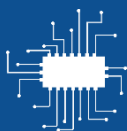
360 mld. Kč

Celkové roční příjmy všech obcí (meziročně + 30 mld. Kč).

6 593

Posouzených obecně závazných vyhlášek k místním poplatkům (od listopadu do prosince 2019).

>100

Digitálních služeb na Portálu občana.

10,85 mld. Kč

Rekordní výše příspěvku na výkon státní správy pro obce. Meziroční nárůst celkové sumy pro obce je o 400 mil. Kč.

80 679

Celkový počet zaměstnaneckých úvazků v obcích a krajích (meziročně - 1 101).

28,72 %

Účast v posledních volbách do Evropského parlamentu.

HLAVNÍ TÉMATA – CO HÝBALO VEŘEJNOU SPRÁVOU V ROCE 2019?

REKODIFIKACE STAVEBNÍHO PRÁVA

Na začátku roku 2019 byl do meziresortního připomínkového řízení vložen věcný záměr nového stavebního zákona, který vyvolal diskusi mezi předkladatelem (Ministerstvem pro místní rozvoj) a dalšími resorty a stakeholdery. K věcnému záměru zákona v březnu dorazilo přes 1 600 připomínek, z nichž nejzásadnější byly institucionálního charakteru.

Věcný záměr zákona připravilo Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s Hospodářskou komorou České republiky za přispění několika právních kanceláří, a to na základě memoranda podepsaného v říjnu 2018. Deklarovaným cílem věcného záměru zákona bylo zjednodušení přípravy staveb a povolovacích procesů (např. zrychlení povolování staveb z aktuálního průměru 5,4 roku na 1 rok). Ačkoliv na cílech panovala obecná shoda, rozpor nastal v navržených způsobech jejich dosažení. Ty mimo jiné zahrnovaly vyjmutí stavební agendy ze spojeného modelu výkonu veřejné správy, a tím odebrání agendy obecním úřadům a její převedení státu, což by s sebou neslo vysoké náklady pro státní rozpočet (přesun zaměstnanců, přesun archiválií, hledání nových kancelářských prostor atd.). Proti tomuto se postavilo například Ministerstvo vnitra, ale také obecní svazy s celostátní působností.

Vedle institucionálních změn byla kritizována centralizace rozhodování při stavebním řízení, kdy navržený systém omezoval prostor pro vyjádření dotčených subjektů. Dalším tématem kritiky se tak stal potenciál podřazení veřejných zájmů pod cíl rychlé výstavby. Dle Světové banky trvá vyřízení stavebního povolení v České

republice v průměru 264 dní, a to se zde započítávají jen úřední lhůty bez přerušování. Délka řízení je odvislá od faktu, že do něj může vstoupit zhruba až 20 úřadů a dalších 50 dotčených orgánů. Návrh proto počítal s tím, že pokud se úřad nevyjádří do 30 dní, bude platit fikce souhlasu. Zrychlení mělo být dosaženo také sloučením územního řízení, stavebního řízení a EIA (vyhodnocení vlivů na životní prostředí) do jednoho.

Zásadním argumentem předkladatele pro institucionální změnu byla eliminace systémové podjatosti. Za tento jev se označuje situace, kdy úředníci obce rozhodují v přenesené působnosti o věci, na které má obec sama zájem. Ve skutečnosti však nejde o závažný problém, který by vyžadoval takto náročné řešení – za rok 2018 bylo kvůli systémové podjatosti napadeno jen 166 řízení (na 117 000 úkonů stavebních úřadů). Navržená struktura by navíc tento fenomén jen převedla na vyšší úroveň, neboť stát je často sám investorem a jeho úředníci by byli ve stejném postavení, jako dnes úředníci obcí.

Návrh věcného záměru zákona byl v červnu odsouhlasen předsedkyní Legislativní rady vlády, Marií Benešovou, ministryní spravedlnosti. I přes udělený souhlas ovšem ve svém stanovisku popisovala nutné změny, které měly být do návrhu zapracovány v období přípravy paragrafovaného znění. Připomínky předsedkyně Legislativní rady vlády směřovaly k nekonkrétnosti věcného návrhu (např. nepopsání průběhu a dopadů delimitace nebo rozsahu zachovaných dotčených orgánů),

nejasnost dopadů implementace práva EU na úseku ochrany životního prostředí (EIA, SEA) a kritizována byla také nerealističnost harmonogramu legislativních prací.

Věcný záměr zákona byl rovněž projednáván na Radě vlády pro veřejnou správu, která tehdejší podobě několikrát vyslovila nesouhlas. Na podzim byl Radou vlády pro veřejnou správu uložen Ministerstvu vnitra úkol připravit dopadovou studii rekodifikace stavebního práva zaměřenou na institucionální změny. V této dopadové studii je uvedeno, že jejím smyslem bylo postihnout aspekty rekodifikace, které v návrhu zákona, resp. závěrečného hodnocení dopadů regulace (RIA) nebyly předkladatelem popsány vůbec, či nejsou uvedeny v přesné a zcela vypoovídající podobě.

Závěry, které dopadová studie přinesla, měly zcela odlišné vyznění celkových nákladů rekodifikace stavebního práva, než jaký byl obsažen v návrzích Ministerstva pro místní rozvoj. Podle dopadové studie by se delimitace týkala 13 500 zaměstnanců, čímž by šlo o reformu srovnatelnou s rušením okresních úřadů. Nově by pro zaměstnance musel stát obstarat přes 180.000 m² kancelářské plochy. Toho však dle studie stát není schopen, neboť vlastní prostory jen ve čtvrtině obcí s rozšířenou působností. Obrovskou komplikací se jeví i převod archivů a spisová rozlučka. Z finančního hlediska by

šlo o miliardovou investici, avšak větší problém by nastal v časovém hledisku. Studie také upozorňovala, že by stavební úřad na úrovni obce s rozšířenou působností potřeboval k provedení digitalizace a katalogizace úkonů potřebných ke spisové rozluce až 14 let. Ministerstva pro místní rozvoj ovšem závěry dopadové studie odmítlo jakožto nadnesené.

Ministerstvo vnitra v průběhu roku připravilo a předložilo k projednání alternativní návrh některých částí rekodifikace stavebního práva, který byl ovšem odmítnut. Návrh počítal se zachováním spojeného modelu (ponechání stavebních úřadů na obcích, vytvoření státního stavebního úřadu na vyšší úrovni), současně ovšem měl nabídnout zrychlení stavebního řízení a zavedení principu jednoho razítka, a to za pomoci digitalizace a nového modelu řízení přes státní krajský stavební úřad.

V listopadu bylo Ministerstvem pro místní rozvoj připraveno a do připomínkového řízení vloženo paragrafované znění zákona zpracované dle původního kritizovaného věcného záměru. K návrhu znění zákona se nakonec sešlo několik tisíc připomínek, což svědčilo o trvající kontroverznosti celého návrhu. Vypořádání připomínek a příprava konečného znění zákona se přehouply i do roku 2020.

KONCEPCE KLIENTSKY ORIENTOVANÁ VEŘEJNÁ SPRÁVA

V průběhu roku 2019 byl dokončen nový strategický materiál rozvoje veřejné správy s názvem **Klientsky orientovaná veřejná správa 2030**. Nová koncepce byla vytvořena proto, aby veřejná správa jako klíčová oblast fungování státu měla jasné strategické směřování pro nadcházející desetiletí. Nástup 4. průmyslové revoluce, transformace struktury společnosti, digitalizace ekonomiky či stále rostoucí ekologická stopa, to vše jsou oblasti, které mají na veřejnou správu a její fungování významný vliv. Veřejná správa na tyto trendy a globální výzvy musí umět reagovat, využít jejich pozitivních dopadů, ale i předcházet těm negativním. Nová koncepce se snaží řadu těchto trendů postihnout a pokouší se s nimi vypořádat.

V minulém roce se podařilo úspěšně zpracovat analytickou část, která definuje konkrétní problémové oblasti veřejné správy, stejně jako nezbytný mezinárodní kontext. Analytická část se stala podkladem pro část návrhovou, která přichází s konkrétní vizí pokroku veřejné správy v nadcházejících deseti letech. Pokročit by se mělo zejména v klientské orientaci veřejné správy, a to především z pohledu dostupnosti a přívětivosti poskytovaných služeb. Zásadní je obdobně jako v minulých letech také zlepšování efektivity vnitřního fungování veřejné správy, kde lze spatřovat mnohé rezervy. Zastřešující vizí je dosáhnout do roku 2030 **takové veřejné správy, která bude maximálně klientsky orientovaná a bude vytvářet podmínky pro další zvyšování kvality života obyvatel a růst prosperity České republiky.**

Dokument byl připraven ve spolupráci se všemi relevantními partnery, jako jsou např. ostatní ministerstva nebo komunální svazy s celostátní působností. Konkrétní opatření budou realizovány nejen Ministerstvem vnitra, které je gestorem koncepce, ale také ostatními resorty, mimo jiné např. Ministerstvem financí, Ministerstvem práce a sociálních věcí, Ministerstvem pro místní rozvoj nebo Ministerstvem životního prostředí, které do koncepce svými tématy taktéž přispěly, popř. ve vzájemné spolupráci.

Z toho nejdůležitějšího, co koncepce přináší, lze zmínit např. **analýzu kompetencí resortů**, která by mohla vyústit v tvorbu nového kompetenčního zákona, stejně jako podstatnou **změnu výkonu přenesené působnosti obcí**, kterou by v budoucnu měly vykonávat převážně obce druhého a třetího typu. Klíčovým tématem je i **rozvoj inovační kultury** a inovačního managementu ve veřejné správě či **podpora analytické činnosti** a tzv. evidence-informed rozhodování (rozhodování založené na odpovědné analýze dat, možností a zhodnocení dopadů) napříč ústředními orgány státní správy. Dále také zlepšení **vzájemné koordinace i řízení veřejné správy** nejen směrem do území, **zefektivnění kontrol veřejných prostředků**, **zprehlednění právního řádu nebo posílení meziobecní spolupráce v hranicích obcí s rozšířenou působností**. Dále by mělo dojít k širšímu **uplatnění principů udržitelného rozvoje**, **posílení strategického a projektového řízení** či **rozšíření využívání systémových přístupů k řízení kvality**.

Jelikož jsou pro naplňování všech cílů zásadní **kompetentní lidské zdroje**, bude realizována řada systémových opatření ke zlepšení znalostí a dovedností úředníků a volených zástupců územně samosprávných celků, stejně jako pracovníků státní služby. Nedostatky lze aktuálně vnímat také ve vztahu veřejné správy a občana. I v této oblasti proto budou podniknuty kroky ke **zlepšení komunikace s veřejností**, stejně jako zvýšení povědomí o možnostech účasti občanů na veřejném dění a usnadnění participace.

Téma **elektronizace veřejné správy** je v koncepci obsaženo jen nepřímo, jelikož primárně je předmětem souboru strategických materiálů Digitální Česko, který byl vládou schválen v minulém roce. Oba materiály však na sebe navazují a doplňují se.

Koncepci bude naplňována prostřednictvím celkem tří na sebe navazujících Akčních plánů a vyžádá si prostředky v celkové výši cca

1,73 mld. korun. Velká část těchto prostředků bude pokryta z aktuálních evropských projektů Ministerstva vnitra. O další finanční podpoře z fondů Evropské unie programového období 2021+ Ministerstvo vnitra jedná.

Koncepce a v ní zhmotněná představa o dalším vývoji veřejné správy v nadcházejícím desetiletí se stala také základem pro aktualizovaný systém měření a hodnocení, zejména pak pro výkonový datový set, tj. soubor indikátorů, monitorujících výkon vybraných klíčových oblastí veřejné správy. V datasetu jsou optikou Koncepce zdůrazněny žádoucí trendy, které by měla veřejná správa reflektovat (např. zamýšlená tvorba inovací, využití umělé inteligence), stejně jako vytýčené cíle (zvýšení dostupnosti služeb, zlepšení komunikace s občany, apod.).

NOVINKY V LEGISLATIVĚ

LEGISLATIVNÍ ZMĚNY ÚČINNÉ V ROCE 2019

Znovuzavedení možnosti řešit na místě bagatelní přestupky domluvou

Novela, kterou v součinnosti s Ministerstvem vnitra připravila a následně předložila skupina poslanců, zahrnuje především změnu zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, která znamená, že **příkazem na místě, který nahrazuje dřívější blokové řízení, je možné uložit pokutu pouze v případě, že přestupek nebude možné vyřídit domluvou.** Zároveň byla vypuštěna možnost uložit správní trest napomenutí příkazem na místě. Ukládání správního trestu napomenutí příkazem na místě znamenalo zvýšenou administrativu, která neodpovídala společenské závažnosti bagatelních přestupků. Příkazem na místě je tedy možné uložit pouze pokutu, a to za podmínky, že k vyřízení přestupku nepostačuje neformální domluva.

Novela zahrnuje dále změnu zákona o silničním provozu, která směřuje k tomu, aby i přestupky podle tohoto zákona mohly být v souladu s obecnou úpravou vyřešeny domluvou.

Zákon č. 285/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění zákona č. 173/2018 Sb., a zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, nabyl účinnosti dne 1. ledna 2019.

Prohloubení profesionalizace státní služby v České republice

Cílem bylo vytvořit předpoklady pro další profesionalizaci státní služby, větší motivaci státních zaměstnanců k dalšímu profesnímu

rozvoji s cílem nejenom kvalitnějšího výkonu státní služby, ale i posílení odpovědnosti představených, přičemž bylo vše vedeno snahou o zachování základních parametrů nezbytných pro fungování státní služby, kterými jsou stabilizace, depolitizace a transparentnost.

Mezi významná opatření patří **rozšíření okruhu osob, které se mohou účastnit výběrových řízení na představené, rozšíření důvodů pro odvolání představených, snížení počtu oborů státní služby, jež je možné stanovit pro služební místo, či možnost rychlejšího platového postupu státních zaměstnanců.** Mezi stěžejní změny patří též úprava systému služebního hodnocení, jejímž cílem bylo jeho zjednodušení a zvýšení efektivity. Součástí byly i další změny, které si vyžádala praxe a které byly nezbytné z hlediska zvýšení efektivity státní služby jako například explicitní zakotvení dalšího důvodu pro převedení na jiné služební místo.

Zákon č. 35/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě a o změně některých zákonů (zákon o zahraniční službě), nabyl účinnosti dne 1. března 2019.

Součástí novely zákona o státní službě byla rovněž novela zákona č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě a o změně některých zákonů (zákon o zahraniční službě), která upřesnila některá specifika zahraniční služby a rovněž reagovala na poznatky z aplikační praxe.

Zvýšení odbornosti výkonu činnosti okrskových volebních komisí

Účelem novely volebních zákonů je **zvýšení odbornosti výkonu činnosti okrskových volebních komisí zavedením povinných školení některých členů těchto komisí či stanovením zapisovatele jako plnoprávného člena okrskové volební komise.**

Dále byla zavedena opatření směřující k odstranění některých faktorů zvyšujících chybovost při hlasování a sčítání výsledků voleb, **např. vyloučením oboustranných hlasovacích lístků (to s výjimkou voleb do zastupitelstev obcí).** Při projednávání v Poslanecké sněmovně byla do návrhu zákona doplněna změna v úpravě volebního práva cizinců do zastupitelstev obcí reagující na judikaturu správních soudů. **Volební právo tak bylo přiznáno i občanům jiných členských států Evropské unie, mají-li na území České republiky registrovaný přechodný pobyt (nejen trvalý pobyt, jak tomu bylo dosud).**

Zákon č. 38/2019 Sb., kterým se mění volební zákony, zákon o místním referendu, zákon o krajském referendu a soudní řád správní, nabyl účinnosti dne 2. března 2019.

Novelizovány byly též zákony o místním referendu a o krajském referendu, přičemž byla doplněna úprava souběhu místního a krajského referenda s volbami.

Přístupnost internetových stránek a mobilních aplikací

Cílem zákona je v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2102 zajistit přístupnost internetových stránek a mobilních aplikací některých subjektů veřejného sektoru (tzv. povinných subjektů). Internetové stránky a mobilní aplikace musí být pro své uživatele vnímatelné, ovladatelné,

srozumitelné a stabilní, a to zejména pro osoby se zdravotním postižením, které bývají vzhledem ke svému hendikepu často znevýhodněny při práci s internetovými stránkami a mobilními aplikacemi.

Ustanovení o zajištění přístupnosti internetových stránek jsou aplikovatelná od 23. září 2019, a to na internetové stránky povinných subjektů, které byly zveřejněny po 23. září 2018. Na internetové stránky zveřejněné před 23. zářím 2018 budou pravidla o zajištění přístupnosti použitelná od 23. září 2020. Mobilní aplikace povinných subjektů pak budou muset být přístupné od 23. června 2021.

Zákon č. 99/2019 Sb., o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nabyl účinnosti dne 9. dubna 2019.

Zpracování osobních údajů

Dne 24. dubna 2019 nabyl účinnosti zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. **Zákon především slouží k adaptaci českého právního řádu na obecné nařízení o ochraně osobních údajů, známé především pod zkratkou GDPR.** V návaznosti na tuto evropskou úpravu zákon stanoví řadu pravidel a výjimek, které byly ponechány na úvaze jednotlivých států.

To se týká například věkové hranice u dětí pro způsobilost k udělení souhlasu se zpracováním osobních údajů, která byla v České republice stanovena na 15 let. Do zákona byla rovněž zařazena možnost, aby Úřad pro ochranu osobních údajů uložil opatření k odstranění zjištěných nedostatků, přičemž pro splnění tohoto opatření má stanovit přiměřenou lhůtu. Dále zákon obsahuje i transpozici pravidel

zpracování osobních údajů v bezpečnostní a trestní oblasti a úpravu organizace a uspořádání Úřadu pro ochranu osobních údajů.

V souvislosti se zákonem nabytí dne 24. dubna 2019 účinnosti rovněž zákon č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů. Tento zákon slouží primárně k provedení změn souvisejících s přijetím zákona o zpracování osobních údajů, přičemž tyto změny provádí např. v zákoně o Policii České republiky, zákoně o státním zastupitelství, zákoně o soudech a soudcích, zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, aj.

K významným změnám došlo také u právní úpravy poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a to i nad rámec implementace GDPR. Na prvním místě lze v této souvislosti zmínit **zavedení tzv. informačního příkazu**, který by měl sloužit k posílení vymahatelnosti práva na informace. Dále byla působnost Úřadu pro ochranu osobních údajů rozšířena i do oblasti poskytování informací podle zmíněného zákona, přičemž nově by měl provádět přezkumné řízení, některá opatření proti nečinnosti a také plnit roli nadřízeného orgánu vůči těm povinným subjektům, u nichž nelze nadřízený orgán určit podle obecných pravidel.

Rozšíření možnosti nabytí státního občanství

Dne 6. září 2019 nabytí účinnosti zákon č. 207/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). **Novela doplnila možnost nabytí státního občanství České republiky prohlášením pro potomky z druhé a třetí generace (tedy děti a vnuky) bývalých českých a československých občanů.**

Elektronizace a celková zásadní modernizace procesu tvorby a vyhlášení právních předpisů

Zavedená opatření zvýší dostupnost, přehlednost a srozumitelnost platného práva a zkvalitní, zefektivní a zpřehlední jeho tvorbu ve všech stádiích legislativního procesu. **Elektronická Sběrka zákonů a mezinárodních smluv** poskytne nepřetržitý a bezplatný přístup k ověřeným informacím o minulé a platné právní úpravě, zavede právně závaznou elektronickou podobu právního předpisu, včetně právní závaznosti úplného (konsolidovaného) znění, a propojí informace o právu České republiky a Evropské unie s odůvodňujícími, vysvětlujícími a metodickými dokumenty veřejné správy.

Zákon rovněž **zavádí povinnost předkládat spolu s návrhy právních předpisů také informativní přehled veřejnoprávních povinností z nich vyplývajících a zavádí tzv. jednotné dny právní účinnosti – právní předpisy by měly zásadně nabývat účinnosti pouze 1. ledna či 1. července každého kalendářního roku**, pokud nepůjde o výjimečné případy. Nové datum nabytí účinnosti celé právní úpravy elektronického legislativního procesu a elektronické Sběrky zákonů je 1. leden 2022, přičemž institut jednotných dnů právní účinnosti je účinný již od 31. prosince 2019.

Zákon č. 277/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Sběrce zákonů a mezinárodních smluv, provedl novelizaci některých zákonů, především jednacího řádu Poslanecké sněmovny, v souvislosti s přijetím zákona o Sběrce zákonů a mezinárodních smluv, který byl vyhlášen pod č. 22/2016 Sb. a jehož cílem je **elektronizace a celková zásadní modernizace procesu tvorby a vyhlášení právních předpisů.**

Změny na úseku vnitřní správy

Adaptace na nové nařízení Evropské unie umožnila nahradit **požadavek na úřední překlad některých dokumentů**, jako jsou například matriční doklady, vícejazyčným standardním formulářem vydaným příslušným úřadem spolu s vlastním dokladem. V návaznosti na to bylo zapotřebí v českém právu zavést odpovídající kompetence úřadů tyto formuláře vydávat.

Tato změna přinesla českým občanům zjednodušení administrativy v případě, že předkládají českým úřadům dokumenty v cizím jazyce, stejně jako když předkládají v zahraničí dokumenty české.

Zákon dále reaguje na poznatky z praxe zejména ve vztahu k provádění ověřování kopií (vidimace) a ověřování předpisů (legalizace), přičemž došlo i k souvisejícím změnám u autorizované konverze dokumentů. **Dále byla zavedena možnost zřizovat a spravovat datové schránky výlučně elektronicky, tedy bez nutnosti návštěvy příslušného úřadu.**

Zákon č. 279/2019 Sb., kterým se mění některé zákony na úseku vnitřní správy, nabyl účinnosti dne 21. listopadu 2019. Hlavním důvodem k přijetí tohoto zákona byla potřeba adaptace některých zákonů v působnosti Ministerstva vnitra na **evropské nařízení o podpoře volného pohybu občanů zjednodušením požadavků na předkládání některých veřejných listin v Evropské unii** (nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1191).

PŘELOM ROKŮ 2019/2020

Nařízení vlády č. 338/2019 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 318/2017 Sb., o výši odměn členů zastupitelstev územních samosprávných celků

Vláda na své schůzi konané dne 9. 12. 2019 projednala novelizaci nařízení vlády č. 318/2017 Sb., která **valorizuje od 1. 1. 2020 odměny členů zastupitelstev územních samosprávných celků o 10 %**. Nařízení vlády č. 338/2019 Sb. je publikováno v částce 143/2019 Sbírky zákonů.

Tato novela vychází z růstu statistického ukazatele o průměrné hrubé měsíční nominální mzdě na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství. Pokud se totiž daný ukazatel oproti předminulému kalendářnímu roku zvýší nejméně o 2,5 %, ministr vnitra předloží návrh zvýšení odměn členů zastupitelstev územních samosprávných celků tak, jak předpokládá usnesení vlády č. 627 z 11. 9. 2017.

Více informací naleznete v materiálu: **„Metodické doporučení k aktuálním změnám v oblasti odměňování členů zastupitelstev ÚSC“**.

Novelizace informačního zákona provedená zákonem č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů (faktická účinnost od 1. 1. 2020)

Mezi významné změny patří tzv. **informační příkaz**, jehož podstatou je oprávnění nadřízeného orgánu přikázat povinnému subjektu poskytnutí informace, pokud shledá, že není dán žádný zákonný důvod pro její odepření.

Druhou podstatnou změnou je nová a relativně široká působnost **Úřadu pro ochranu osobních údajů v oblasti práva na informace**. Úřad bude

nově oprávněn vést přezkumná řízení vůči rozhodnutím nadřízených orgánů a řešit ochranu před nečinností nadřízených orgánů. Kromě toho došlo též k **doplnění nových důvodů pro neposkytnutí informace, resp. k modifikaci důvodů dosavadních.**

Na přijetí novely reagovalo Ministerstvo vnitra zpracováním **metodického doporučení** k aplikaci vybraných procesních ustanovení zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, po novele provedené zákonem č. 111/2019 Sb.

PŘIPRAVOVANÉ LEGISLATIVNÍ ZMĚNY

Návrh novely Ústavy ČR, navazujícího ústavního zákona a novely volebních zákonů, jimiž se stanovují stálé volební obvody pro volby do Senátu

Ministerstvo vnitra v roce 2019 připravilo návrh novely Ústavy ČR, navazujícího ústavního zákona a novely volebních zákonů, jimiž se **stanovují stálé volební obvody pro volby do Senátu**, které již nebudou podléhat pravidelným změnám. Návrh zákona počítá také se **stanovením pevných termínů voleb** a to jak pro volby do zastupitelstev územních samosprávných celků, tak pro senátní volby. Navrhovaná změna má pomoci předejít zkracování volebního období senátorů a zastupitelů, neboť termíny konání těchto voleb se vzhledem k nastaveným lhůtám posouvají směrem dopředu, a rovněž má zajistit konání řádných voleb do Senátu vždy společně s řádnými volbami do zastupitelstev krajů nebo s řádnými volbami do zastupitelstev obcí. Další navrhovanou změnou je **prodloužení doby přípravy předčasných voleb do Poslanecké sněmovny na standardní délku 90 dní**. Předmětné návrhy nyní pojednává Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR.

Zákon o správě voleb

V roce 2019 byla zahájena reforma správy voleb. Hlavním zdrojem reformních opatření se má stát **nový zákon o správě voleb**, který bude začátkem roku 2020 předložen k projednání

vládě. **Bude stát vedle stávajících volebních zákonů**, které současně musejí být novelizovány. Jeho cílem je **spojit v jednom předpise obecná pravidla správy a organizace voleb společná pro všechny druhy voleb.**

Zároveň tento zákon přinese zásadní novinky, zejména:

- **jednodenní volby;**
- **hlasování v předstihu** (prezenčně u obecních úřadů hlasováním do zvláštní volební schránky);
- **možnost korespondenčního hlasování pro kraje v zahraničí** (ve volbách do Poslanecké sněmovny, volbách do Evropského parlamentu a při volbě prezidenta republiky); usnadní se tak hlasování těm voličům, pro které doposud účast ve volbách vyžadovala cestovat na mnohdy značně vzdálené zastupitelské úřady;
- **vytvoření informačního systému správy voleb**, který bude zahrnovat 4 hlavní součásti:
 - **jednotný seznam voličů** (nahradí dnešních cca 6 500 „stálých“ seznamů voličů, zjednoduší práci obcím a umožní voličům žádat kterýkoli obecní úřad o vydání voličského průkazu);
 - **registr kandidátních listin** (umožní elektronické podávání kandidátních listin);
 - **registr okrskových volebních komisí** (umožní volební stranám delegovat své

zástupce do okrskových volebních komisí online a obcím tak zároveň usnadní práci při sestavování okrskových volebních komisí);

- **nástroj ePetice** (umožní elektronický sběr podpisů na petici na podporu kandidatury pro nezávislé kandidáty; tato možnost bude existovat paralelně s možností podání listinné petice).

Informační systém správy voleb se stane novým, jednotným informačním zázemím pro administrativní činnosti ve volebních agendách. Půjde i o informační systém veřejné správy a součást kritické infrastruktury. Jeho správcem bude Ministerstvo vnitra.

Sbírka právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů

Ministerstvo vnitra navrhuje vytvoření jednotné veřejně přístupné elektronické platformy – **Sbírkou právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů** (dále jen „Sbírka“), ve které by bylo na jednom místě uvedeno znění všech právních předpisů vydaných jednotlivými územními samosprávnými celky ČR a správními úřady s omezenou místní působností. Hlavním cílem navrhovaného zákona je **posílení právní jistoty a dosažení adekvátní a skutečné informovanosti adresátů právních předpisů územních samosprávných celků a správních úřadů s jinou než celostátní působností o obsahu těchto právních předpisů.**

Nabytí platnosti právního předpisu by bylo podmíněno zveřejněním ve Sbírce právních

předpisů. Ve Sbírce by se **zveřejňovaly také další dokumenty** relevantní pro výkon veřejné správy, které jsou dosud publikovány roztříštěně.

V případě schválení by Sbírka měla být **zřízena k 1. 1. 2021. Blíže viz sněmovní tisky č. 575 a č. 576.**

Vládní návrh, kterým se mění informační zákon

Cílem navrhovaných změn je poskytnout přiměřenou **možnost obrany povinným subjektům, které vyřizují zjevně obstrukční žádosti o informace.** V tomto směru předvídá návrh dvě řešení. Předně se zneužití práva na informace doplňuje do zákona jako výslovný důvod pro odmítnutí žádosti o informace. Druhým opatřením je zavedení zálohy na úhradu nákladů.

Novela počítá také se zjednodušením vyřizování žádostí. Blíže viz **sněmovní tisk č. 633.**

Novelizace zákona o úřednících územních samosprávných celků

Navrhovaná právní úprava by měla například:

- zkvalitnit průběžné vzdělávání vypuštěním tzv. soft skills z průběžného vzdělávání;
- umožnit získání zvláštní odborné způsobilosti i pro jiné osoby než úředníky či
- zjednodušit proces při obnově akreditace vzdělávací instituce a vzdělávacího programu.

Blíže viz **sněmovní tisk č. 641.**

MIMOŘÁDNÁ OPATŘENÍ PŘIJATÁ NA ZÁKLADĚ NOVELY ZÁKONA O MÍSTNÍCH POPLATCÍCH

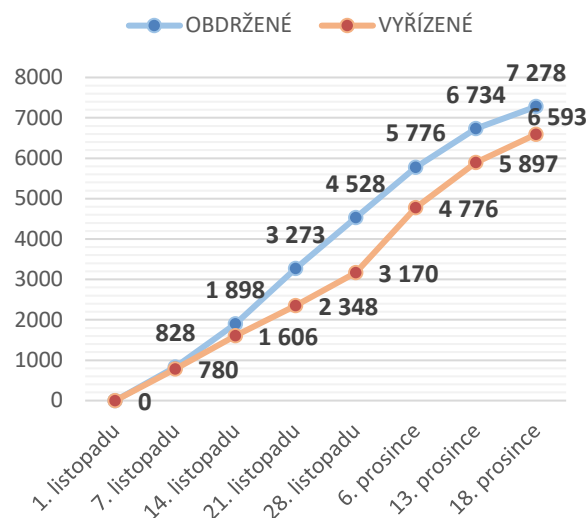
Na konci roku 2019 došlo ke změně zákona o místních poplatcích (novela vyšla ve Sbírce zákonů pod číslem 278/2019 Sb.). Výrazné změny si vyžádaly zrušení či úpravu stávajících obecně závazných vyhlášek o místních poplatcích ze strany obcí tak, aby s účinností od 1. 1. 2020 odpovídaly změně znění zákona o místních poplatcích. Přijetí novely zákona necelé dva měsíce před nabytím její účinnosti s sebou přineslo zvýšené nároky nejen na územní samosprávy, ale i na Ministerstvo vnitra, kterému přísluší výkon dozoru nad zákonností obecně závazných vyhlášek.

Ministerstvo vnitra bezprostředně poté, co byla novela zákona o místních poplatcích schválena, informovalo všechny obce o této legislativní změně a jejích důsledcích na zákonost dosavadních obecně závazných vyhlášek a také zveřejnilo na svých webových stránkách aktualizované metodické materiály k problematice stanovování místních poplatků, a to včetně vzorových obecně závazných vyhlášek pro jednotlivé druhy poplatků. Přesto více než 40 % obcí tyto vzory nerespektovalo.

Ministerstvo vnitra se dlouhodobě snaží obcím poskytnout maximální součinnost a metodickou pomoc při přípravě nových obecně závazných vyhlášek a v rámci této metodické pomoci nabízí obcím možnost zaslat návrhy těchto vyhlášek ještě před jejich projednáním v zastupitelstvu obce. Nicméně kapacitní možnosti ministerstva jsou omezené a není v jeho silách v období necelých dvou měsíců poskytnout tuto službu všem 6 258 obcím, a to zejména v případech, kdy obce návrh vyhlášky zašlou pouze několik dní před plánovaným zasedáním zastupitelstva obce. Přesto se

Ministerstvo vnitra v rámci svých možností snažilo obcím vyhovět, a proto přijalo celou řadu mimořádných organizačních opatření, která měla za cíl posoudit každý zaslaný návrh, a to pokud to bylo reálné do obcí avizovaného termínu konání zasedání zastupitelstva obce, kde měla být obecně závazná vyhláška schvalována.

Nárůst obecně závazných vyhlášek o místních poplatcích

Zdroj: Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly v roce 2019. Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/clanek/sborniky-odboru-verejne-spravy-dozeru-a-kontroly.aspx>

Od počátku listopadu 2019 do 18. 12. 2019 tak Ministerstvo vnitra:

- zodpovědělo obcím 5 195 dotazů k problematice místních poplatků;
- posoudilo 6 593 obecně závazné vyhlášky či jejich návrhy stanovujících místní poplatky od 1. 1. 2020;
- zodpovědělo dalších 1 010 dotazů k tvorbě ostatních obecně závazných vyhlášek;
- posoudilo 1 276 dalších obecně závazných vyhlášek a jejich návrhů upravujících jiné oblasti jako noční klid či systém nakládání s komunálním odpadem.

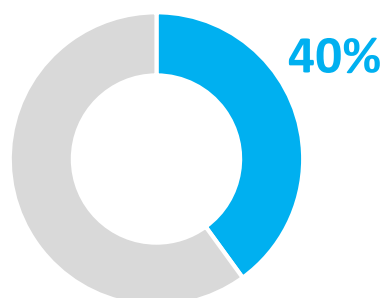
Ministerstvo vnitra dospělo k následujícím poznatkům:

- **60 %** obcí není schopno v případě legislativní změny na tuto změnu bez součinnosti Ministerstva vnitra dostatečně reagovat a na základě poskytnuté metodiky připravit nový návrh obecně závazné vyhlášky souladný se zákonem;
- **40 %** obcí chybně vzorově obecně závazné vyhlášky doplňuje o další (nadbytečná či nezákonná) ustanovení či ve vzorových obecně závazných vyhláškách mění ustanovení obsahující citace zákonů;
- **38 %** návrhů obecně závazných vyhlášek posuzovaných Ministerstvem vnitra je sledováno v rozporu se zákonem;
- **2 %** již vydaných obecně závazných vyhlášek posuzovaných Ministerstvem vnitra je sledováno v rozporu se zákonem;
- **36 %** činí, v důsledku posouzení návrhů obecně závazných vyhlášek a metodického působení Ministerstva vnitra, rozdíl mezi podílem nezákonných návrhů obecně závazných vyhlášek a již vydaných obecně závazných vyhlášek;
- téměř ve **2 500** případech byly obce od 1. 11. upozorněny na rozpor návrhu OZV se zákonem a bylo jim doporučeno návrh před schválením v zastupitelstvu obce upravit.

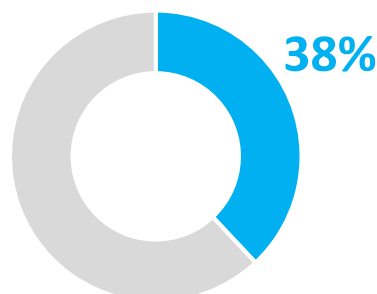
Díky metodické pomoci Ministerstva vnitra poskytované obcím při přípravě nových vyhlášek o místních poplatcích v závěru roku 2019 lze předpokládat, že dojde k výraznému snížení (až o 2 500) počtu vydaných nezákonných vyhlášek o místních poplatcích.

Lze tudíž očekávat nižší počet případů, kdy se bude zákonností vydaných vyhlášek muset zabývat Ministerstvo vnitra a případně i Ústavní soud. Hlavním přínosem je však skutečnost, že dojde ke snížení počtu případů, kdy by obce od svých občanů neoprávněně vybíraly místní poplatky, které by následně byly povinny vrátet.

Podíl obcí s chybnými OZV k místním poplatkům, 2019

Podíl posuzovaných návrhů OZV k místním poplatkům v rozporu se zákonem, 2019

Zdroj (2x): Vlastní zpracování dle dat MV ČR.

HODNOCENÍ DOPADŮ REGULACE

RIA je souborem kroků analyzujících očekávané dopady navrhovaných právních předpisů. Využívání tohoto nástroje napomáhá zlepšovat efektivitu vládnutí a rovněž přispívá České republice k dobrému umístění v relevantních mezinárodních žebříčcích (více v kapitole Mezinárodní srovnání).

V roce 2019 posoudila Komise RIA celkem **45 právních předpisů, tj. o 73 % více než v roce 2018**. V 17 % případů vydala kladné první stanovisko bez připomínek. Celkem se RIA vyskytovala u 40 % právních předpisů, což činí 15% meziroční nárůst (započítány jsou věcné záměry, návrhy zákona a návrhy nařízení vlády, navržena ministerstvy nebo jinými ústředními orgány).

VOLBY

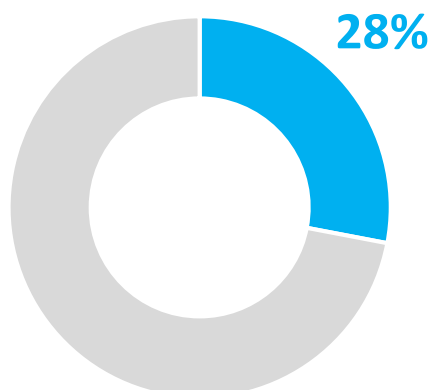
AGENDA VOLEB V ROCE 2019

Volby do Evropského parlamentu v roce 2019

Ministerstvo vnitra jakožto registrační úřad ve volbách do Evropského parlamentu, přezkoumalo celkem **40 podaných kandidátních listin**; kandidátní listinu podalo 16 politických stran, 18 politických hnutí a 6 koalic. Z toho 39 kandidátních listin bylo zaregistrováno a 1 odmítnuta. Celkem kandidovalo 841 kandidátů (840 občanů České republiky a 1 občan Slovenské republiky).

Volební účast v těchto volbách byla **28,72 %**. Do seznamů voličů pro volby do Evropského parlamentu, které vedou obecní úřady, se nechalo zapsat celkem **2 288 občanů jiných členských států Evropské unie** (ve volbách v roce 2014 pouze 689). Z nich se dostavilo k volbám 1 390 občanů (ve volbách v roce 2014 pouze 406). **Volební účast občanů jiných členských států Evropské unie se tedy výrazně zvýšila.**

Volební účast ve volbách do Evropského parlamentu, 2019

Právo občanů sdružovat se v politických stranách a v politických hnutích

V roce 2019, kdy se konaly volby do Evropského parlamentu, **vznikly 2 politické strany a 9 politických hnutí**. V případě **5 politických stran a 9 politických hnutí došlo k jejich zániku**. **K 31. 12. 2019 tak bylo v rejstříku politických stran a politických hnutí zapsáno celkem 276 subjektů.**

Právo občanů sdružovat se v politických stranách a v politických hnutích upravuje zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů. Výkon uvedeného práva slouží občanům k jejich účasti na politickém životě společnosti, zejména na vytváření zákonodárných sborů a orgánů vyšších územních samosprávných celků a orgánů místní samosprávy. Zvýšený zájem o vznik nových politických subjektů zaznamenává Ministerstvo vnitra, jako státní orgán příslušný k registraci politických stran a politických hnutí, především ve spojitosti s volbami dle příslušných volebních zákonů.

Podání adresovaná Ministerstvu vnitra ve smyslu zákonné úpravy předmětného sdružovacího práva lze od roku 2019 činit za využití formulářů, které byly zpřístupněny na webových stránkách ministerstva.

„Mimořádné volby“ do zastupitelstev obcí v roce 2019

Ministerstvo vnitra z pozice ústředního orgánu státní správy na úseku voleb do zastupitelstev územních samosprávných celků registrovalo celkem **77 „mimořádných voleb“ do zastupitelstev obcí, konkrétně:**

- **17** dodatečných voleb do zastupitelstev obcí z důvodu **nepodání žádné kandidátní listiny nebo malého počtu kandidátů** uvedených na kandidátních listinách;
- **2** opakovaná hlasování na základě **rozhodnutí krajského soudu**;
- opakované volby do **Zastupitelstva města Strakonice na základě rozhodnutí krajského soudu**;
- **57** nových voleb do zastupitelstev obcí (nejčastějším důvodem byl **pokles členů příslušného zastupitelstva pod hranici 5 členů**); z nich se konaly nové volby dvakrát ve čtyřech obcích.

Výkon agendy správce obce

Dohromady **17 obcí** nebylo schopno, z důvodu nedostatku kandidátů na členy zastupitelstva, uspořádat volby do obecních zastupitelstev. Ministr vnitra proto ke dni 6. 10. 2018 jmenoval správce těchto obcí z řad zaměstnanců Ministerstva vnitra. Jejich úkolem bylo, vedle zastupování obce navenek ve styku s občany a úřady, především připravit dodatečné komunální volby.

Správci obcí organizovali v dotčených obcích setkání s občany, na kterých upozorňovali na negativa spojená s „prozatímním režimem“ obce a také na nutnost vykonat dodatečné volby. Také díky těmto setkáním se **všem dotčeným obcím podařilo úspěšně sestavit alespoň jednu kandidátní listinu** tak, aby se dodatečné volby mohly konat hned v prvním „náhradním“ termínu (26. 1. 2019). Činnost správců tak mohla být ke dni konání ustavujícího zasedání nového zastupitelstva ukončena a mohlo být přistoupeno k **protokolárnímu předání obcí novým starostům**.

Místní referenda

Ministerstvo vnitra v roce 2019 vyřídilo bezmála **30 podání týkajících se zákona o místním referendu**, přičemž samotné místní referendum bylo **konáno celkem 13**. Evidence ohlášených místních referend, kterou vede Ministerstvo vnitra, je dostupná na webových stránkách www.mvcr.cz (konkrétně zde: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx>).

ZASTOUPENÍ ŽEN A MUŽŮ VE VOLENÝCH ORGÁNECH

Zastoupení žen a mužů v Evropském parlamentu, Parlamentu České republiky a zastupitelstvech obcí a krajů

V květnu 2019 proběhly volby do Evropského parlamentu, do kterých kandidovalo celkem 841 kandidátů, z nichž bylo 201 žen a 640 mužů. Úspěšnost kandidátek byla v českých volbách výjimečně vyšší než kandidátů (3,5% úspěšnost žen, proti 2,2% úspěšnosti mužů). Nicméně tento výsledek je dán výrazně vyšším počtem kandidátů než kandidátek. **Ve výsledku si 21 mandátů rozdělilo 7 žen a 14 mužů**. Jde o nejvyšší zastoupení žen za čtyři volby do

Evropského parlamentu, kterých se Česká republika od svého vstupu do Evropské unie účastnila.

Ženy tak získaly 33 % křesel Evropského parlamentu vyhrazených pro Českou republiku. V domácím kontextu jde prozatím o nejvyšší podíl. Z domácích orgánů mají ženy nejvyšší zastoupení v zastupitelstvech obcí (28 % dle voleb z roku 2018, což je historicky nejvíce), dále v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR (22 % dle voleb z roku 2017), v zastupitelstvech krajů (20 % dle voleb z roku 2016), přičemž z voleb vzešly také tři hejtmanky (k poslednímu prosincovému

dni roku 2019 ovšem na svou funkci hejtmanky rezignovala Jana Mračková Vildumetzová z Karlovarského kraje). Nejmenší zastoupení žen je v Senátu Parlamentu ČR, kde působí jen 16 senátorek, přičemž ve volbách z roku 2018 byly do 27 uvolněných senátorských křesel zvoleny jen 2 ženy.

Z dat Českého statistického úřadu (ČSÚ) dále plyne, že z 6 312 starostů a starostek je 1 619 žen (tj. 25,6%). Data ke starostům a starostkám se vztahují k 31. 5. 2019. Ostatní data v této části jsou k 31. 12. 2019.

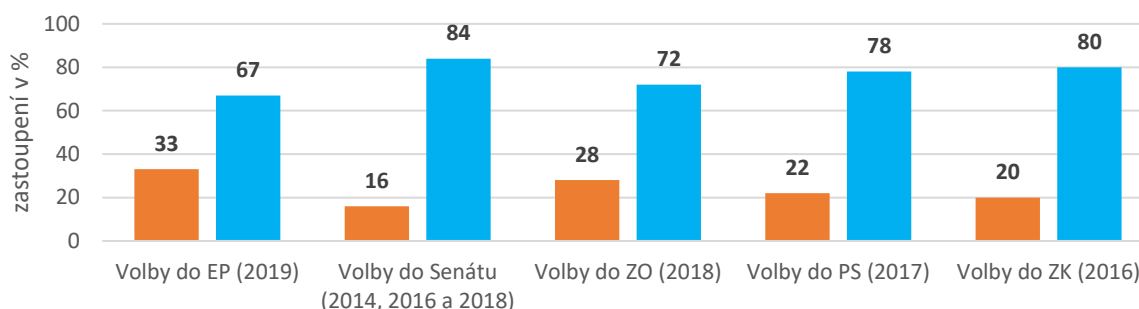
Mezinárodní srovnání

V mezinárodním srovnání zemí Evropské unie se Česká republika, dle dat ČSÚ, nachází co do zastoupení žen ve volených orgánech spíše v podprůměru. V Evropském parlamentu je

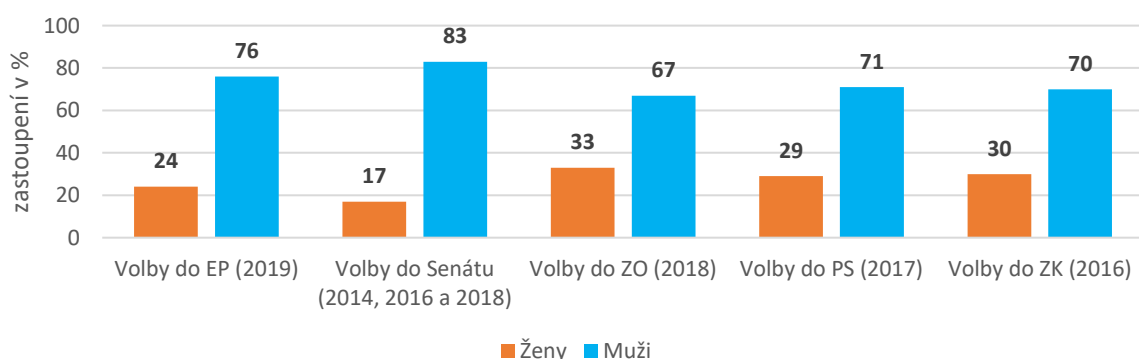
Česká republika sice s podílem 33 % blízko průměru EU – 40 %, ale na domácí půdě jsou čísla již méně příznivá. V porovnání národních parlamentů se 22% zastoupení žen pohybuje pod průměrem EU, který čítá 31 %. Česká republika je zde v pořadí osmou zemí s nejmenším zastoupením žen v národním parlamentu v rámci EU (menší podíl poslankyň měly jen státy Slovensko, Chorvatsko, Rumunsko, Kypr, Řecko, Malta a Maďarsko).

Závěry ke stavu rovnosti žen a mužů lze očekávat při závěrečné zprávě z Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v ČR 2014–2020 a případně ve výročních zprávách o rovnosti žen a mužů, které zpracovává Úřad vlády ČR. Celkově ovšem lze konstatovat, že v globálu podíl zastoupení žen ve volených orgánech pozvolna stoupá.

Zastoupení žen a mužů ve volených orgánech

Zastoupení žen a mužů coby kandidátů do volených orgánů

Zdroj (2x): Vlastní zpracování dle dat ČSÚ – *Zaostřeno na muže a ženy 2019* (data k 31. 12. 2019). Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/7-verejny-zivot-a-rozhodovani-kxtvrhtm6o>

STATISTIKY 2019

10 287 671

občanů

+3 112

růst počtu občanů

595 881

cizinců s trvalým nebo
přechodným pobytem

+28 950

růst počtu cizinců

1 089 051

vydaných občanských průkazů

631 992

vydaných cestovních pasů

5,9 %

osobních dokladů je vydáno
ve zkrácené lhůtě

13 %

držitelů elektronického
občanského průkazu si aktivuje čip
se službami

567 357

zapsaných nových a ojetých
vozidel v registru

698 529

vydaných řidičských
průkazů

389 950

evidovaných dopravních
přestupků a trestních
činů

2 545 149

podnikatelů

+39 598

růst počtu podnikatelů

3 831 792

živnostenských oprávnění

+88 379

růst počtu oprávnění

STATISTIKY 2019

1 275

matričních úřadů

279 865

matričních zápisů

112 633

narození

112 362

úmrť

54 870

sňatků

142 251

přestupků zanesených
do evidence přestupků

117 918

přestupků dle zákona číslo
251/2016 Sb., o některých
přestupcích

188 mil. Kč

hodnota 134 520 uložených
pokut

696

obecných stavebních úřadů

3 495

úředníků stavebních úřadů

44 895

počet vydaných územních souhlasů

26 534

počet vydaných společných
územních souhlasů a souhlasů
s provedením ohlášeného
stavebního záměru

13 948

počet vydaných souhlasů
s ohlášením

14 598

počet vydaných stavebních
povolení

35 922

počet vydaných kolaudačních
souhlasů

SPRÁVNÍ AGENDY

OBYVATELSTVO

Občané

Podle informativního přehledu Ministerstva vnitra¹ o počtu občanů za rok 2019 bylo v České republice **10 287 671 občanů**. Z toho 5 252 031 žen (51 %) a 5 032 528 mužů (49 %). Meziročně počet občanů vzrostl o 3 112 (tj. o 0,03 %). Počet žen vzrostl o 1 231 (tj. o 0,02 %) a počet mužů o 1 881 (tj. o 0,04 %). Celkem 8 723 110 občanů bylo na konci roku 2019 starších patnácti let.

Cizinci

Informativní přehled Ministerstva vnitra o cizincích se zaevidovaným přechodným či trvalým pobytem na území České republiky za rok 2019 ukazuje, že v České republice na konci roku 2019 žilo celkem **595 881 cizinců (z toho 300 684 s trvalým pobytem a 295 197 s přechodným pobytem)**. Oproti konci roku 2018 jde o nárůst v hodnotě 28 950 osob, tedy o populaci středního města. Meziročně tak přibýlo 10 005 cizinců s trvalým pobytem (tj. nárůst o 3,44 %) a 18 945 s přechodným pobytem (tj. nárůst o 6,86 %). Z celkového počtu 595 881 cizinců bylo 254 162 žen (43 %) a 341 719 mužů (57 %).

Z významných národnostních menšin lze jmenovat Ukrajince (58 588 přechodný pobyt, 86 930 trvalý pobyt), Slováky (68 233 přechodný pobyt, 53 045 trvalý pobyt), Vietnamce (9 474 přechodný pobyt, 52 478 trvalý pobyt), Rusy (16 049 přechodný pobyt, 22 158 trvalý pobyt), Poláky (10 861 přechodný pobyt, 10 906 trvalý pobyt), Němce (16 937 přechodný pobyt, 4 541 trvalý pobyt), Bulhary (11 469 přechodný pobyt, 5 714 trvalý pobyt) a Rumuny (12 526 přechodný pobyt, 4 298 trvalý pobyt). Těchto osm národností tvoří celkem 439 207 cizinců s trvalým nebo přechodným pobytem na území České republiky (tj. 74 %).

Nejvíce cizinců žilo v hlavním městě Praze (211 519), Brně (33 202), Plzni (20 093), Mladé Boleslavi (13 062), Ostravě (12 184) a aglomeraci Prahy (okresy Praha-západ a Praha-východ (27 168)).

V poslední dekádě počet cizinců žijících na území ČR neustále rostl. Stejně tak se konstantně zvyšoval meziroční nárůst, a to až do roku 2019, ve kterém došlo ke zpomalení nárůstu cizinců na přírůstek srovnatelný s rokem 2016.

Vývoj počtu cizinců celkem (trvalý pobyt + přechodný pobyt) dle dat Ministerstva vnitra

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
436 389	438 213	441 536	451 923	467 562	496 413	526 811	566 931	595 881
	+1 824	+3 323	+10 387	+15 639	+28 851	+30 398	+40 120	+28 950

Zdroj: Vlastní zpracování, dle dat MV ČR: Informativní přehledy cizinců se zaevidovaným přechodným či trvalým pobytem na území ČR, data jsou k 31. 12. daného roku, dostupné z: www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem

¹ Rozdílnost dat o počtu obyvatel – **Data Ministerstva vnitra** vycházejí z evidence obyvatel obecních úřadů. Odděleně je sledován počet občanů ČR a počet cizinců. Jsou evidováni jak cizinci s trvalým, tak přechodným pobytem (pokud se nahlásí). Vedle nich jsou někdy používána také **data Českého statistického úřadu (ČSÚ)** o počtu obyvatel v obcích, která vznikají na základě statistických hlášení o narození a úmrtí a souborů stěhování (soubory

stěhování se rozumí údaj o přistěhování a vystěhování za hranice územní jednotky) v návaznosti na výsledky posledního sčítání lidu. Čísla ČSÚ zahrnují všechny obyvatele, kteří mají v ČR trvalé bydliště, a to bez ohledu na státní občanství. Údaje zahrnují také cizince s vízy nad 90 dnů, cizince s přiznaným azylem, občany zemí EU s přechodným pobytem na území ČR a občany třetích zemí s dlouhodobým pobytem.

Pracovní migrace

I v roce 2019 pokračoval velký zájem českých zaměstnavatelů o zahraniční pracovníky v reakci na nedostatek pracovních sil na domácím trhu práce. V souladu s trendem z předchozích let tak **objem cizinců směřujících do ČR za prací nadále roste**. V reakci na požadavky zaměstnavatelů bylo vládou **schváleno zdvojnásobení objemu středně a nízko kvalifikované pracovní migrace z Ukrajiny**.

Ke dni 31. 12. 2019 bylo Úřadem práce ČR **evidováno v postavení zaměstnanců celkem 621 870 zahraničních pracovníků**, což je o 9,4 % více než v roce 2018. Z cizinců evidovaných v postavení zaměstnanců připadá téměř 40 % na cizince ze třetích zemí. O výrazném zájmu o ekonomickou migraci do ČR vypovídá rovněž fakt, že přes 60 % (43 tisíc) žádostí o dlouhodobá pobytová oprávnění podávaných na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí bylo v roce 2019 za účelem výdělečných aktivit. Výdělečné aktivity jsou tak již třetím rokem nejčastěji žádaným účelem pobytu při příchodu do ČR (dříve to byly vzdělávací aktivity).

V návaznosti na rozsáhlou novelu zákona o pobytu cizinců, která nabyla účinnosti v červenci 2019, následně došlo k poměrně významným změnám v systému ekonomické migrace. **Vláda ČR od září 2019 svým nařízením reguluje objem ekonomické migrace do ČR**.

V oblasti pracovní migrace je od prosince 2019 aktivován nový pobytový titul, rovněž zavedený novelou zákona o pobytu cizinců, a to **mimořádné pracovní vízum, které umožňuje pokrývat specifické potřeby zemědělského sektoru**.

Integrace cizinců

S rostoucím počtem nejen zaměstnaných cizinců rostou i požadavky na integrační kapacity

na regionální a místní úrovni. Základním prvkem integrace cizinců je síť 18 Integračních center, která fungují ve všech krajích ČR. Cizincům poskytují široké spektrum integračních služeb a pomáhají i k vzájemnému poznání mezi cizinci a majoritou. **Novelou zákona o pobytu cizinců v roce 2019 byla síť Integračních center legislativně ukotvena**. Novelou byla rovněž pro vybrané skupiny cizinců **stanovena povinnost absolvovat po 1. 1. 2021 adaptačně-integrační kurz**.

Přes veškerá integrační opatření koncentrace většího množství cizinců v určitém regionu (hlavně v průmyslových zónách) s sebou přináší řadu problémů, nejen bezpečnostního charakteru, ale začínají se objevovat nedostatky v oblasti zdravotní péče, bydlení či školství.

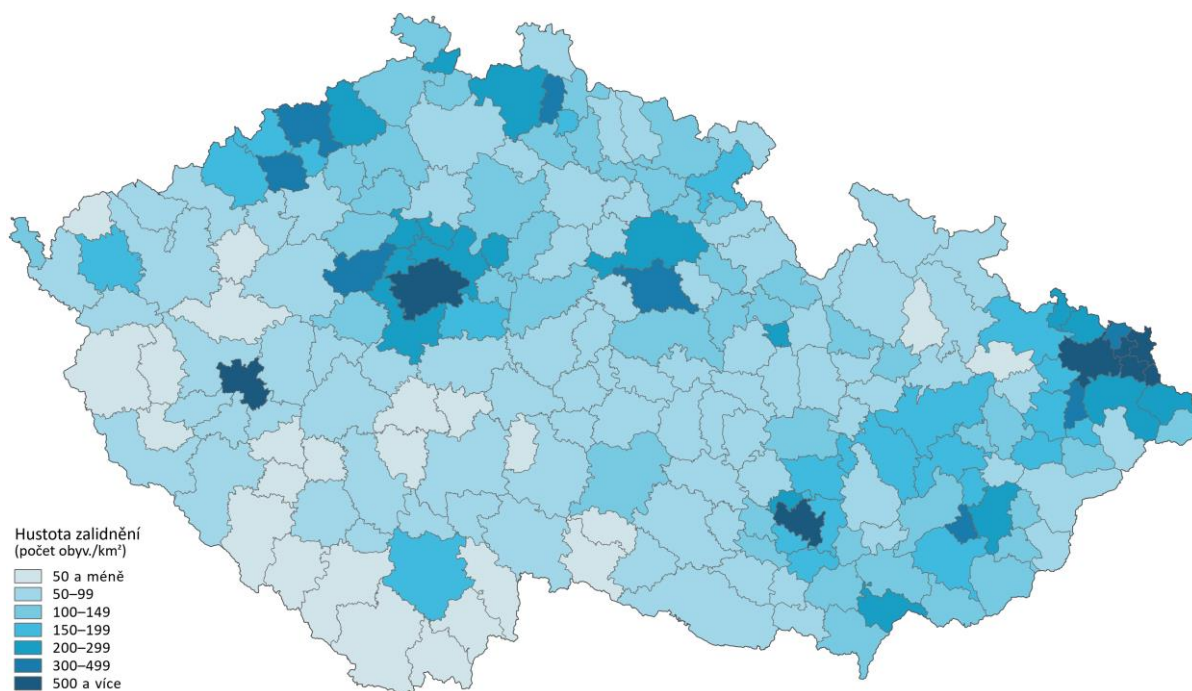
V souvislosti s bezpečnostní situací lze obecně konstatovat, že **i přes rychle rostoucí počet cizinců pobývajících na území ČR jejich podíl na trestné činnosti nijak výrazně nevzrůstá**. Celkový počet trestně stíhaných cizinců sice oproti roku 2018 mírně vzrostl (o 3,9 %), ale podíl cizinců na celkovém počtu stíhaných osob zůstal víceméně na stejné úrovni. Mezi trestně stíhanými cizinci převažovali státní příslušníci Slovenska, Ukrajiny a Rumunska.

Nelegální migrace

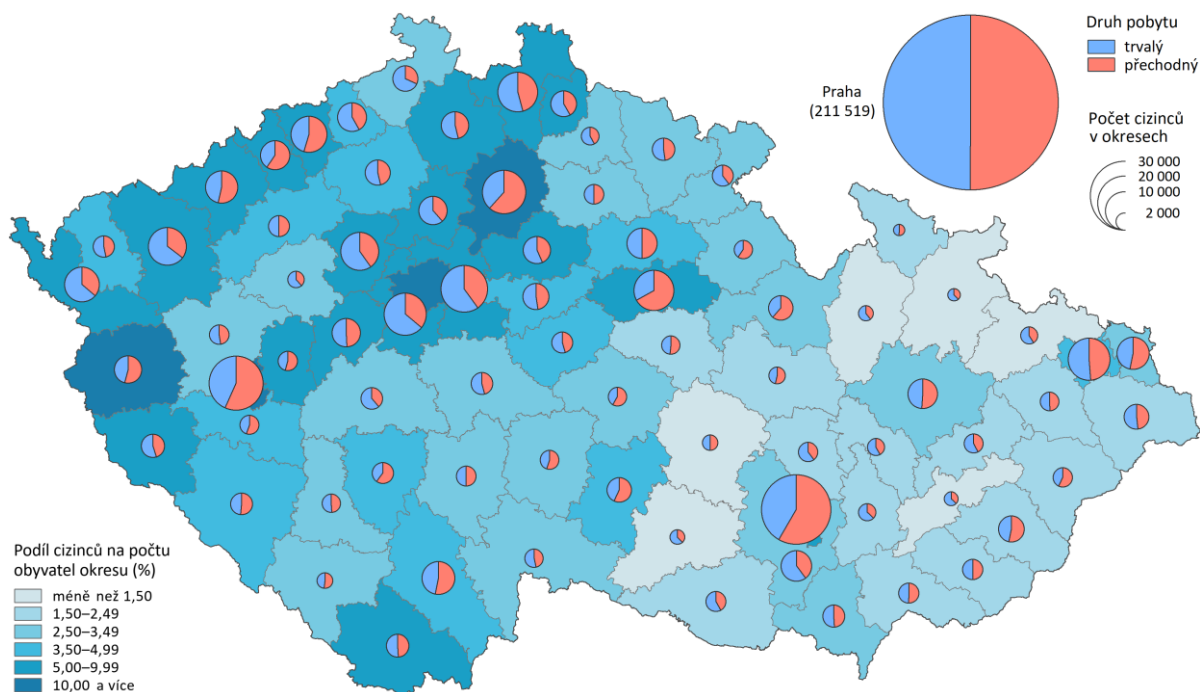
S vyšším počtem cizinců na území ČR byla v roce 2019 zaznamenána i vyšší míra odhalování nelegální migrace. **Celkem bylo při nelegální migraci zjištěno 5 677 osob**, což je meziročně o téměř 14 % osob více.

Pasáže k migraci a integraci cizinců jsou přejaty ze Zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR 2019, kterou zpracovalo Ministerstvo vnitra v roce 2020.

Mapa hustoty zalidnění dle správních obvodů obcí s rozšířenou působností v roce 2019.

Mapa podílu cizinců na počtu obyvatel okresu (%) v roce 2019.

Zdroj (2x): Vlastní zpracování, dle dat MV ČR.

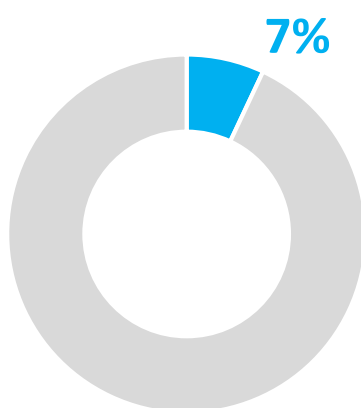
Žádosti o mezinárodní ochranu

Dle výroční statistické zprávy Ministerstva vnitra o mezinárodní ochraně bylo v roce 2019 podáno celkem **1 922 žádostí o mezinárodní ochranu**. Z nich bylo 1 578 nových a 344 opakovaných. Šlo o nejvíce podaných žádostí od roku 2006, přičemž rozdíl oproti roku 2018 byl 220 žádostí (tj. 13 %). Celkový počet se ovšem stále ani nepřiblížil počtům z let 2000 až 2003, kdy bývalo ročně podáváno osm až osmnáct tisíc žádostí.

Nejvíce žadatelů o mezinárodní ochranu loni pocházelo z Arménie (372 žádostí), Ukrajiny (311), Gruzie (224), Vietnamu (143) a Kazachstánu (109). Ze všech 1 922 žádostí bylo 536 podáno ženami (28 %) a 283 za nezletilé osoby (15 %).

Ministerstvo vnitra tak v roce 2019 vedlo celkem 2 131 řízení o udělení mezinárodní ochrany, v nichž byl **azyl udělen v 61 případech a doplňková ochrana v 86 případech**. Celkem 959 řízení skončilo s negativním rozhodnutím a 1 025 řízení bylo zastaveno.

Podíl udělené mezinárodní ochrany vůči podaným žádostem, 2019

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MV ČR.

STÁTNÍ OBČANSTVÍ

Za rok 2019 bylo uděleno **2 974 státních občanství**, což je o 788 méně než v roce 2018 a o 2 046 méně než v roce 2017. Nejčastěji bylo státní občanství uděleno osobám s ukrajinskou (997, tj. 33,5 %), ruskou (572, tj. 19 %) a slovenskou národností (421, tj. 14 %).

OSOBNÍ DOKLADY (OBČANSKÉ PRŮKAZY, CESTOVNÍ PASY)

V roce 2019 bylo vydáno **1 089 037 kusů občanských průkazů a 631 891 kusů cestovních pasů**. Veškeré náklady vynaložené na úhradu výroby osobních dokladů a jejich distribuci na obecní úřady obcí s rozšířenou působností (ORP) hradí ze svého rozpočtu Ministerstvo vnitra. Správní poplatky vybrané na úseku občanských průkazů a cestovních dokladů jsou příjmem jednotlivých ORP.

TOP 10 úřadů vydávajících občanské průkazy dle počtu podaných žádostí o vydání OP, 2019

Úřad ORP (či MČ Prahy)	Počet žádostí
Brno	42 105
Ostrava	35 747
Plzeň	20 758
České Budějovice	17 421
Olomouc	17 406
Praha 4	16 916
Liberec	15 933
Praha 6	14 893
Ústí nad Labem	14 541
Hradec Králové	13 345

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MV ČR.

Úřady vydávající občanské průkazy s nejmenším počtem podaných žádostí o vydání OP, 2019

Úřad ORP	Počet žádostí
Pacov	763
Konice	906
Nepomuk	941
Horažďovice	997
Králíky	1 052
Železný Brod	1 074
Votice	1 181
Blovice	1 279
Blatná	1 308
Náměšť nad Oslavou	1 339

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MV ČR.

Občany je poměrně výrazně využívána možnost vydání osobního dokladu **ve zkrácené lhůtě**. V roce 2019 bylo takto vydáno:

- **74 345 kusů občanských průkazů**, což z celkového počtu představuje **6,83 %**, a
- **27 282 kusů cestovních pasů**, což z celkového počtu představuje **4,32 %**.

Z celkového počtu vydaných osobních dokladů státním občanům ČR, tj. 1 721 043 kusů bylo **ve zkrácené lhůtě vydáno 101 627 kusů osobních dokladů**, což z celkového počtu představuje **5,90 %**.

Samotné Ministerstvo vnitra, u kterého je možné podat **žádost pouze o vydání osobního dokladu ve zkrácené lhůtě** anebo u něj převzít doklad ve zkrácené lhůtě za rok 2019:

- pořídilo 1 369 žádostí o občanský průkaz;
- pořídilo 1 789 žádostí o cestovní pas;
- předalo 10 240 občanských průkazů;
- předalo 5 859 cestovních pasů.

Elektronický občanský průkaz (eOP) je plošně vydáván od července 2018. Od té doby se vydalo cca 2 miliony eOP. K prosinci 2019 si elektronické

služby na eOP aktivovalo cca 13 % držitelů eOP (tj. 221 000 osob, což je v tomto kontextu značné číslo). Ovšem z těchto 13 % držitelů eOP, kteří si ho aktivovali, jen 10–12 % z nich ho aktivně využívají, tj. cca 26 000 osob. Doporučuje se tedy zintenzivnit podporu informovanosti občanů o výhodách elektronických služeb státu.

Jen přibližně **každý osmý** držitel elektronického občanského průkazu (eOP) si aktivuje čip s digitálními službami. A dokonce jen **jeden ze sta** držitelů tyto služby přes eOP využívá.

Důvodem tohoto relativně nízkého využití ale nemusí být jenom neinformovanost občanů ze strany státu či úředníků obcí s rozšířenou působností (ORP) na úseku občanských průkazů. eOP totiž není jediným přístupovým nástrojem do služeb např. Portálu občana. Vedle něj lze použít také Datovou schránku nebo kombinaci „jména, hesla a SMS“ (portál národního bodu). Tyto varianty jsou navíc uživatelsky jednodušší a často rychlejší – k eOP je například nutné mít zakoupenou čtečku a nainstalovat obslužnou aplikaci eObčanka.

Ze zahraniční zkušenosti víme, že eOP nebývá nejvíce využívaným nástrojem pro přístup občanů ke službám eGovernmentu. Jeho role se navíc snižuje po zavedení přístupu přes internetové bankovníctví (BankID), které se připravuje i v ČR.

Dne 31. prosince 2019 nabyl účinnosti zákon č. 370/2019 Sb., jímž **dochází k posunutí termínu ukončení zapisování rodných čísel do občanských průkazů o dva roky, a to do 31. prosince 2021**. Občanský průkaz tak bude i nadále dokladem o přiděleném rodném čísle občana České republiky.

AGENDA ŘIDIČŮ A REGISTR VOZIDEL

Řidičské průkazy

Rok 2019 byl slabším rokem na výdej řidičských průkazů. Těch se vydalo celkem **698 529 ks**, což je o 270 000 ks méně než v roce 2018. Výsledný počet odpovídá ložskému předpokladu stanovenému z počtu končících průkazů v daném roce. V roce 2019 skončila platnost 433 349 řidičským průkazům, což je o 215 000 méně než v roce 2018.

TOP 10 úřadů vydávajících řidičské průkazy dle počtu podaných žádostí o vydání ŘP, 2019

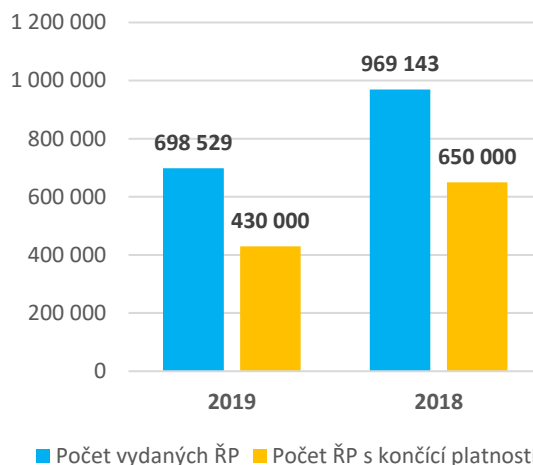
Úřad ORP	Počet žádostí
Praha (celkem)	86 935
Brno	24 697
Ostrava	18 245
Plzeň	13 877
České Budějovice	12 246
Olomouc	11 384
Hradec Králové	10 237
Liberec	9 331
Kladno	8 586
Pardubice	8 544

Úřady vydávající řidičské průkazy s nejmenším počtem podaných žádostí o vydání ŘP, 2019

Úřad ORP	Počet žádostí
Pacov	624
Králíky	646
Konice	673
Nepomuk	688
Kraslice	711
Železný Brod	770
Vítkov	780
Votice	813
Rýmařov	839
Blovice	843

Zdroj (2x): Vlastní zpracování dle dat MD ČR.

Porovnání počtu vydaných a končících ŘP v letech 2019 a 2018

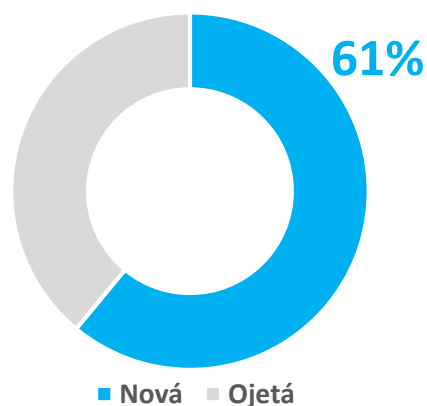

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva dopravy, 2019

Registr vozidel

V roce 2019 bylo v registru vozidel zapsáno celkem **567 357 vozidel**, což je oproti roku 2018 pokles o 5 828. Z celkového počtu bylo 347 988 (61 %) zcela nových, zbytek tvořila vozidla ojetá.

Podíl nových a ojetých vozidel registrovaných v roce 2019

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MV ČR.

MATRIČNÍ AGENDA

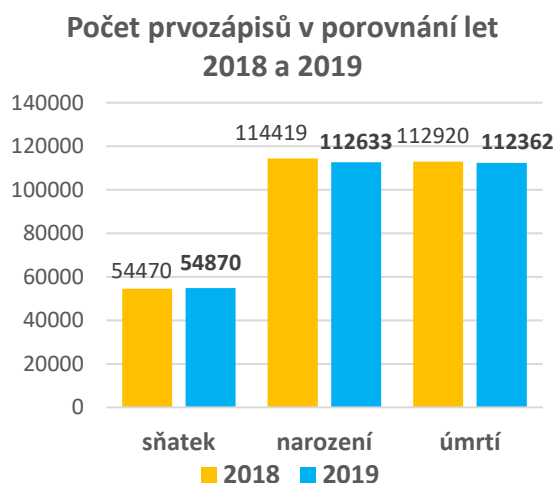
Síť matričních úřadů v ČR zahrnuje 1275 matrik. Dle dat ČSÚ v roce 2019 matriční úřady provedly celkem **279 865 prvozápisů. Z toho bylo 112 633 zápisů narozených dětí, 112 362 zápisů úmrtí a 54 870 zápisů sňatků.** Jeden matriční úřad v průměru provedl 219,5 prvozápisu.

Většina matričních prvozápisů je prováděna v obcích s rozšířenou působností nebo v Praze. V případě narození jde o 98,6 % agendy, u úmrtí o 83 % agendy a u sňatků o 52,9 % agendy.

Za rok 2019 bylo uzavřeno **331 registrovaných partnerství (oproti 297 v roce 2018).** Registrované partnerství lze uzavřít pouze na tzv. Registrujícím matričním úřadě, kterých je v republice 14 (v každém kraji jeden).

	Sňatek	Narození	Úmrtí
Počet celkem	54 870	112 633	112 362
Počet v ORP	25 076	92 568	80 701
V % z celku	45,7 %	82 %	71,8 %
Počet v Praze	3 937	18 725	12 608
V % z celku	7,2 %	16,6 %	11,2 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ.

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ.

STAVEBNÍ AGENDA

V otázce stavebnictví byla dle dat ČSÚ v roce **2019 zahájena výstavba 38 677 bytů** (z toho 19 245 v rodinných domech a 12 751 v bytových domech). Za stejné období bylo **dokončeno 36 422 bytů** zahájených v předchozích letech (z toho 19 947 v rodinných domech a 12 491 v bytových domech). Na počet zahájených i dokončených bytů se stav vrátil před období hospodářské krize. Počet dokončených bytů odpovídá roku 2010 (oproti například roku 2014, ve kterém bylo dokončeno o 12 000 bytů méně). **Míra zahájené výstavby bytů je nejvyšší od roku 2008.**

V České republice je **694 stavebních úřadů, které v roce 2019 zaměstnávaly 3 495 úředníků, z nichž mělo 2 831 složenou zkoušku odborné způsobilosti.**

Celkem bylo vydáno **44 895 samostatných územních souhlasů, 26 534 společných územních souhlasů a souhlasů s provedením ohlášeného stavebního záměru, 13 948 souhlasů s ohlášením stavebního záměru, 14 598 stavebních povolení a 35 922 kolaudačních souhlasů.**

Oproti roku 2018 ubylo vybraných správních úkonů stavebních úřadů. Vydaly o 2 157 méně stavebních povolení a o 2 827 kolaudačních souhlasů. Naopak samostatných územních souhlasů přibylo o 1 222.

V minulém roce dosahovala **míra úspěšně uplatněných opravných prostředků (odvolání) 50 %.** Pro srovnání, v roce 2018 dosahovala hodnoty 40 %.

Počet vybraných správních úkonů obecních stavebních úřadů dle krajů, 2019

Kraj	Počet úředníků SÚ	Územní souhlasy	Společné rozhodnutí	Souhlas s ohlášením	Stavební povolení	Kolaudačních souhlasů
Hl. m. Praha	372	1 048	571	1 427	1 567	3 011
Jihočeský	237	3 341	2 270	1 193	1 173	3 352
Jihomoravský	417	5 778	3 372	1 398	1 486	4 303
Karlovarský	113	1 190	650	344	482	1 007
Kraj Vysočina	161	2 458	1 777	1 003	640	2 238
Královéhradecký	230	2 416	1 243	731	682	1 864
Liberecký	154	1 729	810	429	433	1 454
Moravskoslezský	390	4 582	2 419	1 008	1 225	2 610
Olomoucký	187	2 826	1 477	671	666	1 847
Pardubický	160	2 587	1 749	805	542	2 197
Plzeňský	206	2 922	1 905	992	937	1 859
Středočeský	448	8 927	5 628	2 408	2 811	5 935
Ústecký	218	2 475	1 426	890	1 045	2 025
Zlínský	202	2 616	1 237	649	909	2 220
CELKEM:	3 495	44 895	26 534	13 948	14 598	35 922

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat od Ústavu územního rozvoje.

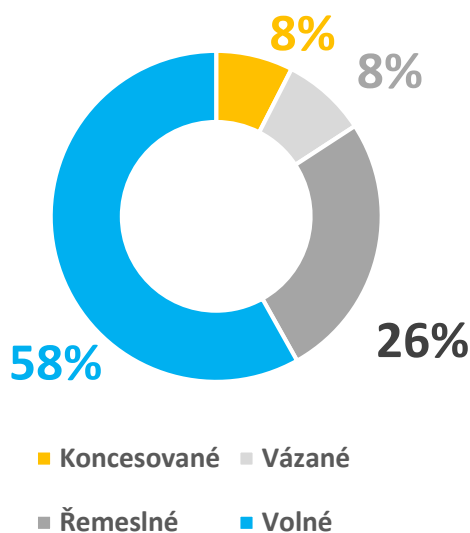
ŽIVNOSTENSKÁ AGENDA

V roce 2019 **přibylo 88 379 živnostenských oprávnění**. Jejich celkový počet se tím navýšil na **3 831 792**, což je historicky třetí největší počet (po letech 2006 a 2007).

Podnikatelské prostředí se tak po 12 letech vrátilo do stavu před hospodářskou krizí, která v roce 2008 znamenala skokový konec pro milion živností.

Z 3 831 792 živnostenských oprávnění jsou držiteli 2 961 390 fyzické osoby a 870 402 právnické osoby. **Na 1 000 obyvatel je v ČR 358 živnostenských oprávnění.**

Podíl živnostenských oprávnění dle typu živnosti, 2019

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva průmyslu a obchodu, 2019, dostupné z: www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/statisticke-udaje-o-podnikatelich/

Za rok 2019 **přibylo 39 598 podnikatelů**. Celkový počet již dosáhl sumy **2 545 149 podnikatelů** (2 051 614 fyzických osob a 493 535 právnických osob). Počet podnikatelů každým rokem roste a rok 2019 tak byl opět rekordní. Za posledních 10 let se počet podnikajících zvýšil o 310 000. **Na 1 000 obyvatel je v ČR 238 podnikatelů, tj. téměř každý čtvrtý obyvatel České republiky podniká.** V průměru má každý podnikatel 1,5 živnosti.

Z celkového počtu 2 051 614 podnikajících fyzických osob je **1 305 523 (63 %) mužů a 746 091 žen (37 %)**. Muži drží **1 978 189 živnostenských oprávnění (66 %) a ženy 983 201 (34 %)**.

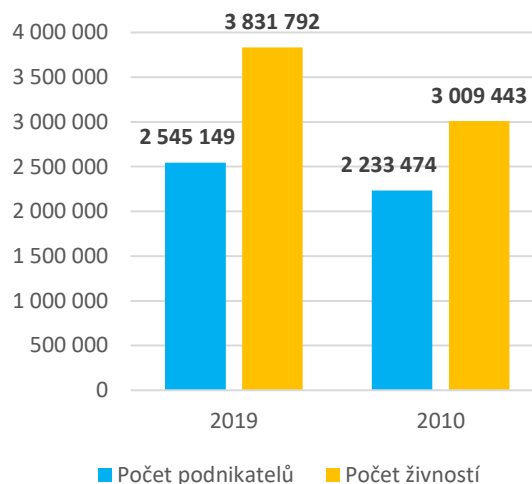
Nejvíce podnikatelů na 1 000 obyvatel se nachází v Praze (417), Jihomoravském kraji (237) a Libereckém kraji (236). Naopak nejméně v Ústeckém kraji (186), Moravskoslezském kraji (187) a Kraji Vysočina (196).

Výrazně nejčastějším oborem živnosti je „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“ – **2 209 818 oprávnění (tj. 57 %)**. Následují „Hostitelská činnost“ – **213 856 oprávnění (tj. 5,5 %)** a „Výroba a úprava kvasného lihu, konzumního lihu, lihovin a ostatních alkoholických nápojů (s výjimkou piva, ovocných vín a medoviny a ovocných destilátů získaných pěstitelem pálením) a prodej kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin“ – **138 342 oprávnění (tj. 3,6 %)**.

V České republice podniká **93 781 cizinců**, kteří jsou držiteli **124 568 živnostenských oprávnění**. Oproti roku 2018 jejich počet vzrostl o 4 038 podnikatelů a 6 395 živnostenských oprávnění. Nejvíce podnikatelů cizinců jsou Ukrajinci (22 924, tj. 24 %), Vietnamci (20 733, tj. 22 %) a Slováci (19 035, tj. 20 %). Největší koncentrace

podnikajících cizinců je v Praze (37 245, tj. 40 %) a ve Středočeském kraji (10 623, tj. 11 %).

Porovnání počtu podnikatelů a živností v letech 2019 a 2010

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva průmyslu a obchodu, 2019

VEŘEJNÉ SBÍRKY

Konání veřejných sbírek představuje významný způsob financování veřejně prospěšné činnosti jak neziskových organizací, tak i ostatních právnických osob. **V roce 2019 bylo zahájeno konání 596 veřejných sbírek, z toho v 88 případech se jednalo o veřejné sbírky konané obcemi.** Rozvoj informačních a komunikačních technologií využívaných při konání veřejných sbírek s sebou zároveň přináší i vznik zcela nových situací, s nimiž se krajské úřady a Magistrát hlavního města Prahy setkávají při výkonu dané agendy. Za účelem ozřejmění a sjednocení možných postupů při aplikaci zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách o změně některých zákonů (**zákon o veřejných sbírkách**), vydalo Ministerstvo vnitra příručku k tomuto zákonu.

LUSTRACE

V roce 2019 bylo vydáno **1 174 lustračních osvědčení dle zákona č. 451/1991 Sb. a 49 osvědčení dle zákona č. 279/1992 Sb. Z celkových 1 223 žádostí bylo jen na 14 odpovězeno s pozitivním stanoviskem.** Oproti roku 2018 klesl počet žádostí o 291.

Lustrační osvědčení je vydáno pro účely výkonu zákonem stanovených funkcí obsazovaných volbou, jmenováním nebo ustanovováním (do orgánů státní správy, armády, úřadů územních samosprávných celků, veřejno-právních médií, státních podniků a organizací); osvědčuje, zda lustrovaná osoba byla nebo nebyla v období od 25. února 1948 do 17. listopadu 1989: příslušníkem Sboru národní bezpečnosti zařazeným ve složce Státní bezpečnosti nebo evidována v materiálech Státní bezpečnosti jako spolupracovník ve smyslu zákona. Zákon se ovšem nevztahuje na občany narozené po 1. prosinci 1971; od těchto občanů se nevyžaduje předložení lustračního osvědčení, ani čestné prohlášení.

Počet negativních stanovisek stále potvrzuje potřebu a aktuálnost řízení o udělení lustračních osvědčení.

PŘESTUPKY

Informační systém evidence přestupků

Informační systém evidence přestupků, který se používá od roku 2016, eviduje zapsané přestupky v rámci celkem devíti zákonů.

V roce 2019 bylo do evidence zapsáno celkem **142 251 přestupků**, což je jen nepatrně méně než v roce 2018.

V tabulce je patrné, že stále (stejně jako v roce 2018) dobíhala správní řízení dle zákona č. 200/1990 Sb. (140 přestupků). Zákon byl

nahrazen v červenci 2017 novelou zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Ten byl také nejčastěji porušovaným předpisem (117 918 přestupků).

Právní předpis	Počet přestupků
Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích	140
Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích	117 918
Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek	12 797
Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách	8 793
Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních	1 487
Zákon č. 99/2004 Sb., o rybářství	946
Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky	152
Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti	15
Zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti	3
Celkem	142 251

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti, Informační systém evidence přestupků, za rok 2019

Celkem bylo uloženo 134 520 pokut v celkové výši 188 014 165 Kč. Přesně polovina pokut byla do částky 500 Kč. Pokuty nad 10 000 Kč jsou jen ojedinělé (0,35 % pokut), přičemž horní hranice pokuty je 50 000 Kč.

Informační systém evidence přestupků v roce 2019 evidoval celkem **106 124 osob**, které spáchaly přestupek. Přičemž 86 % mělo jen jeden záznam. Míra recidivy u přestupků proti veřejnému pořádku je jen 0,74 %, u přestupků proti občanskému soužití je 0,71 % a u přestupků proti majetku je 12,33 %.

Dopravní přestupky

V roce 2019 Ministerstvo dopravy **evidovalo 389 950 přestupků a trestných činů**. Z tohoto počtu bylo evidováno 310 758 přestupků a trestných činů mužům – řidičům, což činí 79,69 % všech evidovaných jednání. Průměrně byl za období roku 2019 evidován přírůstek 1 068 bodovaných jednání za den.

Co se týče počtu přestupků dle krajů (se zohledněním počtu řidičů v krajích) nejvíce evidovaných jednání měly Moravskoslezský kraj (7,53 %), Zlínský kraj (6,75 %) a Královéhradecký kraj (6,53 %). Naopak nejméně Praha (4,01 %), Středočeský kraj (4,81 %) a Olomoucký kraj (5 %).

TOP 5 nejčastěji evidovaných dopravních přestupků a trestných činů, 2019

Jednání	Počet
Při řízení vozidla překročí nejvyšší dovolenou rychlost stanovenou zvláštním právním předpisem nebo dopravní značkou v obci o méně než 20 km/h (ale více než 5 km/h). (2 body)	122 027
Při řízení vozidla drží v ruce nebo jiným způsobem telefonní přístroj nebo jiné hovorové nebo záznamové zařízení. (2 body)	62 977
Porušení povinnosti být za jízdy připoután bezpečnostním pásem nebo užít ochrannou přilbu. (3 body)	60 905
Při řízení vozidla překročí nejvyšší dovolenou rychlost stanovenou zvláštním právním předpisem nebo dopravní značkou v obci o 20 km/h a více. (3 body)	35 277
Při řízení vozidla překročí nejvyšší dovolenou rychlost stanovenou zvláštním právním předpisem nebo dopravní značkou mimo obec o méně než 30 km/h (ale více než 10 km/h). (2 body)	29 690

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva dopravy ČR a Centra dopravního výzkumu. Dostupné z: www.mdcz.cz/statistiky

Nejčastějším přestupkem bylo překročení stanovené rychlosti v obci o více než 5 ale méně než 20 km/h (122 027, tj. 31 %). Následuje telefonování za jízdy (62 977, 16 %) a jízda bez zapnutého bezpečnostního pásu (60 905, 16 %).

Na základě jízdy pod vlivem návykové látky bylo v roce 2019 zaevidováno 21 814 přestupků a trestných činů.

Většina přestupků se drží na stejném podílu jako v loňském roce. Výrazně vzrostl jen podíl přestupku telefonování za jízdy, a to o 11 000 případů oproti roku 2018 (o 3 %).

Obecními úřady obcí s rozšířenou působností bylo v prosinci 2019 (stav k 31. 12. 2019) v centrálním registru řidičů evidováno **472 942 řidičů, kteří se dopustili přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče**. Takový řidič má tedy na svém kontě alespoň jeden bod. **Toto množství řidičů odpovídá 6,92 % všech registrovaných řidičů, tzn. každý cca 14. řidič je bodovaný**

Nejhůře je na tom opět Moravskoslezský kraj, kde tato hodnota čítá 8,91 % ze všech registrovaných řidičů. Naopak nejméně má Praha (5,12 %).

Celkem bylo k 31. 12. 2019 evidováno **39 906 dvanáctibodových řidičů**, což je 8,44 % bodovaných řidičů a 0,58 % všech registrovaných řidičů. Z celkového počtu dvanáctibodových řidičů bylo evidováno 36 743 (92,07 %) mužů a 3 163 (7,93 %) žen.

Největší skupinu bodovaných řidičů (skutečný počet) tvoří řidiči muži ve věku 43 let a řidičky ženy ve věku 42 let. Pokud vezmeme v úvahu celkový počet řidičů v určitém věku a k tomuto číslu vztáhneme počet bodovaných řidičů daného věku, pak v tomto případě můžeme

konstatovat, že největší skupinu tvoří muži ve věku 24 let a ženy ve věku 25 a 31 let.

Pro řidiče, kteří se po dobu roku nedopustí žádného přečinu, mohou být odečteny až 4 body z celkového počtu dosažených bodů. **V roce 2019 byly odečteny max. 4 body celkem 388 200 řidičům.**

Podíl bodovaných řidičů a řidiček v posledních letech neustále klesá. Z 10,3 % v roce 2009 se v roce 2019 jednalo o zmíněných 6,9 %.

Zdrojem této části byly statistiky Ministerstva dopravy ČR a Centra dopravního výzkumu. Dostupné z: www.mdcz.cz/statistiky

Přestupky cizinců

V roce 2019 odbory cizinecké policie realizovaly **211 385 pobytových kontrol**, a to jak samostatně, tak ve spolupráci s ostatními orgány. Řešeno bylo celkem **36 241 přestupků** (stejná úroveň jako v roce 2018) podle zákona o pobytu cizinců, za které bylo uloženo **35 300 pokut ve výši 22,2 mil. Kč**. Nejvíce přestupků bylo evidováno u státních příslušníků Ukrajiny (34,4 %), Moldavska (11,7 %), Slovenska (7,6 %), Srbska (7,5 %) Rakouska (5,8 %).

V roce 2019 bylo **Státním úřadem inspekce práce při kontrolách zaměřených na odhalování nelegální práce zjištěno 3 513 nelegálně zaměstnaných cizinců ze třetích zemí a 207 občanů EU (mimo občany ČR)**. Nejčastěji se jednalo o občany Ukrajiny (3 015), Moldavska (249) a Vietnamu (62). Státní úřad inspekce práce uložil celkem **485 pokut** za porušení právních předpisů v oblasti nelegálního zaměstnávání **ve výši přesahující 182 mil. Kč**.

Živnostenské úřady provedly v roce 2019 kontrolu u celkem 1 368 zahraničních subjektů (604 kontrol zahraničních fyzických osob a 764 kontrol právnických osob s účastí cizince ve statutárním orgánu, resp. zahraničních právnických osob). Zjištěno bylo **303 porušení živnostenského zákona a zákonů souvisejících s podnikáním**, za což byly uloženy **pokuty ve výši přesahující 527 400 Kč**. Dále bylo v 637 případech sankčně zrušeno živnostenské oprávnění a v 5 případech sankčně pozastaveno provozování živnosti.

Pasáže k migraci a integraci cizinců jsou přejaty ze Zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR 2019, kterou zpracovalo Ministerstvo vnitra v roce 2020.

Přehled přestupků Ministerstva vnitra

V roce 2019 uskutečnilo Ministerstvo vnitra unikátní sběr dat o přestupcích. Ten se zaměřil na přestupky z roku 2018. Sběr se soustředil na 42 zákonů.

Podle přehledu bylo v roce 2018 zaznamenáno **300 580 podaných podnětů k zahájení řízení o přestupcích**. Zahájeno z nich bylo celkem 259 505 řízení. Přičemž v 255 492 z nich byl obviněný uznán vinným.

V součtu bylo uloženo 219 047 pokut v celkové výši 215 776 788 Kč.

Nejčastěji byl porušován zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích (**200 031 podnětů k zahájení řízení**). Dále zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech (**44 883 podnětů**) a zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (**33 972 podnětů**).

TOP 10 zákonů dle počtu podaných podnětů k zahájení řízení o přestupcích, 2018

Právní předpis	Počet podnětů
Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích	200 031
Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech	44 883
Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů	33 972
Zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech	12 271
Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích	3 414
Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně	3 067
Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu	1 916
Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím	317
Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů	262
Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)	88

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MV ČR. Dostupné z: www.mvcr.cz/prestupky

Co se týče **jednotlivých skutkových podstat**, nejčastěji byly zaznamenány přestupky proti občanskému soužití a konkrétně zbytková kategorie úmyslného narušení soužití (tj. narušení soužití vyjma vyhrožování újmou na zdraví, nepravdivého obvinění z přestupku a dopuštění se schválnosti) – celkem 41 846 podnětů (tj. 14 % ze všech podaných podnětů). Další časté podané podněty jsou uvedeny v další tabulce.

Nejčastější skutkové podstaty (podněty), 2018

Skutkové podstaty	Počet podnětů
Přestupky proti občanskému soužití. Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že úmyslně naruší občanské soužití tak, že se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání. (§7, odst. 1, písm. c, bod 4. zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích)	41 846
Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že poruší povinnost chránit občanský průkaz před ztrátou, odcizením, poškozením, zničením nebo zneužitím. (§ 16a, odst. 1, písm. b zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech)	32 817
Přestupky proti občanskému soužití. Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí. (§7, odst. 1, písm. a zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích)	26 427
Přestupky proti majetku. Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že úmyslně způsobí škodu na cizím majetku krádeží. (§8, odst. 1, písm. a, bod 1. zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích)	25 177
Cizinec se dopustí přestupku tím, že nesplní povinnost podle § 103 písm. b), d), e), r) nebo v rozporu s § 103 písm. c) uvede v řízení podle tohoto zákona nepravdivé nebo neúplné údaje. (§156, odst. 1, písm. g zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů)	24 237

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MV ČR. Dostupné z: www.mvcr.cz/prestupky

PŘÍVĚTIVOST MĚSTSKÝCH ÚŘADŮ

Následující odstavce jsou vytvořeny na základě dat zaslaných obcemi v rámci soutěže Ministerstva vnitra Přívĕtivý úřad 2020. Soutěže se účastnilo cca 142 obcí s rozšířenou působností a městských částí Prahy (1–22), tj. 63 %.

Průměrná úřední doba dosahuje v týdnu 28 hodin, nejčastěji nabízí úřady občanům 25 – 35 úředních hodin. Méně než 10 % úřadů má v týdnu 40 a více úředních hodin, víkendový provoz je zatím jen ojedinělý. Podobně desetina úřadů nabízí méně než 20 hodin týdně. Téměř všechny úřady, které mají počet úředních hodin nižší než průměr, nabízí možnost objednat se mimo stanovené hodiny.

Množství úřadů, které nabízejí online objednávkový systém, dosahuje 70 %. Jen malá část z nich ale nabízí možnost online objednání ke všem agendám, většina úřadů nabízí objednávku ke 2–3 základním agendám pro vybrané dny v týdnu, většinou na agendy osobních dokladů.

MÍSTNÍ PŘÍSLUŠNOST

Stejný zůstal počet agend se zrušenou místní příslušností, jedná se konkrétně o tyto agendy:

- agenda vydávání řidičských průkazů,
- agenda občanských průkazů,
- agenda cestovních dokladů,
- výpis z matriční knihy (rodný, oddací, úmrtní),
- vidimace, ověření podpisu nebo shody dokumentu,
- agenda zbraní a střeliva (krajská příslušnost – možnost využít dislokovaná okresní pracoviště),
- agenda evidence a registru vozidel,
- agenda živnostenského podnikání.

DIGITALIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY

digitální ; ČESKO

DIGITÁLNÍ ČESKO

Dne 15. dubna 2019 **byly usnesením vlády č. 255 schváleny implementační plány k programu Digitální Česko**. Zaměřují se především na **sdílené služby, meziresortní průřezová řešení a metodické a legislativní iniciativy podporující celkovou digitalizaci**.

Na základě výše uvedeného usnesení bylo také resortům uloženo rozdělit prostředky na financování záměrů a plnění implementačních plánů programu Digitálního Česka na rok 2019 z aktuálních rozpočtů. Vládnímu zmocněnci pro digitalizaci a IT se v rámci vyjednávání **podařilo zajistit financování prioritních záměrů v rozsahu 492 milionů Kč nad rámec schválených rozpočtových kapitol**. Tyto peníze jsou přiřazeny projektům jako jsou Umělá inteligence, Single Digital Gateway, Portál veřejné správy, RPP, Czechpoint, eGovernment Cloud či například Základní registry.

Spolu s implementačními plány Digitálního Česka **vznikly nové pozice digitálních zmocněnců, kteří vystupují jako členové vedení úřadu a jsou zodpovědní za inovace a digitalizaci**.

V návaznosti na schválenou Informační koncepci ČR, která určuje cíle a postupy digitalizace české veřejné správy, **byly 30. září 2019 vydány čtyři navazující dokumenty k této koncepci**. Jedná se

o Metody řízení ICT veřejné správy ČR, Slovník pojmů eGovernmentu, Národní architektonický rámec a Národní architektonický plán.

Program Digitální Česko je souborem koncepcí zajišťujících předpoklady dlouhodobé prosperity České republiky v digitalizaci a jeho centrálním koordinačním a řídicím orgánem je Rada vlády pro informační společnost v čele s vládním zmocněncem pro IT a digitalizaci.

INDEX DIGITÁLNÍ EKONOMIKY A SPOLEČNOSTI DESI

Pro mezinárodní srovnání úrovně digitalizace v členských státech EU mohou posloužit analýzy tvořené Evropskou komisí. Každý rok vznikají tzv. Country Reporty, které shrnují stav a pokrok v oblasti digitalizace jednotlivých členských států EU včetně ČR za využití Digital Economy & Society Index (DESI)².

V oblasti digitálních veřejných služeb se **Česká republika v rámci EU posunulo na 20. místo**. Navzdory významným zlepšením ještě **v žádném ze sledovaných ukazatelů nedosahuje průměru EU**.

Digitální veřejné služby	Česko		EU
	pořadí	skóre	skóre
<i>DESI 2019</i>	20	55.2	62.9
<i>DESI 2018</i>	21	49.1	57.9
<i>DESI 2017</i>	23	43.5	54.0

Zdroj: Evropská komise – Index DESI 2019 – Digitální veřejné služby 2019

² Index DESI za předchozí roky byl pro všechny země přepočítán, aby se zohlednily změny ve výběru ukazatelů a opravy podkladových údajů. Skóre a pořadí zemí se tedy mohlo ve srovnání s předchozími vydáními změnit.

	Česká republika				EU
	DESI 2017	DESI 2018	DESI 2019		DESI 2019
	hodnota	hodnota	hodnota	pořadí	hodnota
Uživatelé elektronické veřejné správy (tj. uživatelů internetu, kteří potřebují podat formulář)	35 %	33 %	52 %	22.	64 %
Předvyplněné formuláře (Hodnocení na stupnici 0 – 100)	43	49	51	18.	58
Úplnost online postupů (Hodnocení na stupnici 0 – 100)	77	82	82	21.	87
Digitální veřejné služby pro podniky (Hodnocení na stupnici 0 – 100)	73	81	82	19.	85
Otevřená data (% z maximálního hodnocení)	—	—	62 %	21.	64 %
Služby elektronického zdravotnictví (% osob)	—	15 %	15 %	16.	18 %
Výměna zdravotních údajů (% praktických lékařů)	—	—	17 %	25.	43 %
Elektronické recepty (% praktických lékařů)	NA	NA	48 %	15.	50 %

Zdroj: Evropská komise – Digitální veřejné služby v ČR, r. 2019

Podíl uživatelů elektronické veřejné správy se po stagnaci v roce 2017 výrazně zvýšil (o 19 procentních bodů) na 52 %. Došlo také k mírnému zlepšení v oblasti digitálních veřejných služeb pro podniky (82, průměr EU 85) a předvyplněných formulářů (51, průměr EU 58). Pokud jde o elektronické zdravotnictví, téměř polovina praktických lékařů používá elektronické recepty. Avšak pouze 17 % se účastní výměny zdravotních údajů, což je čtvrtý nejhorší výsledek v EU. Pro více informací doporučujeme k prostudování celou zprávu dostupnou na stránkách Evropské komise³.

V oblasti digitálních veřejných služeb je skóre Česko pod průměrem EU, ale díky opatřením, která vláda zavádí, by se situace měla zlepšit. Aby

se zvýšil počet uživatelů elektronické veřejné správy a elektronického zdravotnictví, je rovněž důležité zajistit, aby lidé měli k digitálnímu využívání těchto služeb potřebné dovednosti a vhodné pobídky.

CZECH POINT

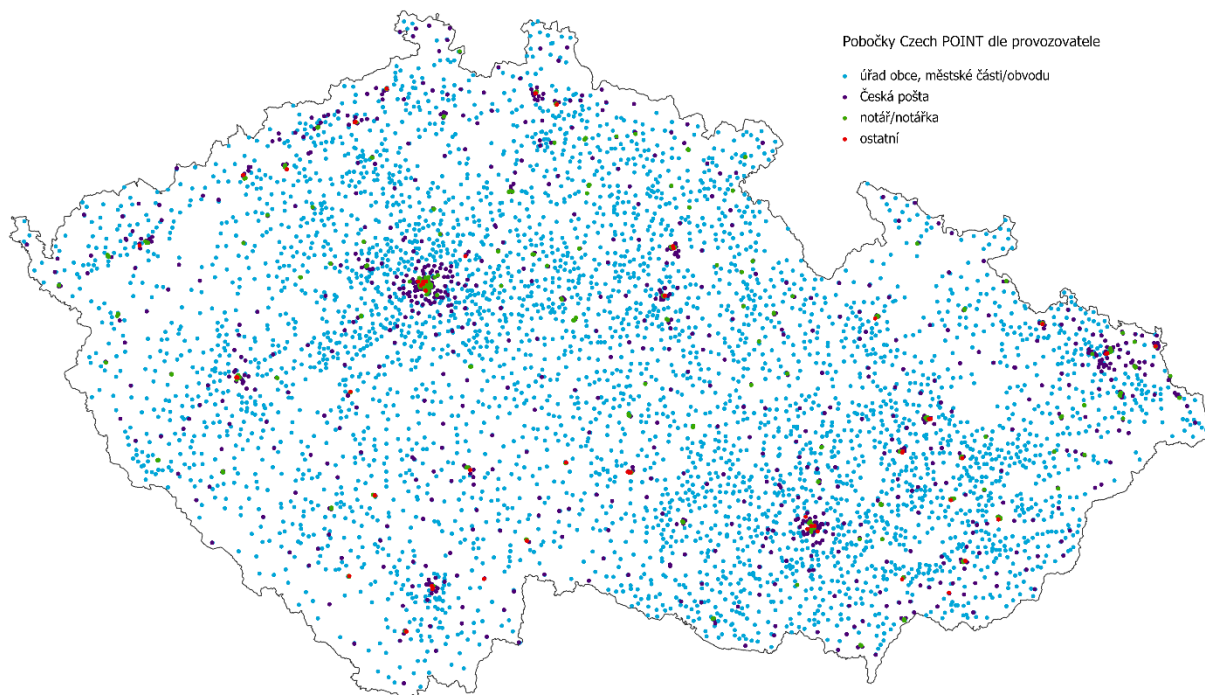
Fyzická dostupnost míst, kde lze využít základní služby veřejné správy roste. Ke konci roku 2019 bylo provozováno již **7 830 pracovišť**.

³ Další informace naleznete na webových stránkách DESI: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>

Kontaktní místa veřejné správy v roce 2019 **slouží již 12 let občanům a úředníkům**. Všechna pracoviště Czech POINTu poskytují stejné služby, v zahraničí je služba rozšířena o "Ověření totožnosti osoby", která slouží všem občanům ČR, když ztratí nebo jim jsou ukradeny osobní doklady.

Prostřednictvím služby Czech POINT **bylo vydáno za rok 2019 – 2 045 681 výpisů, o které lze žádat na kontaktních místech veřejné správy** (úřadech, pobočkách České pošty s. p., Hospodářské komoře, u notářů, advokátů apod.), ale **také prostřednictvím datových schránek na webovém Portálu veřejné správy**.

Mapa: Síť poboček Czech POINT dle provozovatele, ke konci roku 2019

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MV ČR.

K roku 2019 je možné prostřednictvím CzechPOINT vyřídit 36 služeb.

1. Vydání ověřeného výstupu ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů;
2. Výpis z bodového hodnocení řidiče;
3. Výpis z insolvenčního rejstříku;
4. Výpis z Katastru nemovitostí;
5. Výpis z Rejstříku trestů;
6. Výpis z Rejstříku trestů právnických osob;
7. Výpis z veřejných rejstříků;
8. Výpis z Živnostenského rejstříku;
9. ISOH - registrace a vydání přístupových údajů;
10. ISOH – změna v přiřazení provozoven k uživatelským účtům;
11. ISOH – vygenerování jednorázového hesla k existujícím účtům;
12. ohlášení živnosti;
13. ohlášení údajů, vedených v živnostenském rejstříku, nebo jejich změn;
14. žádost o udělení koncese;
15. žádost o změnu rozhodnutí o udělení koncese;
16. Výpis údajů z registru osob (ROB) – neveřejný;
17. Výpis údajů z registru osob (ROS) – neveřejný;
18. Veřejný výpis údajů z registru osob (ROS);

19. Výpis o využití údajů z registru obyvatel (ROB);
20. Výpis o využití údajů z registru osob (ROS);
21. Žádost o změnu údajů v registru osob;
22. Žádost o změnu v registru osob;
23. Žádost o poskytování údajů třetí osobě;
24. Žádost o zřízení datové schránky;
25. Žádost o znepřístupnění datové schránky, která byla zřízena na žádost;
26. Žádost o opětovné zpřístupnění datové schránky;
27. Podání žádosti o zneplatnění přístupových údajů do datové schránky a vydání nových;
28. Vyřízení reklamace obdržení přístupových údajů a vydání nových;
29. Přidání pověřené osoby k přístupu do datové schránky;
30. Zneplatnění přístupových údajů pověřené osoby (zrušení osoby);
31. Povolení PO/FO/PFO dodávání dokumentů od PO/FO/PFO;
32. Zrušení PO/FO/PFO dodávání dokumentů od PO/FO/PFO;
33. Centrální uložení ověřovacích doložek;
34. Konverze;
35. Úschovna systému Czech POINT;
36. Zprostředkovaná identifikace osoby.

Prostřednictvím služby Czech POINT bylo vydáno za rok 2019 – 2 045 445 výpisů. Největší zájem byl o výpis z rejstříku trestů (785 327), konverzi dokumentů (620 433), výpis z katastru nemovitostí (212 865) a výpis z veřejného rejstříku (124 981). V roce 2019 bylo celkově za dobu 12letého fungování Czech POINTu vydáno 23 milionů výpisů.

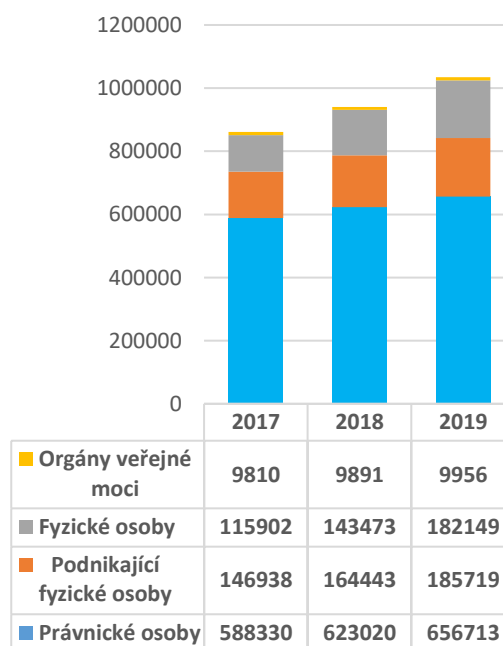
INFORMAČNÍ SYSTÉM DATOVÝCH SCHRÁNEK

Ke konci roku 2019 bylo zřízeno celkem **1 034 537 datových schránek** a bylo odesláno celkem **713 356 017 datových zpráv**. Tj. asi 10% nárůst v počtu datových schránek

V současné době jsou datové schránky povinné pro právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku a pro orgány veřejné moci, přičemž s účinností od 1. 7. 2017 došlo k rozšíření povinného okruhu institucí o školy a školská zařízení. Využíváním komunikace z datové schránky orgánu veřejné moci je pro stát výrazně levnější, čímž došlo k významné finanční úspoře.

V roce 2019 bylo evidováno celkem **27 577 136 elektronických podání** prostřednictvím datových schránek, což je v meziroční srovnání 5% pokles.

Počet zřízených datových schránek, 2017–2019

Zdroj: Vlastní zpracování, data Ministerstva vnitra.

PROJEKT PMA 3 A ÚPRAVY REGISTRU PRÁV A POVINNOSTÍ

Projekt PMA 3 se v uplynulém roce 2019 významně rozšířil. Nyní již pouze neanalyzuje životní události občana, i když události a zejména občan stále zůstávají hlavní osou celého projektu, ale spolupracuje s mnoha zajímavými institucemi, kterým pomáhá s analýzami a zveřejnil první dva Průvodce životními událostmi.

V roce 2019 se PMA 3 věnovalo zejména životním událostem **Ohrožení chudobou a Ztráta zaměstnání, dále také Pěstounství, Sňatek a Rozvod, Uzavření registrovaného partnerství a Zrušení registrovaného partnerství.**

Jedním z hlavních problémů, který občané v souvislosti s veřejnou správou jmenují, je nedostatek srozumitelných a garantovaných informací, které jsou snadno dostupné. S tím se tým PMA 3 rozhodl vypořádat tvorbou **Průvodců životními událostmi.**

Jedná se o návody s účelem pomáhat občanovi řešit životní událost a pomoci s orientací ve službách, které by neměl opominout, tj. mimo jiné nezapomenout na žádnou z povinností ani na žádné z práv.

V graficky přitažlivém designu se občané seznamují se službami veřejné správy, zodpovídají otázky, zda se ho uvedená služba týká, kde a kdy ji může nebo musí řešit, a co k tomu bude potřebovat. Poskytované informace jsou nadresortní, garantované zodpovědnými ministerstvy, ale zároveň psané s ohledem na klienta VS ve srozumitelném

jazyce, nikoli legislativními výrazy. Najdete je na stránce pruvodce.gov.cz.

Tato práce umožnila týmu PMA 3 se **rozvíjet v oblastech copywrite a UX design, které už nyní využívá při nastavování design systému pro weby domény gov.cz**, v psaní uživatelských příruček a v budoucnu je bude využívat při tvorbě dalších Průvodců i při dalších aktivitách.

Nejsou to ovšem jen občané, kterým chybí srozumitelné informace z centrální úrovně veřejné správy, ale často i samotní úředníci z obcí a krajů. Tým PMA 3 si proto v následujícím období dal za cíl navštívit obce s rozšířenou působností, které mají povědomí o nástrojích eGovernmentu, mají zájem znalost rozšířit a chtějí některé nástroje využívat.

Významnou součástí práce týmu se staly také úkony na žádost, k nimž byla vytvořena metodika, podle které jednotlivá ministerstva ohlašují úkony na žádost do Registru práv a povinností. Projekt PMA 3 metodicky vede jejich ohlašování, a tedy i vytváření katalogu služeb, který je základním stavebním prvkem další elektronizace veřejné správy.

Více na: pma3.gov.cz.

PORTÁL VEŘEJNÉ SPRÁVY A PORTÁL OBČANA

V souvislosti s rekonstrukcí Portálu veřejné správy (dále též „PVS“) byla vybudována jeho transakční část s názvem **Portál občana**, která byla v rámci projektu IROP nasazena do ověřovacího provozu dne 8. 7. 2018. **Zmíněný**

projekt byl úspěšně ukončen dne 30. 6. 2019 a následně byl zahájen ostrý provoz.

Portál občana je přístupný pouze po přihlášení. V prosinci 2019 nabízel více než stovku služeb, nově například:

- archivaci datových zpráv vč. možnosti činění předpřipravených podání či jednoduchého platebního rozhraní;
- zobrazení a správu údajů z informačních systémů VS (např. téměř kompletní sadu údajů z Registru řidičů);
- upravené úložiště dokumentů;
- nastavení vybraných notifikací;
- službu připojených ústředních správních úřadů, krajů nebo obcí.

Dále přibyla možnost obstarat si prostřednictvím Portálu občana **výpis i bez nutnosti být držitelem datové schránky** (poskytování výpisů ze živnostenského rejstříku, kdy se stačí přihlásit a zvolit „Stáhnout“) a **rezervační služba** pro možnost objednání se na vybraný úřad (pilotně na úřad Říčany). Do **Portálu občana se nově mohou přihlašovat pomocí své datové schránky všechny fyzické a podnikající fyzické osoby bez rozdílu.**

Obecně Portál občana nabízí například podání žádostí o výpisy z rejstříku (občané si tak například ověří počet bodů v hodnocení řidiče, získají informaci o končící platnosti průkazu, přístup do živnostenského rejstříku apod.). Další řadu služeb portál zprostředkovává (odkazy na jiné portály veřejné správy).

Práce na Portálu občana dále pokračují, např. strategie Digitální Česko počítá s jeho rozvojem minimálně do roku 2024, podobně další rozvoj ukládá také nový zákon o právu na digitální služby.

Ke konci roku 2019 bylo v Portálu občana **registrováno téměř 46 tisíc uživatelů**, přičemž průměrná týdenní návštěvnost se pohybuje mezi dvěma a třemi tisíci návštěvami.

ELEKTRONICKÁ VEŘEJNÁ SPRÁVA

V roce 2019 k nasazení nových verzí formulářů **registru obyvatel „Výpis údajů z registru obyvatel“ a „Žádost o změnu údajů v registru obyvatel“** do produkčního prostředí CzechPOINT@office. Tyto **formuláře jsou tzv. multiagendové** a jako univerzální jsou využitelné pro všechny orgány veřejné moci, bez nutnosti vytvářet pro každou konkrétní agendu nebo proces nástroj k využití dat. Při jejich realizaci bylo významně zohledněno také obecné nařízení o ochraně osobních údajů, čímž je docíleno výrazného zvýšení ochrany osobních dat občanů.

Rovněž **došlo k dokončení realizace kompozitních služeb** agendového informačního systému evidence občanských průkazů a agendového informačního systému evidence cestovních dokladů, které usnadňují identifikaci a následné ztotožnění subjektů vedených v těchto evidencích s využitím údajů, které nejsou obsaženy v základních registrech (například již neplatných osobních dokladů).

Dále je důležité sdělit, že nabytím účinnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1191 ze dne 6. července 2016 došlo k novelizaci zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, kdy se **„Výpis údajů z registru obyvatel“, vydaný kontaktním místem veřejné správy CzechPOINT, stal veřejnou listinou stvrzující skutečnosti o místě pobytu.** Účelem nařízení je omezit správní formality a zjednodušit tím předkládání vymezených druhů veřejných listin vydaných orgány jednoho členského státu Evropské unie v jiném členském státě Evropské unie tak, že již není vyžadováno ověření jejich pravosti (např. Apostille). A pokud je k veřejné listině připojen vícejazyčný standardní formulář, není vyžadován ani její úřední překlad.

STATISTIKY 2019

80 679

zaměstnaneckých úvazků
na obcích a krajích

-1 101

meziroční pokles počtu úvazků

99 275

zaměstnanců obcí a krajů
v průběhu roku (s fluktuací)

85 546

zaměstnanců v průběhu roku
na obcích

7 974

zaměstnanců v průběhu roku
v Praze

7 755

zaměstnanců v průběhu roku
v krajích

32,17 mld. Kč

celkové roční náklady
na platy (obce a kraje)

75 801

zaměstnanců na služebních
a pracovních místech
ve služebních úřadech – stát

-2 042

meziroční pokles počtu zaměstnanců

35,76 mld. Kč

celkové roční náklady
na platy (služební úřady – stát)

64,8 %

zaměstnanců obcí a krajů
tvoří ženy

33,4 %

zaměstnanců obcí a krajů má
vysokoškolské vzdělání

54 %

zaměstnanců obcí a krajů má
středoškolské vzdělání

LIDSKÉ ZDROJE VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

VZDĚLÁVÁNÍ NOVĚ ZVOLENÝCH ČLENŮ ZASTUPITELSTEV OBCÍ

Ministerstvo vnitra na základě požadavku územních samosprávných celků **připravilo pro nově zvolené členy zastupitelstev obcí semináře**, jejichž cílem bylo nejen poskytnout zastupitelům stěžejní informace nezbytné pro výkon jejich funkce, ale také posílit jejich právní vědomí a napomoci předcházet nesprávným postupům orgánů obcí.

V průběhu seminářů konaných **v lednu a únoru 2019 lektori proškolili téměř 300 zastupitelů obcí** z celé republiky. Lektori zastupitele seznámili s problematikou kompetencí orgánů obce, průběhem zasedání zastupitelstva a rady obce, tvorbou obecně závazných vyhlášek, nakládáním s nemovitým majetkem obce či poskytováním informací dle informačního zákona. Za přínosnou považovali zástupci samospráv **možnost diskutovat s představiteli ústředních správních úřadů** své každodenní problémy. Lektori během seminářů zodpověděli více než stovku dotazů.

Zastupitel v kurzu 2019

Od ledna do června se dále konal již druhý ročník vzdělávacího programu Ministerstva vnitra pro zastupitele obcí s názvem **Zastupitel v kurzu**. Ten měl za cíl seznámit zejména nové zastupitele vzešlé z komunálních voleb z října 2018 s nástrahami a zákonitostmi výkonu funkce zastupitele a správy obce (zejména v oblasti finančního řízení).

Celkem 470 zastupitelů absolvovalo celý vzdělávací program, který se skládal ze čtyř kurzů: **1) Postavení zastupitelů ve veřejné správě, 2) Rozpočtové hospodaření a majetek obce, 3) Veřejné zakázky a 4) Dotační**

a investiční management. Absolventi obdrželi certifikát Ministerstva vnitra.

Kurzy byly opět připraveny v moderní výukové formě kombinace e-learningu a prezenčních školení. Ta se konala v 8 krajských městech a byl o ně velký zájem.

Z kurzů během léta 2019 vznikly – ve spolupráci s realizátorem kurzů, kterým je Institut pro veřejnou správu Praha – doprovodné studijní materiály, které byly zveřejněny online a jsou tak dostupné všem zájemcům z řad zastupitelů i veřejnosti.

Za první dva ročníky tak kurzem prošlo již 700 absolventů, kteří si rozšířili své znalosti v důležité oblasti finančního řízení obcí. Obecně se projevuje zájem zastupitelů o vzdělávání související s výkonem jejich funkce, které je garantované státem.

Během druhé poloviny roku 2019 byl připraven třetí ročník vzdělávacího programu Zastupitel v kurzu, který bude spuštěn v únoru 2020.

Více informací na: www.zastupitelvkurzu.cz

VZDĚLÁVÁNÍ ÚŘEDNÍKŮ ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

Ministerstvo vnitra zpracovává každoročně **Výroční zprávu o stavu vzdělávání úředníků územních samosprávných celků**, ve které jsou uvedeny komplexní informace o vstupním a průběžném vzdělávání, o vzdělávání vedoucích úředníků a vedoucích úřadů a informace z oblasti zkoušek zvláštních odborných způsobilostí. Informace vycházejí z písemných zpráv akreditovaných vzdělávacích institucí, které mají povinnost takovou zprávu každoročně vypracovat a předat ji Ministerstvu vnitra vždy do 31. 5. daného roku.

Akreditace vzdělávacích institucí a vzdělávacích programů

Ministerstvo vnitra akredituje vzdělávací programy a vzdělávací instituce na základě žádosti fyzické nebo právnické osoby (žadatele) za podmínek stanovených zákonem o úřednících. Akreditace se uděluje vzdělávacímu programu a vzdělávací instituci na 3 roky; před uplynutím tříleté lhůty může držitel akreditace požádat o její obnovení.

V roce 2019 bylo k datu 30. 11. 2019 **akreditováno celkem 285 vzdělávacích institucí** (z toho jich 24 bylo akreditováno nově, prostřednictvím udělení Rozhodnutí o udělení akreditace) a **5 338 vzdělávacích programů**.

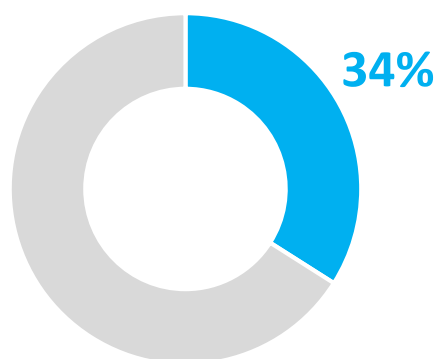
Ministerstvo vnitra provádí také **kontroly akreditovaných vzdělávacích institucí**. V roce 2019 bylo zkontrolováno 15 akreditovaných vzdělávacích institucí, které nejčastěji pochybily v následujících oblastech:

- akreditovaný program je veřejně nabízen pod názvem a s osnovou, které se liší od názvu a osnovy schváleného vzdělávacího programu Ministerstvem vnitra;
- jako akreditované jsou nabízeny programy, které nejsou akreditovány Ministerstvem vnitra;
- osvědčení dle zákona o úřednících je vydáváno účastníkům kurzu, kteří nejsou úředníky dle zákona o úřednících;
- osvědčení je vydáváno již při zápisu do prezenční listiny či v průběhu kurzu;
- vady evidence o osvědčeních o ukončení kurzu;
- nedodržení časové dotace deklarované ve schválené akreditaci vzdělávacího programu, podepisování osvědčení neoprávněnou osobou, nerozlišování účastníků vzdělávání na úředníky a osoby, které úředníky nejsou.

Uznávání rovnocennosti vzdělání úředníků územních samosprávných celků.

V roce 2019 bylo podáno **2 767 žádostí o uznání rovnocennosti, u nichž bylo 953 uznáno**. Kvůli přesunu agendy jsou data dostupná pouze k 31. 10. 2019.

Podíl uznané rovnocennosti vzdělání úředníků ÚSC, 2019

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MV ČR.

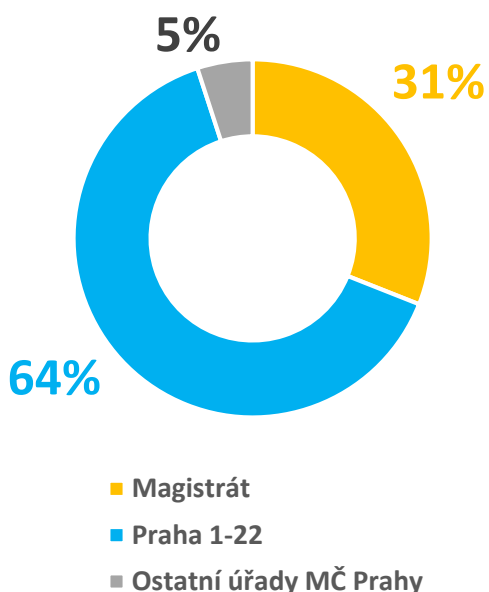
ZAMĚSTNANCI ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

Následující pasáže vychází z dat Informačního systému o platech spravovaného Ministerstvem financí. Data nejsou kompletní – z 6 254 obcí zohledňují 3 876 (tj. 62 %). Chybí data za 3 obce s rozšířenou působností, 5 obcí s pověřeným obecním úřadem a 2 369 obcí se základní působností. V Praze jsou dostupná data za 49 z 57 městských částí. Důvody jsou, že dané obce buď data nezaslaly, nebo nemají zaměstnance, které by vykazovaly.

Praha

Praha v roce 2019 vykazovala celkem **6 733 úvazků, na které vynaložila 3,56 mld. korun**. Průměrný roční příjem jednoho pražského úředníka tak činil 529 454 Kč vč. příplatků (tj. 44 121 Kč měsíčně).

Podíl úvazků Prahy, 2019

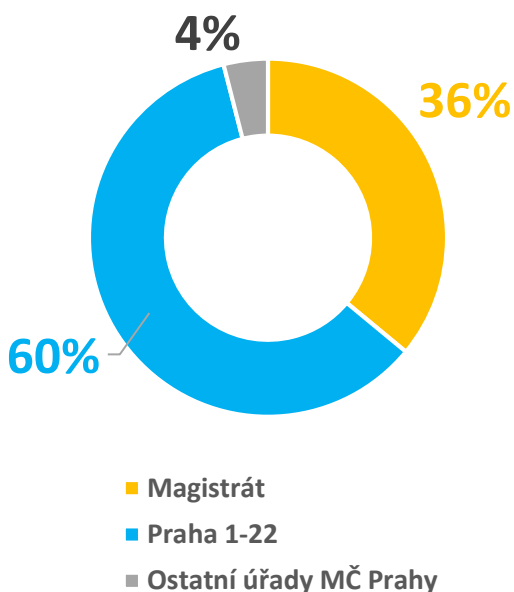

Z toho 2 112 mužů (tj. 26,5 %) a 5 862 žen (tj. 73,5 %).

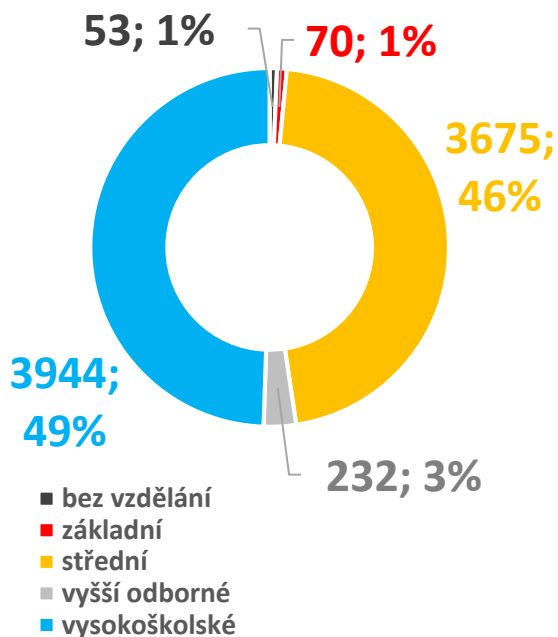
Data ukazují, že celkem 1 285 zaměstnanců má příplatek za vedení, lze tedy dovést, že jde o vedoucí zaměstnance. Na Magistrátu hlavního města Prahy se toto týká 216 zaměstnanců z 2 451 (tj. 8,8 %), v městských částech Praha 1 až 22 celkem 998 z 5 107 zaměstnanců (tj. 19,5 %) a v ostatních městských částech 71 ze 416 zaměstnanců (tj. 17 %). Z 1 285 vedoucích pozic bylo 487 obsazeno muži (t. 38 %) a 798 ženami (tj. 62 %).

Co do dosaženého vzdělání má nejvíce zaměstnanců vysokoškolské (49 %) a středoškolské vzdělání (46 %).

Podíl sumy platů pro zaměstnance Prahy, 2019

Podíl zaměstnanců Prahy dle dosaženého vzdělání, 2019

Zdroj (3x): Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

V další části bude zohledněna i fluktuace zaměstnanců. Průběžně bylo v pražských úřadech za rok 2019 zaměstnáno **7 974 osob**.

Obce

Počet úvazků a zaměstnanců

Typ	Počet úvazků	Počet zaměstnanců v průběhu roku
Obec s rozšířenou působností	40 993	48 366
Obec s pověřeným obecním úřadem	6 524	8 128
Obec se základní působností	20 124	27 052
CELKEM	67 311	83 546

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

Suma vydaná na platy

Typ	Celková suma v mld. Kč	Průměrný roční plat zaměstnance (v Kč)
Obec s rozšířenou působností	16,73	408 088
Obec s pověřeným obecním úřadem	2,38	365 095
Obec se základní působností	6,21	308 661
CELKEM	25,32	360 615

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

Počet vedoucích pracovníků

Typ	Počet osob s příplatkem za vedení	Podíl z celkového počtu zaměstnanců
Obec s rozšířenou působností	7 014	14,5 %
Obec s pověřeným obecním úřadem	1 359	16,7 %
Obec se základní působností	1 610	6 %
CELKEM	10 023	12 %

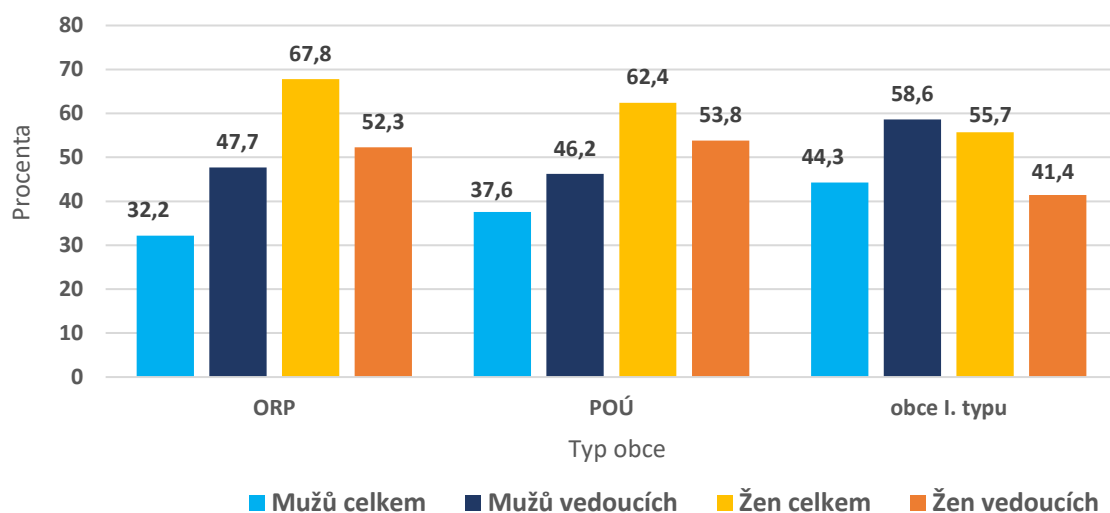
Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

Genderová struktura zaměstnanců

Typ	Žen	Mužů
Obec s rozšířenou působností	32 776	15 590
Obec s pověřeným obecním úřadem	5 071	3 057
Obec se základní působností	15 082	11 970
CELKEM	52 929	30 617

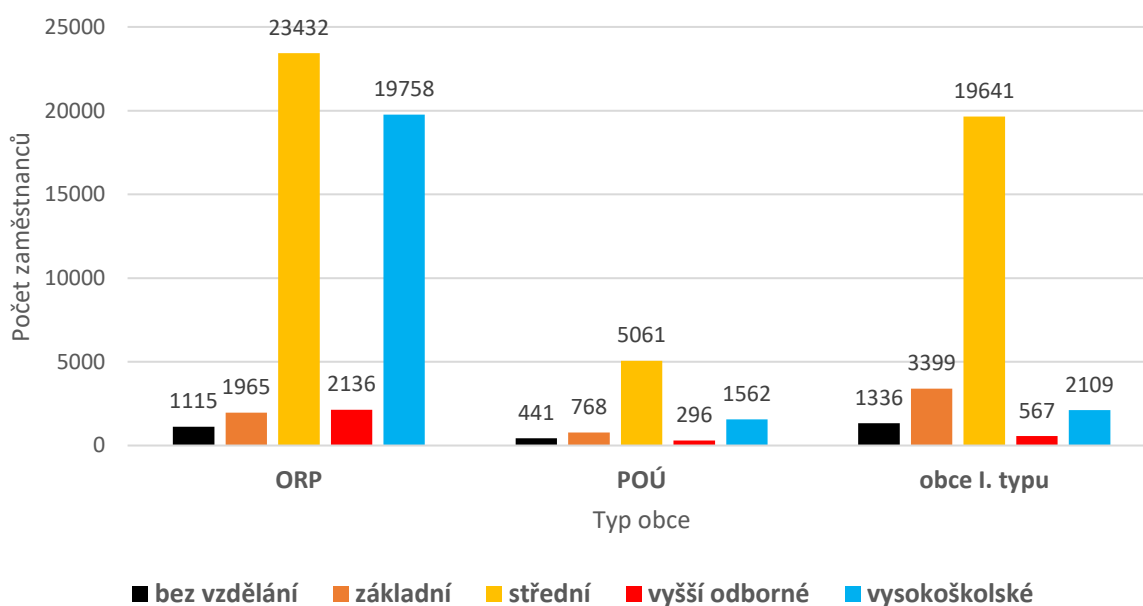
Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

Muži a ženy na vedoucích pozicích, 2019

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

Struktura zaměstnanců obcí dle dosaženého vzdělání, 2019

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

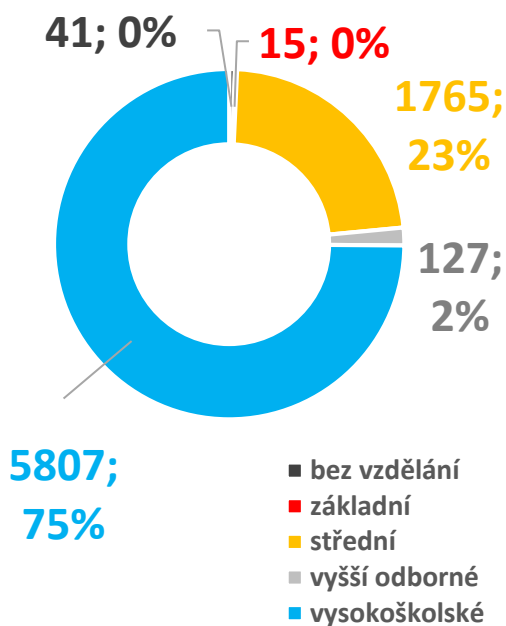
Kraje

Následující data se vztahují na 13 krajů (není zde zohledněna Praha). Samosprávné kraje vykázaly za rok 2019 **6 635 úvazků**. Na platy jejich zaměstnanců šlo **3,29 mld. Kč**. Průměrný roční příjem jednoho zaměstnance kraje činil 496 453 korun (tj. 41 371 Kč měsíčně).

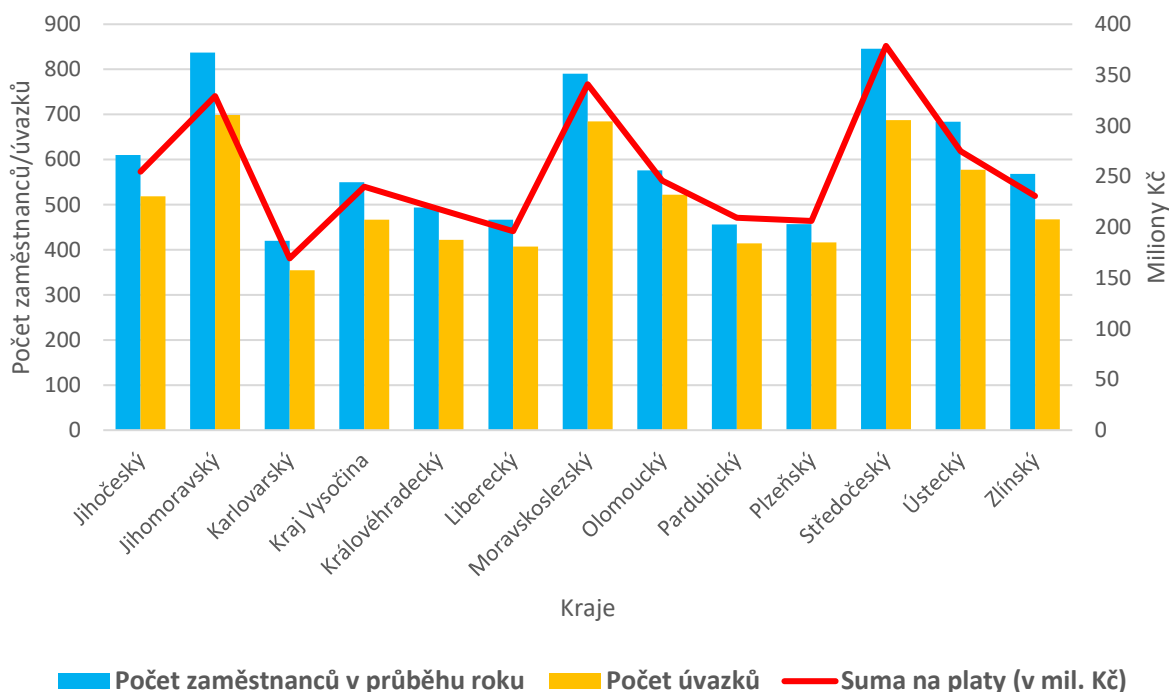
V průběhu roku 2019 bylo v krajích zaměstnáno **7 755 osob**. Z toho 2 171 mužů (tj. 28 %) a 5 584 žen (tj. 72 %). Na vedoucích pozicích působilo 941 osob (tj. 12 %). Z nich bylo 474 mužů (50,4 %) a 467 žen (tj. 49,6 %).

Co do otázky dosaženého vzdělání mezi zaměstnanci krajů dominují vysokoškoláci – 75 % ze všech zaměstnanců.

Podíl zaměstnanců krajů dle dosaženého vzdělání, 2019

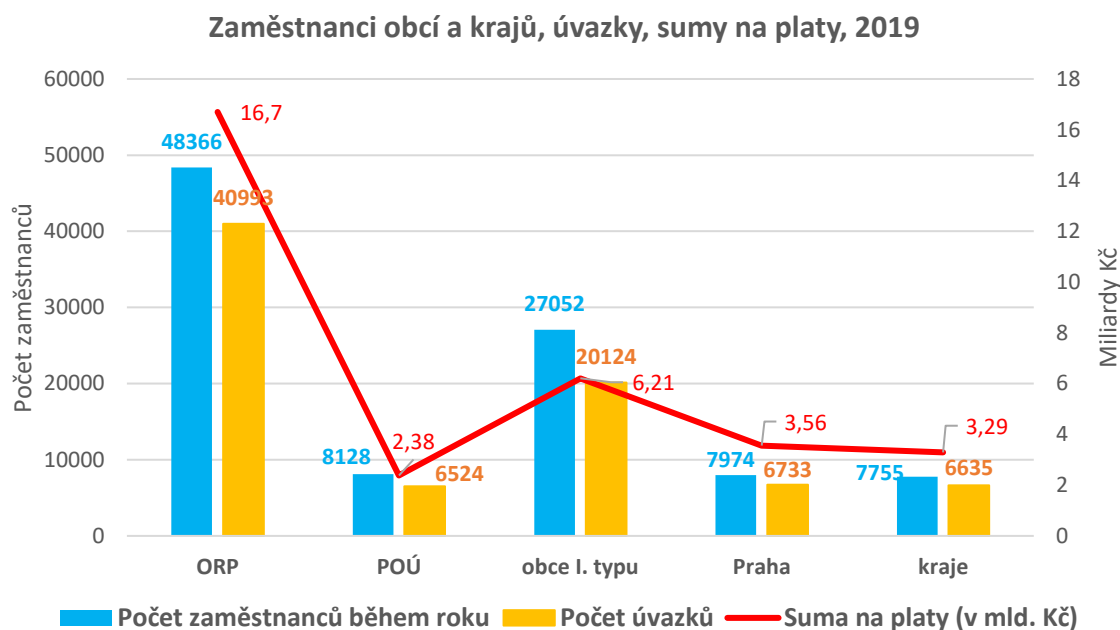
Kraje – počty zaměstnanců, úvazků a sumy na platy

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

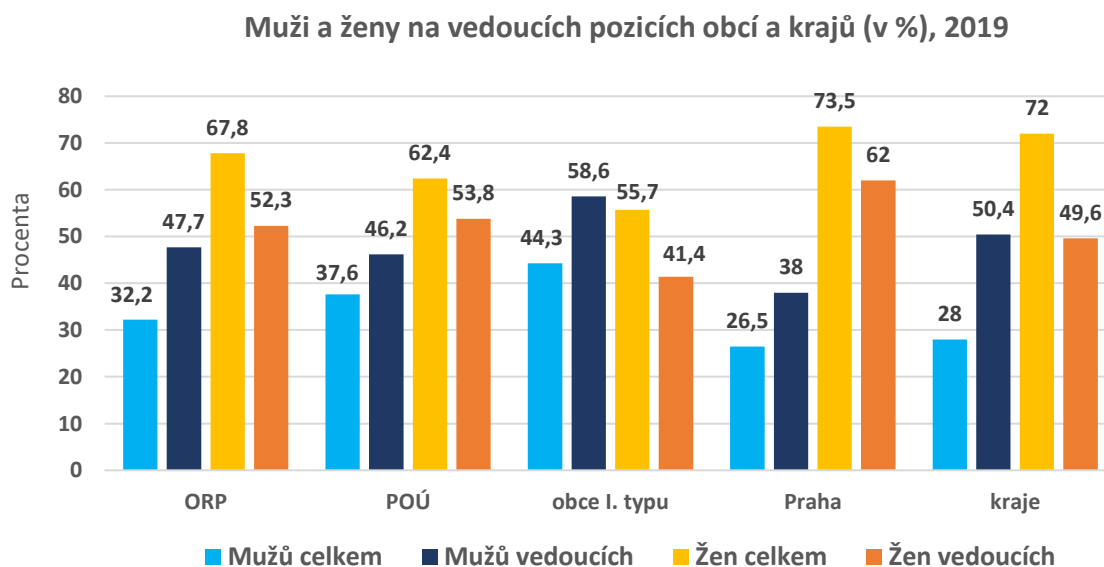
Souhrn

V českých obcích a krajích bylo v roce 2019 celkem **80 679 úvazků**. V průběhu roku měly **99 275 zaměstnanců** (s fluktuací). Na platy šlo celkově **32,17 miliardy korun**. Na počet úvazků došlo meziročně k poklesu o **1 101**.

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

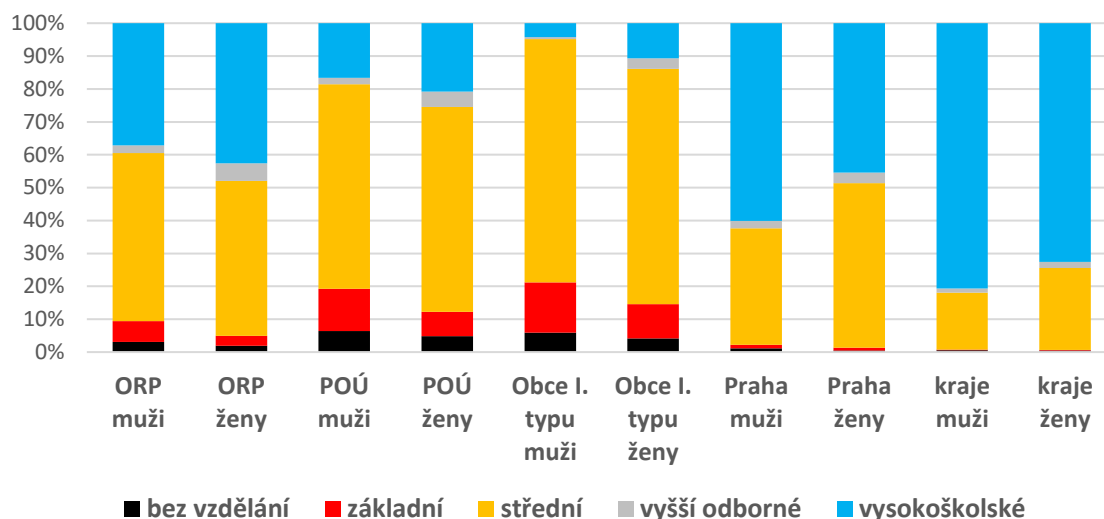
Celkem bylo na obcích a krajích v průběhu roku 2019 zaměstnaných **64 375 žen (tj. 64,8 %)** a **34 900 mužů (tj. 35,2 %)**. Ve vedoucích pozicích bylo **6 328 žen (51,8 %)** a **5 881 mužů (48,2 %)**.

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

Dle dosaženého vzdělání mělo **33 180 zaměstnanců obcí a krajů vysokoškolské vzdělání (tj. 33,4 %), 3 358 vyšší odborné (tj. 3,4 %) a 53 574 středoškolské vzdělání (54 %)**. Ženy tvořily 70 % vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců, 83 % s vyšším odborným vzděláním a 63 % se středoškolským vzděláním.

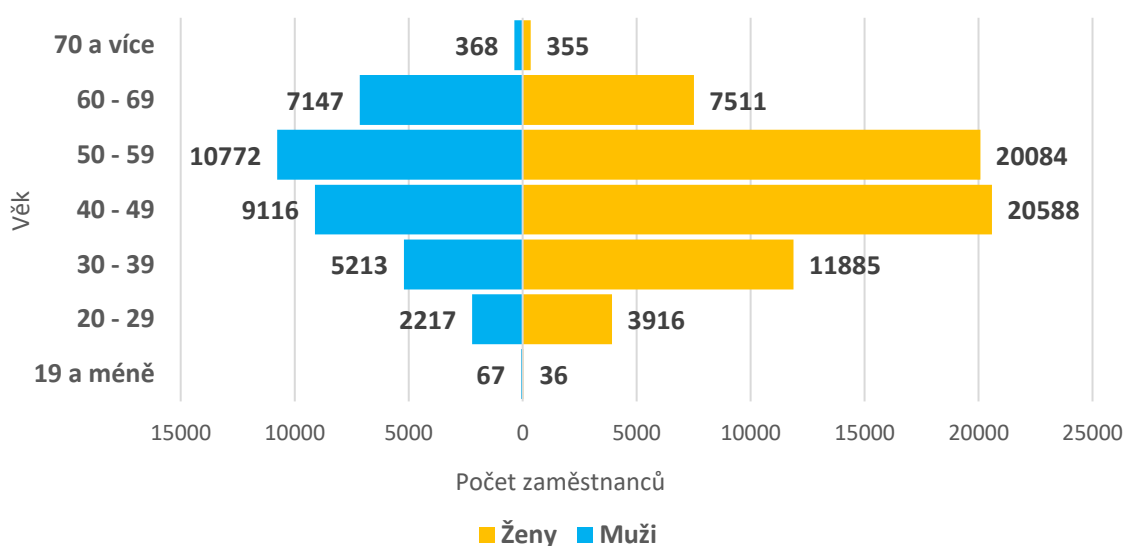
Zaměstnanci obcí a krajů dle dosaženého vzdělání s ohledem na muže a ženy, 2019

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

Věková struktura zaměstnanců obcí a krajů ukazuje, že celkem **46,5 % zaměstnanců je starších 50 let věku. Čtyřicátníci tvoří dalších 30 %**. Podíl zaměstnanců do 40 let věku tak je jen **23,5 %**. Z dlouhodobého hlediska může stárnutí zaměstnanců znamenat problém při obsazování pracovních míst na úřadech a tím zajištění služeb veřejné správy.

Zaměstnanci obcí a krajů dle věku a pohlaví, 2019

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

ZAMĚSTNANCI SLUŽEBNÍCH ÚŘADŮ

Počet zaměstnanců

V roce 2019 došlo k **výraznému snížení počtu služebních a pracovních míst ve služebních úřadech, a to o 2 042 míst**. Zatímco k 1. 1. 2019 bylo systemizováno 77 843 míst, k závěru roku jich bylo již jen **75 801** (k 1. 1. 2020 dokonce jen 75 754). Počet služebních a pracovních míst se snížil na úroveň srovnatelnou s rokem 2015.

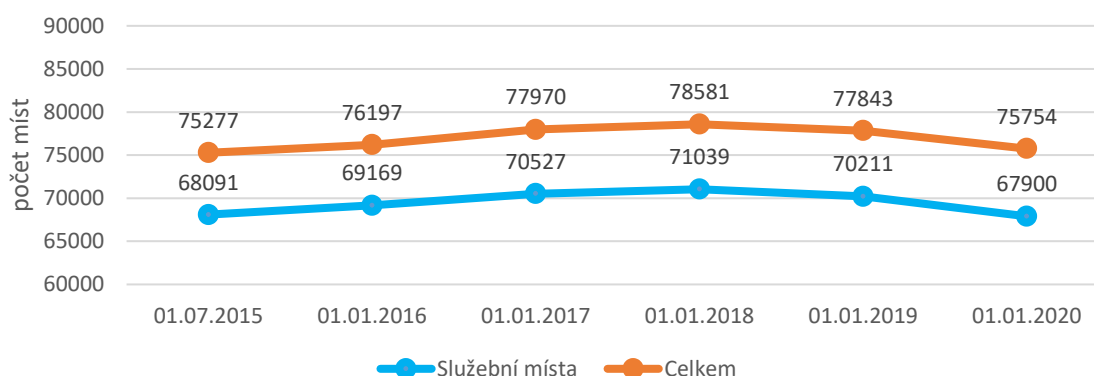
Z celkového počtu systemizovaných míst je 67 900 míst služebních (tj. míst v režimu zákona o státní službě), což představuje oproti 1. lednu 2019 snížení o 2 311 služebních míst. Pracovních míst (tj. míst v režimu zákoníku práce) je 7 854 a ve srovnání s 1. lednem 2019 je to více o 222 pracovních míst.

Počet služebních míst státních zaměstnanců zahrnuje 9 320 představených, což představuje 13,73 % z celkového počtu 67 900 služebních míst. Systemizovaných míst vedoucích zaměstnanců je 444 a jejich podíl na počtu 7 854 pracovních míst činí 5,65 %. Na jedno místo představeného/vedoucího zaměstnance připadá 6,76 systemizovaných míst řadových státních zaměstnanců.

Úřad (pouze resorty a ÚV)	Počet míst celkem (k 1. 1. 2020)	Rozdíl v počtu míst vůči 1. 1. 2019
Úřad vlády	504	-135
<i>MZV</i>	2 030	+4
<i>MO</i>	1 361	-61
<i>MF</i>	17 206	-635
<i>MPSV</i>	22 851	-678
<i>MV</i>	3 940	-139
<i>MŽP</i>	2 382	-79
<i>MMR</i>	1 413	+66
<i>MPO</i>	1 814	-55
<i>MD</i>	1 006	-51
<i>MZe</i>	6 485	-88
<i>MŠMT</i>	1 566	-16
<i>MK</i>	298	-11
<i>MZ</i>	3 253	-10
<i>MS</i>	431	-30

Zdroj: Systemizace služebních a pracovních míst na ministerstvech a Úřadu vlády s účinností od 1. ledna 2020, Ministerstvo vnitra, dle usnesení vlády ČR č. 811 ze dne 18. listopadu 2019.

Vývoj počtu systemizovaných míst - služební úřady celkem

Zdroj: Systemizace služebních a pracovních míst s účinností od 1. ledna 2020, Ministerstvo vnitra, dle usnesení vlády ČR č. 811 ze dne 18. listopadu 2019.

Platy

Objem prostředků na platy na všech systemizovaných místech ve služebních úřadech (234 úřadů) představuje **35,76 mld. Kč**. Z této částky připadá na služební místa částka ve výši 32,3 mld. Kč a na pracovní místa 3,46 mld. Kč. Meziročně je patrný nárůst o 952,9 mil. Kč na platy na služebních místech a o 469 mil. Kč na místech pracovních.

Služební úřady

Systemizace služebních a pracovních míst prováděná podle zákona o státní službě se týká celkem **234 služebních úřadů**. Z tohoto počtu je vedle Úřadu vlády České republiky 14 ministerstev a 174 jim podřízených služebních úřadů. Dále systemizaci provádí 14 dalších ústředních správních úřadů, z nichž dvěma (Český báňský úřad a Český úřad zeměměřický a katastrální) je dalších 30 služebních úřadů podřízeno.

S účinností od 1. srpna 2019 byl zřízen nový služební úřad **Národní sportovní agentura**. Stalo se tak zákonem č. 178/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu,

ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Agentura je ústředním správním úřadem ve věcech podpory sportu, turistiky a sportovní reprezentace státu. Je organizační složkou státu a samostatnou účetní jednotkou se sídlem v Praze.

**NÁRODNÍ
SPORTOVNÍ
AGENTURA**

Více ve Výroční zprávě o státní službě 2019

VZDĚLÁVÁNÍ STÁTNÍCH ZAMĚSTNANCŮ

Na začátku roku 2020 byl služebním úřadům a vybraným ústředním správním úřadům rozeslán dotazník sledující vzdělávání zaměstnanců za účelem zpracování Zprávy o vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech a státních zaměstnanců ve služebních úřadech za rok 2019. Dotazník vyplnilo 127 z 234 služebních úřadů. Následující pasáže vychází ze zmíněné zprávy.

Počet státních zaměstnanců, kteří se účastnili interních a externích vzdělávacích akcí, 2019

Druh vzdělávání	Počet účastníků interní vzdělávací akce	Počet účastníků externí vzdělávací akce	Celkem
Vstupní vzdělávání úvodní	5 957	658	6 615
Vstupní vzdělávání následné	624	199	823
Vstupní vzdělávání následné pro státní zaměstnance	3 344	746	4 090
Průběžné vzdělávání	120 561	46 719	167 280
Vzdělávání vedoucích zaměstnanců a představených	6 427	3 168	9 595
Jazykové vzdělávání	5 650	1 705	7 355
CELKEM	142 563	53 195	195 758

Zdroj: Zpráva o vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech a státních zaměstnanců ve služebních úřadech za rok 2019

Z uvedeného je patrné, že nejvíce zastoupeným druhem vzdělávání bylo v roce 2019 **vzdělávání průběžné**, které tvořilo téměř 90 % veškerého vzdělávání. Do průběžného vzdělávání spadá vzdělávání, které zajišťuje prohlubování znalostí zaměstnanců a státních zaměstnanců v návaznosti na již absolvované vzdělávání a za účelem odborného a osobního rozvoje zaměstnanců a státních zaměstnanců, a navazuje na absolvované vstupní vzdělávání úvodní a případně následné.

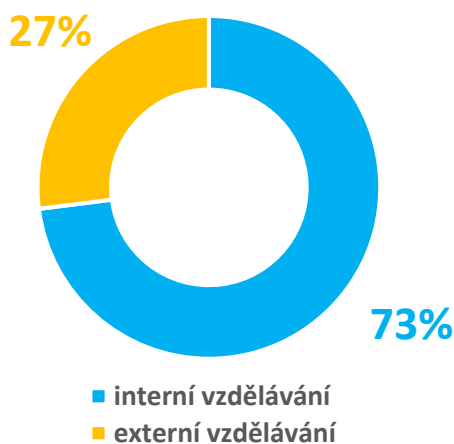
Častější jsou interní vzdělávací akce, které zajišťuje daný úřad, ovšem například s účastí objednaného externího lektora. Externí vzdělávací akce jsou kompletně zajištěny komerčními vzdělávacími společnostmi. **Z dat vyplývá, že většina (73 %) vzdělávacích akcí je zajišťována interně.**

jedná o těchto **9 úřadů**: Český statistický úřad, Český telekomunikační úřad, Energetický regulační úřad, Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Úřad pro ochranu osobních údajů, Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí a Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře. Následující část se věnuje jejich odpovědím.

Počet státních zaměstnanců, kteří se účastnili interních a externích vzdělávacích akcí, 2019

Druh vzdělávání	Počet účastníků interní vzdělávací akce	Počet účastníků externí vzdělávací akce	Celkem
CELKEM	5 933	4 085	10 018

Podíl zaměstnanců dle dosaženého vzdělání, 2019

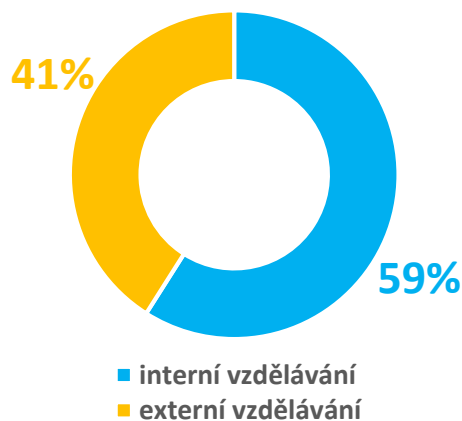

Zdroj: Zpráva o vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech a státních zaměstnanců ve služebních úřadech z rok 2019

Specifické správní úřady

V rámci dotazníkového šetření byly osloveny rovněž ústřední správní úřady, pro které není závazný služební předpis dle § 11 odst. 5 zákona o státní službě, ani usnesení vlády. Konkrétně se

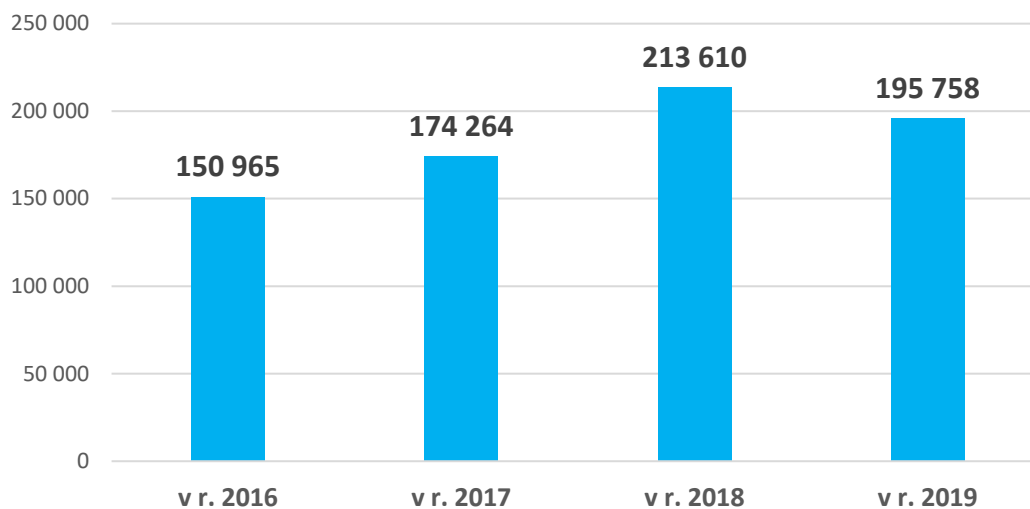
Podíl zaměstnanců dle dosaženého vzdělání, 2019

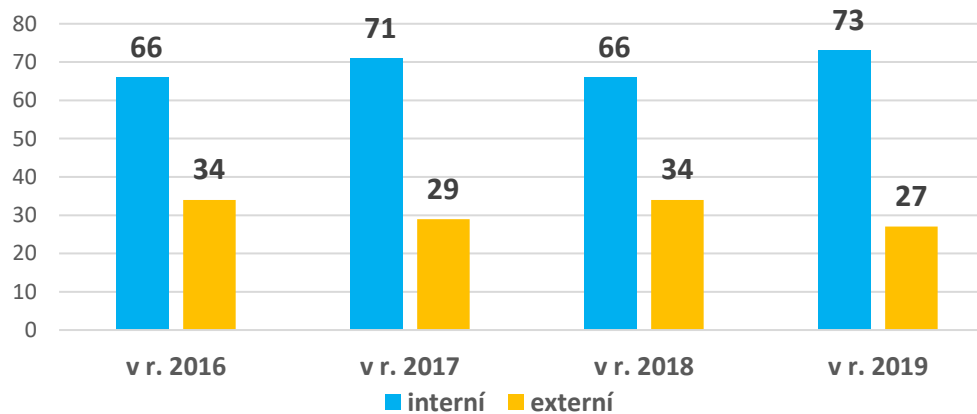
Zdroj: Zpráva o vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech a státních zaměstnanců ve služebních úřadech z rok 2019

Průzkumem se ukázalo, že ačkoliv tyto úřady nemají povinnost řídit se v oblasti vzdělávání služebním předpisem ani usnesením vlády, jsou jimi pravidla vzdělávání aplikována obdobně.

Celkový počet účastníků vzdělávacích akcí

Využití interního a externího vzdělávání (v %)

Zdroj (2x): Zpráva o vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech a státních zaměstnanců ve služebních úřadech za rok 2019

STATISTIKY 2019

10,85 mld. Kč

celkový objem příspěvku na výkon státní správy pro obce na rok 2020

+ 400 mil. Kč

meziroční nárůst příspěvku

1,48 mld. Kč

celkový objem příspěvku na výkon státní správy pro kraje na rok 2020

+ 170 mil. Kč

meziroční nárůst příspěvku

304,9 mld. Kč

celkové finanční prostředky na bankovních účtech obcí, krajů, DSO a regionálních rad

+ 40,7 mld. Kč

meziroční nárůst

90,9 mld. Kč

dluh územních rozpočtů

360,46 mld. Kč

celkové příjmy obcí za rok 2019

+ 30 mld. Kč

meziroční nárůst příjmů

334,93 mld. Kč

celkové výdaje obcí za rok 2019

+ 12 mld. Kč

meziroční nárůst výdajů

238,53 mld. Kč

celkové příjmy krajů za rok 2019

+ 33 mld. Kč

meziroční nárůst příjmů

232,7 mld. Kč

celkové výdaje krajů za rok 2019

+ 27 mld. Kč

meziroční nárůst výdajů

70 mld. Kč

dluh obcí (zadlužených je 3 181 obcí, tj. 50,9 %)

HOSPODAŘENÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY

PŘÍSPĚVEK NA PŘENESENÝ VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY

Součástí státního rozpočtu pro rok 2019 byl jako každý rok i **příspěvek na výkon státní správy**, který je obcím a krajům vyplácen jako částečná úhrada nákladů (zejména mzdových a provozních) vzniklých při výkonu přenesené státní správy (výdej osobních a cestovních dokladů, řidičských průkazů, stavební agenda, matriční agenda, živnostenský úřad apod.). Příspěvek činil **pro rok 2019 10,4 miliardy korun**, které byly rozděleny obcím. Oproti roku 2018 šlo **o téměř miliardové navýšení**. Stát i pro rok 2019 pokračoval v **zavádění adresnosti příspěvku** (tedy platby za úkon), která má přispět spravedlivější distribuci příspěvku dle reálného výkonu úřadů. Pro rok 2019 takto začala být vyplácena **agenda územního plánování**.

“ **Obce si meziročně polepší o 400 mil. Kč (+ 4,6 %) a kraje o 170 mil. Kč (+ 13 %).**

Pro **státní rozpočet na rok 2020** se takto připravily nové dvě agendy, které začnou být rokem 2020 vypláceny adresně, a to **vydávání řidičských průkazů** (115 Kč za kus) a **částečně také matriční agenda** (690 – 2 760 Kč dle druhu úkonu). Matriční agenda bude z jedné části placena podle dosavadního principu počtu obyvatel ve správním obvodu a z druhé části podle počtu matričních úkonů (narození, prohlášení o určení otcovství, sňatek, registrované partnerství, úmrtí).

Pro rok 2020 se podařilo vyjednat **navýšení celkového objemu příspěvku** na výkon státní správy pro obce i kraje. **Obcím bude v roce 2020 vyplaceno rekordních 10,85 miliardy korun a krajům 1,48 miliardy. Obce si meziročně**

polepší o 400 mil. Kč (+ 4,6 %) a kraje o 170 milionů Kč (+ 13 %). Příspěvek na výkon státní správy tak kontinuálně roste – od roku 2009 se zvýšil téměř o 40 %.

“ **Nový způsob financování krajů zvyšuje míru krytí na 67,5 %.**

Pro kraje se podařilo vyjednat nad rámec 5% valorizace ještě dalších 105 milionů korun. Ty budou sloužit jako kompenzace nízké míry krytí, která se projevila po zavedení financování na základě počtu adekvátních úvazků pro každý kraj. Tento **nový způsob financování krajů zvyšuje míru krytí na 67,5 %.**

Ministerstvo vnitra v roce 2019 zpracovalo **analýzu jednotlivých krajských úřadů**, která jednak potvrdila jejich dlouhodobé podfinancování a nízkou míru krytí (50 %), ale zejména identifikovala značné rozdíly mezi jednotlivými úřady. Ty jsou především mzdového charakteru a dále dané výší režijních nákladů a samozřejmě i počtem zaměstnanců.

Příspěvek pro kraje bude od následujícího roku rozdělen metodou adekvátního počtu úvazků na výkon přenesené působnosti. Pro jejich stanovení se vychází z minimálního počtu úvazků potřebného pro fungování úřadu a dle počtu obyvatel. Zajímavostí je, že podle adekvátních úvazků 6 krajů zaměstnává více pracovníků, než by mělo a 5 krajů naopak funguje efektivněji s méně zaměstnanci. A to se právě nově projevuje na výši příspěvku – valorizace může být poměrově různá v rozmezí od 9 do 16 %.

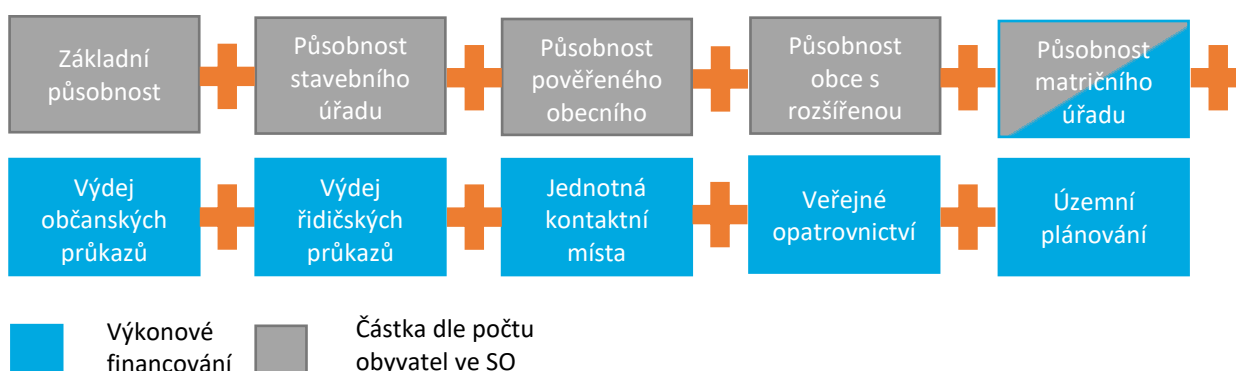
V příspěvku na přenesenou působnost náležitým krajům bylo proto navrženo, kromě pravidelné valorizace, i jednorázové posílení o 105 milionů korun, čímž narostla průměrná míra krytí z 50 na 67,5 %.

Současně je třeba upozornit, že by obce a kraje měly myslet na **správné a včasné vykazování statistických údajů**, na kterých závisí výše příspěvku. Ministerstvo vnitra každoročně eviduje několik požadavků na dodatečné doplnění podkladů pro výpočet, které přichází od starostů a tajemníků. Lhůty pro vykazování údajů přitom bývají zpravidla v délce několika týdnů až měsíců, po kterých následuje ještě krátká doba vyhodnocování. Celé toto období je

koncentrováno do jarních měsíců, vzhledem k harmonogramu přípravy státního rozpočtu. Po uzavření podkladů pro státní rozpočet již ale není možné cokoliv doplňovat.

V roce 2019 byla Ministerstvem vnitra vyvinuta a spuštěna **webová aplikace** zobrazující výši a skladbu příspěvku jednotlivých obcí. Aplikace je dostupná na: www.prispevekobce.cz.

Diagram skladby příspěvku s vyznačením výkonového (adresného) financování, pro rok 2020.

Vývoj výše příspěvku od roku 2009.

Pro rok	Příspěvek - obce ČR (Kč)	Příspěvek Praha (Kč)	Celkem obce a Praha (Kč)	Celkem kraje (Kč) (s výjimkou Prahy)
2009	7 331 532 000	491 636 664	7 823 168 664	1 178 928 000
2010	9 167 679 000	978 653 477	10 146 332 477	1 176 186 000
2011	7 569 590 000	762 686 751	8 332 276 751	1 074 348 000
2012	7 386 068 000	753 540 013	8 139 608 013	1 035 651 000
2013	7 400 899 100	758 197 288	8 159 096 388	1 035 651 000
2014	7 407 572 000	761 321 271	8 168 893 271	1 040 870 000
2015	7 411 379 000	759 135 827	8 170 514 827	1 040 870 000
2016	7 495 652 200	776 524 382	8 272 176 582	1 069 942 700
2017	8 172 285 700	820 774 623	8 993 060 323	1 140 548 000
2018	8 590 113 100	871 954 220	9 462 067 320	1 197 575 400
2019	9 438 377 000	968 243 943	10 406 620 943	1 317 332 700
2020	9 828 964 200	1 023 834 417	10 852 798 617	1 488 199 500

Zdroj (2x): Vlastní zpracování dle dat Ministerstva vnitra.

HOSPODAŘENÍ ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

V roce 2019 pokračoval **trend dynamického růstu rozpočtových příjmů obcí i krajů**. Meziroční zvýšení celkových příjmů územních rozpočtů dosáhlo své dosud nejvyšší hodnoty. Hospodaření územních rozpočtů skončilo s **přebytkem**, a to již osmým rokem po sobě. Příznivých výsledků bylo dosaženo také z hlediska vývoje zadluženosti územních rozpočtů, která se ve srovnání s předchozím rokem mírně snížila. Stav zůstatků finančních prostředků na bankovních účtech územních rozpočtů dále vzrostl.

Na zvýšení celkových příjmů územních rozpočtů se z větší části (zhruba 55 %), podílel **růst přijatých transferů**, a to jak neinvestičních, v návaznosti na realizaci záměrů vlády v oblasti regionálního školství, tak investičních, v souvislosti s realizací projektů v rámci operačních programů spolufinancovaných z fondů EU. Vývoj vlastních příjmů územních rozpočtů ovlivnil především pokračující růst ekonomiky, který se promítl v inkasu sdílených daňových příjmů obcí a krajů. Na rozdíl od předchozích tří let nebyl růst daňových příjmů již nijak ovlivněn změnou rozpočtového určení daní.

Ve struktuře transferů poskytovaných krajům a obcím z jednotlivých kapitol státního rozpočtu a ze státních fondů nedošlo pro rok 2019 k žádným změnám. Transfery poskytované z kapitoly Všeobecná pokladní správa v rámci finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí, krajů a k rozpočtu hl. m. Prahy, byly pro rok 2019 valorizovány o 10 % (v letech 2017 a 2018 byl příspěvek meziročně valorizován vždy o 5 %).

Předchozí souhrnné informace jsou přežaty z návrhu státního závěrečného účtu ČR za rok 2019, přílohy F.

Příjmy obcí

Příjmy obcí v roce 2019 celkem činily **360,46 mld. korun, což je meziroční nárůst o téměř 30 miliard**. Největší část příjmů tradičně tvoří daň z přidané hodnoty (102,5 mld. Kč, 28,4 % příjmů). Právě daně celkem činí 68 % příjmů obcí.

Při započítání dobrovolných svazků obcí (DSO) dosáhly příjmy **364,6 mld. Kč**, meziročně **vzrostly o 30 mld. Kč** (plnění předpokladů rozpočtu 97,8 %). Vyšší růst byl vykázán v části vlastních příjmů, tvořil zhruba dvě třetiny nárůstu celkových příjmů.

Příjmy obcí	abs. v mil. Kč	v %
Přijaté transfery	74 350,31	20,63
Kapitálové příjmy	6 754,32	1,87
Nedaňové příjmy	34 159,80	9,48
Daň z nemovitosti	10 908,76	3,03
Daně a poplatky z vybr. činností	17 324,56	4,81
Daň z přidané hodnoty	102 499,48	28,44
Daně z příjmů právnických osob	53 216,45	14,76
Daně z příjmů fyzických osob	61 248,26	16,99
CELKEM	360 461,94	100,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Monitor, MF ČR, data za rok 2019.

Poplatky

Do daňových příjmů obcí se dále zahrnují **daně a poplatky z vybraných činností a služeb**. **V souhrnu dosáhly 17,3 mld. Kč**, což je proti předchozímu roku o 0,4 mld. Kč více. Tato skupina zahrnuje příjmy z několika seskupení.

Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí dosáhly 3,3 mld. Kč, meziročně se zvýšily o 0,2 mld. Kč; jejich největší část tvoří poplatky

za uložení odpadů (1,8 mld. Kč) a dále poplatky za komunální odpad (1,2 mld. Kč), které obce vybírají podle obecně závazné vyhlášky vydané podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech.

Místní poplatky z vybraných činností a služeb činily 5,5 mld. Kč, vzrostly o 0,2 mld. Kč. Největší část tvoří poplatky za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, které obec vybírá podle § 10 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích (3,7 mld. Kč). Dále do skupiny patří také poplatky za užívání veřejného prostranství (0,7 mld. Kč), poplatky za lázeňský nebo rekreační pobyt (0,4 mld. Kč), poplatky z ubytovací kapacity (0,3 mld. Kč), poplatky ze psů (0,3 mld. Kč).

Ostatní odvody z vybraných činností a služeb dosáhly obdobně jako v předchozím roce 0,7 mld. Kč. Hlavní část tvoří příjmy z úhrad za dobývání nerostů a poplatků za geologické práce (0,5 mld. Kč). Další významnější položkou jsou příjmy za zkoušky z odborné způsobilosti od žadatelů o řidičské oprávnění (0,1 mld. Kč).

Pasáže k poplatkům jsou přežaty z návrhu státního závěrečného účtu ČR za rok 2019, přílohy F.

Výdaje obcí

Výdaje obcí se vyšplhaly do výše 334,93 mld. korun, tedy o 12 miliard více než loni. Obce tedy letos hospodařily se ziskem 25,5 miliardy korun. Na straně výdajů je pro obce největší položkou doprava (60,36 mld. Kč, 18 %), dále školské služby (58,37 mld. Kč, 17,43 %) a výdaje na provoz samosprávy a zajištění státní správy (55,56 mld. Kč, 16,59 %).

Při započítání DSO dosáhly celkové výdaje 338,7 mld. Kč, proti předchozímu roku vzrostly o 12,7 mld. Kč.

Kapitálové výdaje obcí, tedy výdaje využívané na investiční projekty, z celkové sumy výdajů obcí činily 92 mld. Kč. Obce nejvíce investovaly do dopravy (18,5 mld. Kč), do bydlení a komunálních služeb (17,9 mld. Kč) a do školských služeb (16,8 mld. Kč). I přes růst celkových příjmů však obce proinvestovaly o 2 mld. Kč méně než v předchozím roce.

Celkové výdaje dle oborů za rok 2019	absolutně (v mil. Kč)	podíl na celkových výdajích (v %)
Ostatní	10 817,99	3,23
Finanční operace	8 862,84	2,65
Tělovýchova a zájmová činnost	16 746,92	5,00
Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany	55 568,67	16,59
Bezpečnost a veřejný pořádek	7 836,71	2,34
Zdravotnictví	3 499,30	1,04
Sociální služby a společné činnosti v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti	14 749,10	4,40
Sociální zabezpečení – dávky	3,23	0,001
Kultura, církve a sdělovací prostředky	18 820,13	5,62
Vodní hospodářství	17 420,00	5,20
Ochrana životního prostředí	23 717,59	7,08
Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	38 152,15	11,39
Doprava	60 359,54	18,02
Vzdělávání a školské služby	58 379,82	17,43
CELKEM	334 934,05	100,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Monitor, MF ČR, data za rok 2019.

Příjmy krajů

Příjmy krajů za rok 2019 byly 238,53 mld. korun. Tj. o 33 miliard více než v roce 2018. Na tomto růstu se podepsalo meziroční zvýšení transferů o 25 miliard korun. Největší příjmovou složku krajů tak nadále tvoří přijaté transfery (156,48 mld. Kč, 65,6 %), další významnou složkou je podíl z daně z přidané hodnoty (37 mld. Kč, 15,55 %)

Příjmy krajů	abs. v mil. Kč	v %
Přijaté transfery	156 480,12	65,60
Kapitálové příjmy (0,17)	409,16	0,17
Nedaňové příjmy	6 674,26	2,80
Daně a poplatky z vybr. činností (0,06)	137,50	0,06
Daň z přidané hodnoty	37 095,04	15,55
Daně z příjmů právnických osob	16 759,41	7,03
Daně z příjmů fyzických osob	20 983,65	8,80
CELKEM	238 539,14	100,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Monitor, MF ČR, data za rok 2019.

Výdaje krajů

Výdaje krajů v roce 2019 činily 232,7 mld. Kč, tedy o 27 mld. Kč více než v roce 2018. Kraje tak v roce 2019 hospodařily s přebytkem 5,83 mld. korun. Největší výdajovou položkou byly školské služby (133,9 mld. Kč, 57,54 %), dále doprava (43,12 mld. Kč, 18,53 %) a sociální služby (21,31 mld. Kč, 9,16 %).

Kapitálové (tj. investiční) výdaje krajů celkové sumy výdajů krajů tvořily 32 mld. Kč. Kraje nejvíce investovaly do dopravy (13,6 mld. Kč), do školských služeb (5,9 mld. Kč) a do zdravotnictví (5 mld. Kč). Kraje tak investovaly o 2 mld. Kč více než v roce 2018.

Celkové výdaje dle oborů za rok 2019	absolutně (v mil. Kč)	podíl na celkových výdajích (v %)
Ostatní	2 295,77	0,99
Finanční operace	734,84	0,32
Tělovýchova a zájmová činnost	1 880,72	0,81
Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany	6 945,64	2,98
Bezpečnost a veřejný pořádek	71,66	0,03
Zdravotnictví	12 166,93	5,23
Sociální služby a společné činnosti v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti	21 311,13	9,16
Sociální zabezpečení – dávky	0	0,00
Kultura, církev a sdělovací prostředky	5 465,95	2,35
Vodní hospodářství	957,90	0,41
Ochrana životního prostředí	2 165,20	0,93
Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	1 678,08	0,72
Doprava	43 126,87	18,53
Vzdělávání a školské služby	133 908,14	57,54
CELKEM	232 708,90	100,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Monitor, MF ČR, data za rok 2019.

Hospodaření dobrovolných svazků obcí (DSO)

DSO představují specifickou a nejčastější formu **spolupráce mezi obcemi**. Vznikají za účelem prosazování společných zájmů členských obcí, zajišťování rozvoje jejich infrastruktury, případně provozování některých společných činností

(například v oblasti vodního hospodářství, ochrany životního prostředí, bydlení a územního rozvoje, sociálních služeb). Jednotlivé DSO jsou právníckými osobami, sestavují rozpočet a hospodaří s majetkem, který členské obce vkládají do svazku a s majetkem, který získaly vlastní činností.

V roce 2019 působilo na území republiky celkem 704 DSO, jejich počet se meziročně snížil o 11 DSO.

DSO hospodařily s **příjmy ve výši 4,1 mld. Kč, což znamenalo meziroční nárůst o 0,3 mld. Kč.** Přesto celková výše příjmů DSO stejně jako v předchozích třech letech značně zaostávala za úrovní dosahovanou v období let 2010 – 2015, kdy průměrná roční výše příjmů činila 5,8 mld. Kč. Důvodem je nižší objem přijatých transferů.

Vlastní příjmy DSO vykazaly zhruba ve stejné výši jako v roce 2018 – činily 1,4 mld. Kč. Tvořily je v zásadě pouze nedaňové příjmy (z toho: příjmy z pronájmu majetku 0,9 mld. Kč, příjmy z vlastní činnosti 0,3 mld. Kč).

Výdaje DSO činily 3,7 mld. Kč, meziročně vzrostly o 0,4 mld. Kč. Růst byl vykázan pouze v části kapitálových výdajů, které dosáhly 2,3 mld. Kč (o 0,4 mld. Kč více), běžné výdaje zůstaly na úrovni předchozího roku, činily 1,4 mld. Kč.

Z hlediska odvětvové struktury směřovala největší část výdajů, stejně jako v předchozích letech, do odvětví vodního hospodářství. Jejich objem dosáhl 2,6 mld. Kč, z toho kapitálové výdaje činily 2,0 mld. Kč.

Hospodaření DSO skončilo stejně jako v roce 2018 s přebytkem 0,4 mld. Kč; z celkového počtu 709 DSO jich 414 hospodařilo

s přebytkem (v roce 2018 hospodařilo s přebytkem 430 DSO).

Hospodaření Regionálních rad regionů soudržnosti

Regionální rady vznikly v roce 2006 jako řídicí orgány regionálních operačních programů v programovém období 2007 – 2013. Jejich hlavním úkolem bylo prostřednictvím regionálních operačních programů administrovat finanční prostředky z fondů EU

Od poloviny roku 2016 spočívá úloha regionálních rad především v monitorování a kontrole projektů v období jejich povinné udržitelnosti a provádění činností spojených s postupným ukončováním jednotlivých regionálních operačních programů.

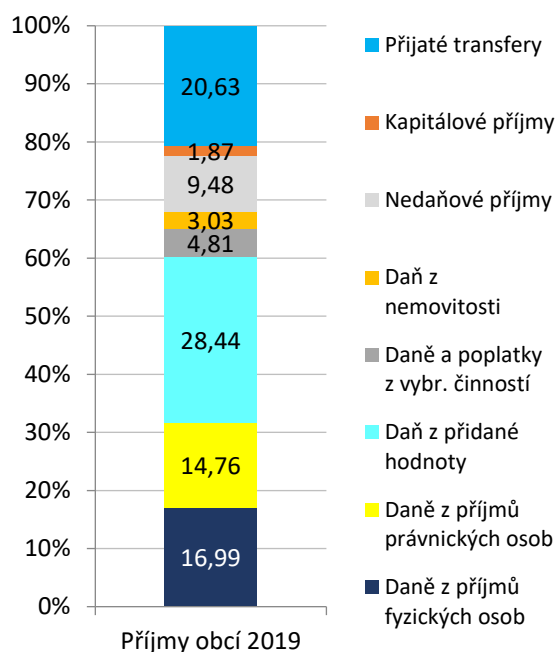
Celkové příjmy regionálních rad dosáhly 0,3 mld. Kč; z toho 0,1 mld. Kč činily nedaňové příjmy (přijaté sankční platby, přijaté vratky transferů, příjmy z finančního vypořádání) a 0,2 mld. Kč transfery z kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj. Příjmy z rozpočtů krajů dosáhly 16,0 mil. Kč.

Výdaje regionálních rad činily 0,3 mld. Kč. V rámci běžných výdajů (0,2 mld. Kč) se jednalo především o výdaje na vlastní činnost regionálních rad, tj. výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci včetně souvisejícího pojistného a výdaje na nákup služeb. V rámci kapitálových výdajů (0,1 mld. Kč) to byly především výdaje na doplacení dotací některým příjemcům v návaznosti na ukončení sporů z veřejnoprávních smluv a soudních řízení.

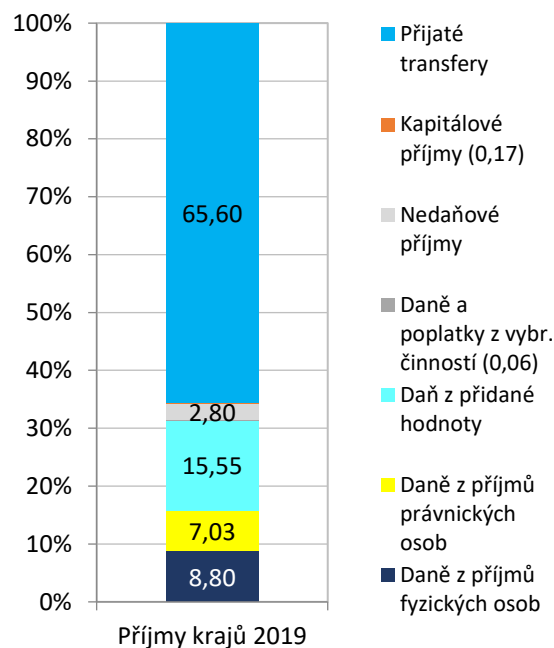
Části k hospodaření DSO a regionálních rad jsou přejaty z návrhu státního závěrečného účtu ČR za rok 2019, přílohy F.

Příjmy a výdaje obcí a krajů v grafech

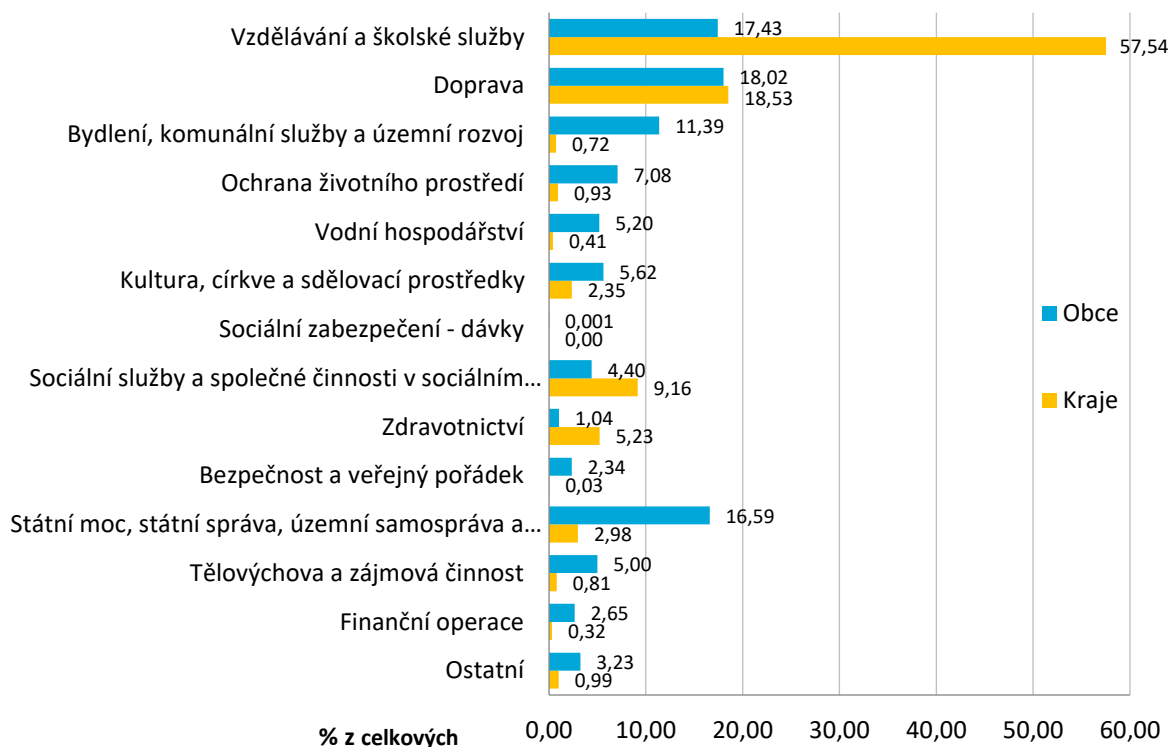
Příjmy obcí za rok 2019

Příjmy krajů za rok 2019

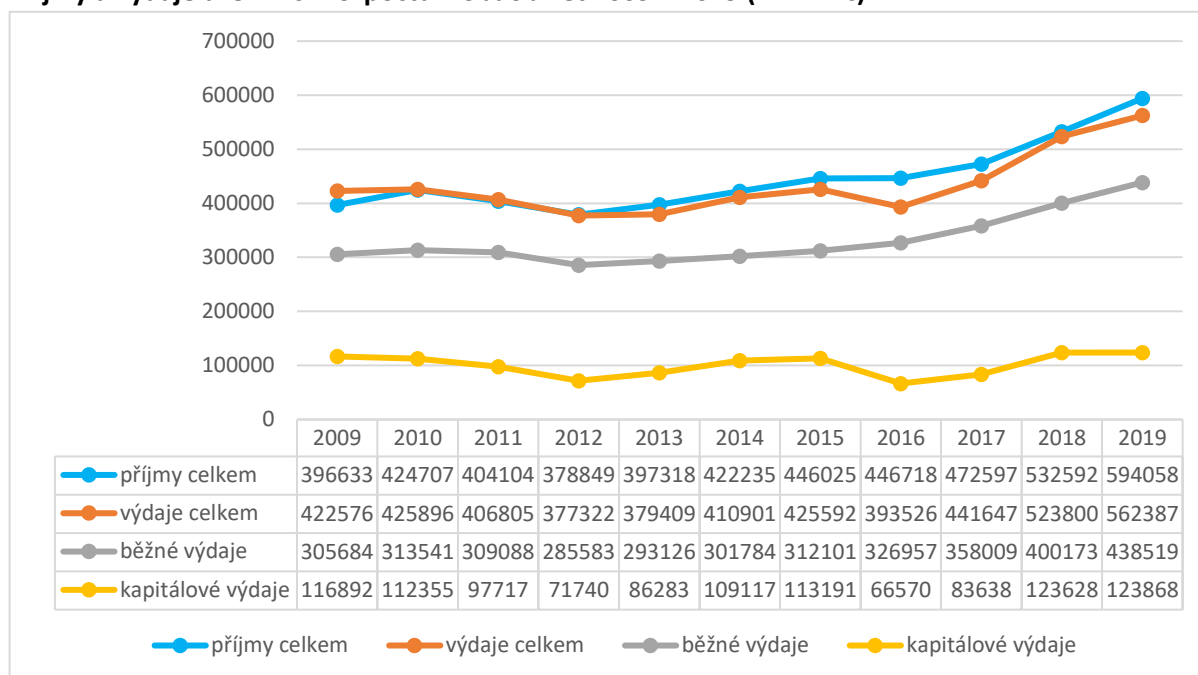

Oborová struktura výdajů obcí a krajů za rok 2019

Zdroj (3x): Vlastní zpracování dle dat Monitor, MF ČR, data za rok 2019.

Příjmy a výdaje územních rozpočtů v období let 2009 – 2019 (v mil. Kč)

Zdroj: Návrh státního závěrečného účtu ČR za rok 2019, příloha F.

Stavy na bankovních účtech

Stav finančních prostředků na bankovních účtech obcí, DSO, krajů, regionálních rad a na účtech příspěvkových organizací zřízených kraji a obcemi dosáhl ke konci roku 2019 v souhrnu **304,9 mld. Kč, meziročně se zvýšil o 40,7 mld. Kč** (o 15,4 %).

Nárůst byl vykázán především na úrovni obcí a jimi zřízených příspěvkových organizací (celkem o 33,8 mld. Kč). Je však potřebné uvést, že z toho **zhruba polovinu tvoří zvýšení finančních prostředků na bankovních účtech hlavního města Prahy** (vč. příspěvkových organizací), kde došlo k meziročnímu nárůstu o 16,8 mld. Kč. Na úrovni krajů a jimi zřízených příspěvkových organizací se zůstatek na bankovních účtech meziročně zvýšil o 6,6 mld. Kč. Na účtech DSO stav finančních prostředků vzrostl o 0,2 mld. Kč a v případě regionálních rad, na jejichž účtech je již jen minimum finančních prostředků, činil zůstatek 0,1 mld. Kč.

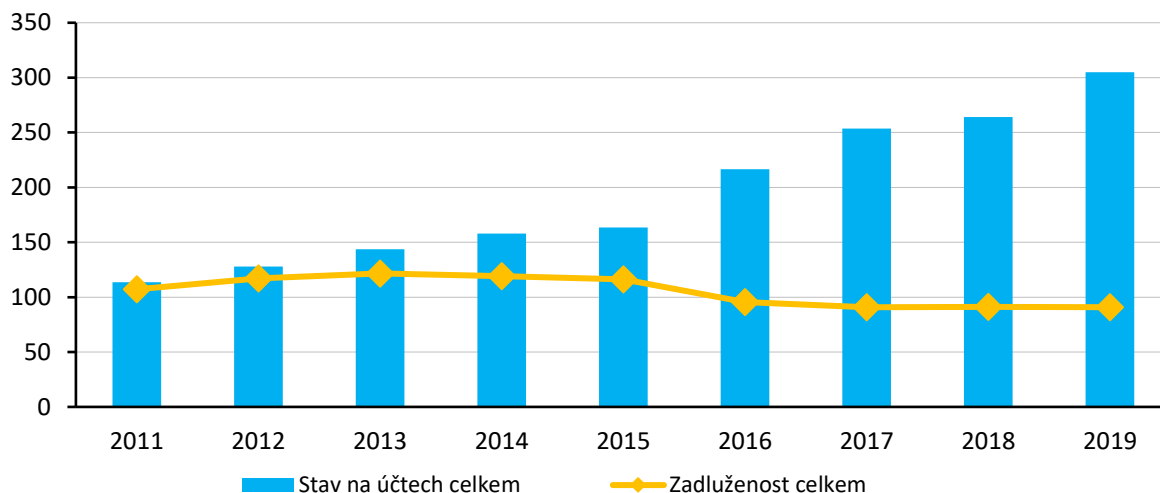
Zadluženost

Dluh územních rozpočtů dosáhl ke konci roku 2019 celkem **90,9 mld. Kč** (meziročně byl o 0,3 mld. Kč nižší). Z dlouhodobějšího hlediska lze hovořit o stagnaci zadluženosti, neboť třetím rokem po sobě se dluh pohybuje na úrovni zhruba 91 mld. Kč. Dosud nejvyšší dluh byl vykázán v roce 2013 ve výši 121,6 mld. Kč, v následujících čtyřech letech se postupně snižoval až na 90,8 mld. Kč v roce 2017, v roce 2018 byl mírně vyšší, činil 91,2 mld. Kč.

Zadluženost vzrostla pouze na úrovni obcí, dobrovolné svazky obcí a kraje svůj dluh mírně snížily. Regionální rady regionů soudržnosti dlouhodobě hospodaří bez dluhů.

Ke konci roku 2019 stav finančních prostředků na bankovních účtech převyšil hodnotu celkového dluhu územních rozpočtů o 214,0 mld. Kč, tj. více než trojnásobně.

Zadluženost a stav finančních prostředků na bankovních účtech za územní rozpočty celkem včetně příspěvkových organizací (v mld. Kč)

Zdroj: Návrh státního závěrečného účtu ČR za rok 2019, příloha F.

V roce 2019 vykázalo **zadluženost 3 181 obcí z celkového počtu 6 254 obcí, což je 50,9 % obcí**. Počet obcí, které vykázaly v posledních letech zadluženost, zůstává v zásadě stabilizovaný, meziročně došlo k poklesu o 17 obcí.

Obce (vč. jimi zřizovaných příspěvkových organizací) **vykázaly ke konci roku 2019 celkový dluh ve výši 70 mld. Kč**. Proti předchozímu roku se jedná o nárůst o 2 %, přičemž v absolutním vyjádření se dluh zvýšil o 1,4 mld. Kč.

Bez zahrnutí čtyř největších měst (tj. hl. m. Praha, Brno, Ostrava a Plzeň) činí zadluženost ostatních obcí celkem 41,4 mld. Kč. U obcí bez těchto největších měst došlo k meziročnímu nárůstu celkové zadluženosti o 2,5 mld. Kč.

Celková výše dluhu hl. m. Prahy (včetně příspěvkových organizací Magistrátu hl. města Prahy a příspěvkových organizací městských částí) dosáhla 20,7 mld. Kč. Podíl zadluženosti hl. m. Prahy na celkové zadluženosti obcí činil 29,6 %.

V celkovém objemu zadluženosti obcí jsou zahrnuty bankovní úvěry od peněžních ústavů,

emitované komunální dluhopisy, přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy, vč. půjček ze státních fondů.

Ve struktuře dluhu obcí mají dlouhodobě největší váhu úvěry, jejichž podíl ke konci roku 2019 činil 71,6 %, podíl emitovaných komunálních dluhopisů činil 14,4 % a zbývající část dluhu obcí (14,0 %) tvořily přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy. Ve srovnání s rokem 2018 se dluh mírně zvýšil na položce úvěrů (o 0,7 mld. Kč) a na položce přijatých návratných finančních výpomocí a ostatních dluhů (o 0,7 mld. Kč), na položce komunálních dluhopisů se stav nezměnil.

Vedoucí postavení v poskytování úvěrů si stále udržují Česká spořitelna, a.s., Komerční banka, a.s. a Československá obchodní banka, a.s. V poskytování úvěrů a půjček jsou aktivní i další právnické a fyzické osoby, včetně obcí. Zhruba pro polovinu poskytnutých úvěrů a půjček jejich poskytovatelé nevyžadovali ručení. Pokud bylo ručení vyžadováno, nejčastěji šlo o ručení směnkou, majetkem obce nebo budoucími příjmy rozpočtu obce.

Zadluženost příspěvkových organizací zřízených obcemi (včetně organizací zřízených městskými částmi hlavního města Prahy) **dosáhla ke konci roku 2019 výše 1 mld. Kč. Z celkového počtu 8 324 organizací vykazovalo dluh 389 organizací, tj. 4,7 %.** V rámci zadlužených obecních příspěvkových organizací jich z hlediska klasifikace ekonomických činností (NACE) působilo nejvíce v oblasti předškolního a základního vzdělávání.

Dobrovolné svazky obcí vykázaly dluh ve výši 1,6 mld. Kč, což je o 0,2 mld. Kč méně než předchozí rok. Dobrovolné svazky obcí využívají získané prostředky především na rozvoj a obnovu místní infrastruktury (vodovody a kanalizace), odpadové hospodářství a na projekty zvyšující atraktivitu jejich území.

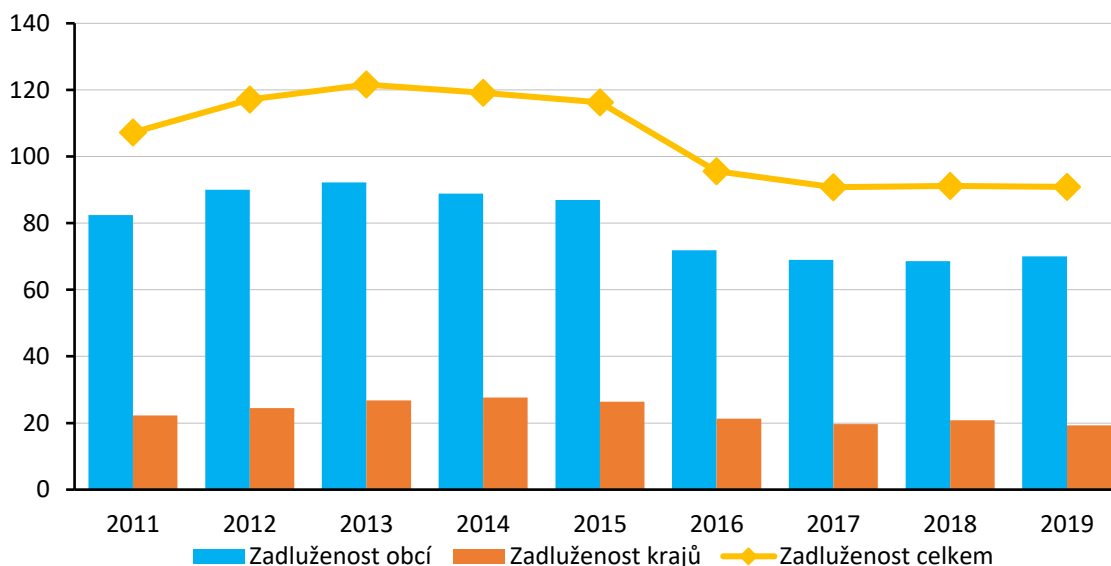
Kraje (včetně jimi zřízených příspěvkových organizací) vykázaly ke konci roku 2019 dluh

v celkové výši 19,3 mld. Kč. Meziročně hodnota dluhu klesla o 1,5 mld. Kč (o 7,2 %). Na položce úvěrů byl vykázán meziroční pokles dluhu o 0,7 mld. Kč; podíl úvěrů na celkové zadluženosti krajů dosáhl 83,4 %. Kraje ani v roce 2019 neemitovaly komunální dluhopisy.

Zadluženost příspěvkových organizací zřízených kraji (z 1848 organizací vyazuje dluh 257 organizací, tj. 13,9 %) dosáhla ke konci roku 2019 výše 3,1 mld. Kč. V rámci zadlužených krajských příspěvkových organizací působilo z hlediska klasifikace ekonomických činností (NACE) nejvíce organizací v oblasti středního všeobecného a odborného vzdělávání.

Části k bankovním účtům a zadluženosti jsou přejaty z návrhu státního závěrečného účtu ČR za rok 2019, přílohy F.

Zadluženost obcí a krajů (v mld. Kč)

Zdroj: Návrh státního závěrečného účtu ČR za rok 2019, příloha F.

OSTATNÍ

Veřejný dluh

Příjmy sektoru vládních institucí meziročně vzrostly o 4,2 % a ke konci roku 2019 dosáhly 41,7 % HDP. Výdaje sektoru pak vzrostly o 5,9 % a dosáhly 43,21 % HDP.

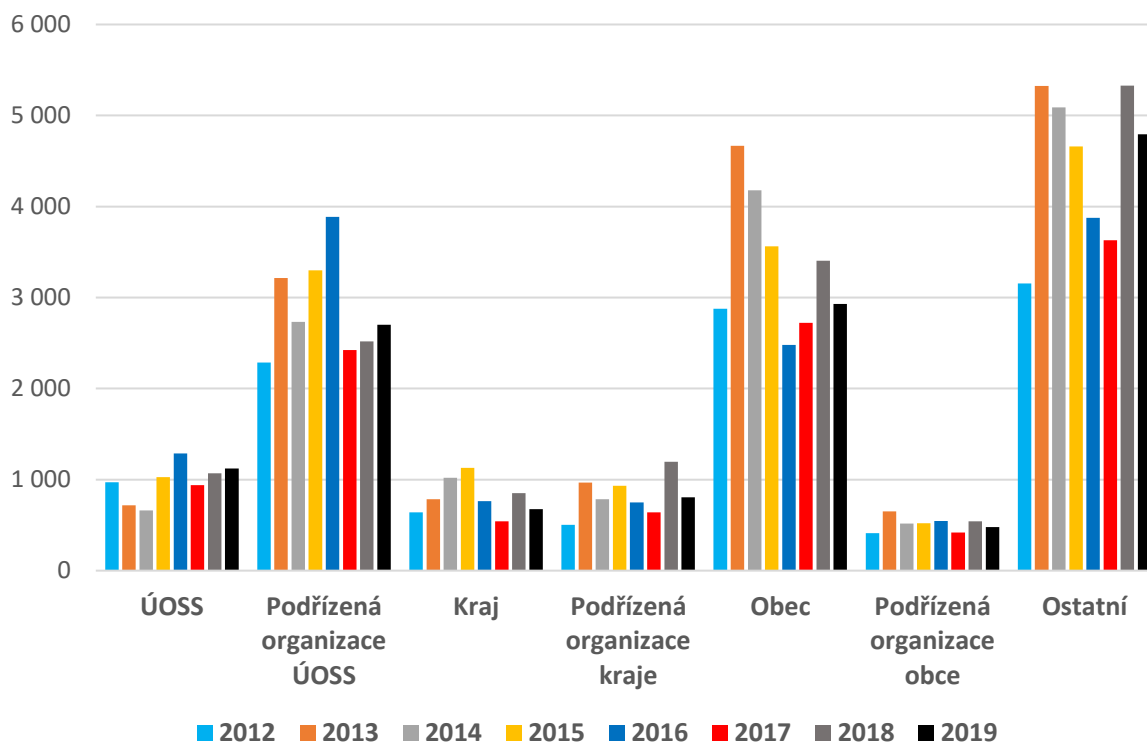
Veřejné zakázky

Do Informačního systému o veřejných zakázkách bylo veřejnou správou v roce 2019 zadáno **8 716 veřejných zakázek, jejichž celková hodnota činila 252,02 mld. Kč.** Oproti roku 2018 tak došlo k poklesu v počtu veřejných zakázek téměř o 10 %, v objemu vydaných prostředků se jedná o pokles o zhruba 18 mld. Kč, tj. cca 7 % pokles.

Nejvíce veřejných zakázek zadaly v roce 2019 **obce (2 931) a podřízené organizace ústředních orgánů státní správy (2 703).** Podřízené organizace ÚOSS se pak z velké části podílely na i na celkové hodnotě veřejných zakázek (42,6 % podíl, celková cena veřejných zakázek ve výši 145,7 mld. Kč).

Největším zadavatelem bylo v roce 2019 Ředitelství silnic a dálnic ČR, které zadalo celkem 452 zakázek v celkové hodnotě 44,5 mld. Kč.

Počet veřejných zakázek v ISVZ, 2012–2019

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z Informačního systému o veřejných zakázkách.

DOZOR A KONTROLA OBCÍ

KONTROLA VÝKONU SAMOSTATNÉ PŮSOBNOSTI OBCÍ

V roce 2019 provedlo Ministerstvo vnitra coby kontrolní a dozorový orgán celkem 118 kontrol výkonu samostatné působnosti obcí, při nichž zjistilo 504 porušení zákona. Nejvíce kontrol i porušení zákona bylo zaznamenáno na obcích I. typu (tedy na obcích se základní působností) – 94 kontrol odhalilo 420 porušení zákona (tj. 83 %). Počet kontrol i zjištění porušení zákona je rámcově stejný jako v posledních pěti letech. V průměru je nejvíce zjištění zákona u malých obcí (obce I. typu), a to 4,5 zjištění porušení zákona na jednu kontrolovanou obec, nejméně naopak u obcí III. typu (s rozšířenou působností), kde kontroly zjistily 2,9 porušení zákona na jednu kontrolovanou obec.

V 66 % případů byl porušen zákon o obcích, ve zbylých 34 % informační zákon. Nejvíce porušení zákona bylo identifikováno v agendách evidence právních předpisů, zveřejnění povinných a poskytnutých informací a v zápisech ze zasedání zastupitelstva obce.

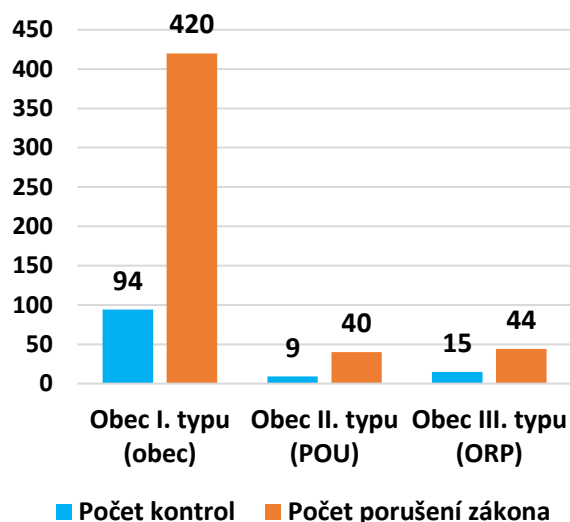
V roce 2019 byla v průměru zjištěna pouze čtyři porušení zákona (tedy nejméně od roku 2015). Tento trend je dán skutečností, že se kontrolní činnost v roce 2019 zaměřila více na obce II. a III. typu (na ORP a POU) a také díky intenzivní metodické pomoci poskytované ministerstvem.

Nejzávažnější porušení zákona o obcích a informačního zákona:

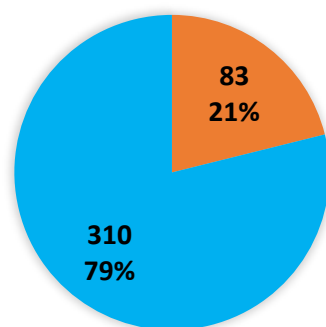
- nezveřejnění informace o konání zasedání zastupitelstva obce;
- neveřejnost zasedání zastupitelstva obce;
- vady zveřejnění záměru nakládat s nemovitým majetkem obce;

- neurčitost rozhodnutí orgánu obce o uzavření smlouvy;
- porušení povinnosti zaslat obecně závaznou vyhlášku Ministerstvu vnitra;
- nerespektování zákonem stanovených náležitostí zápisu ze zasedání zastupitelstva obce;
- nevyřizování žádostí o informace.

Přehled kontrol obcí v roce 2019 dle velikostní kategorie

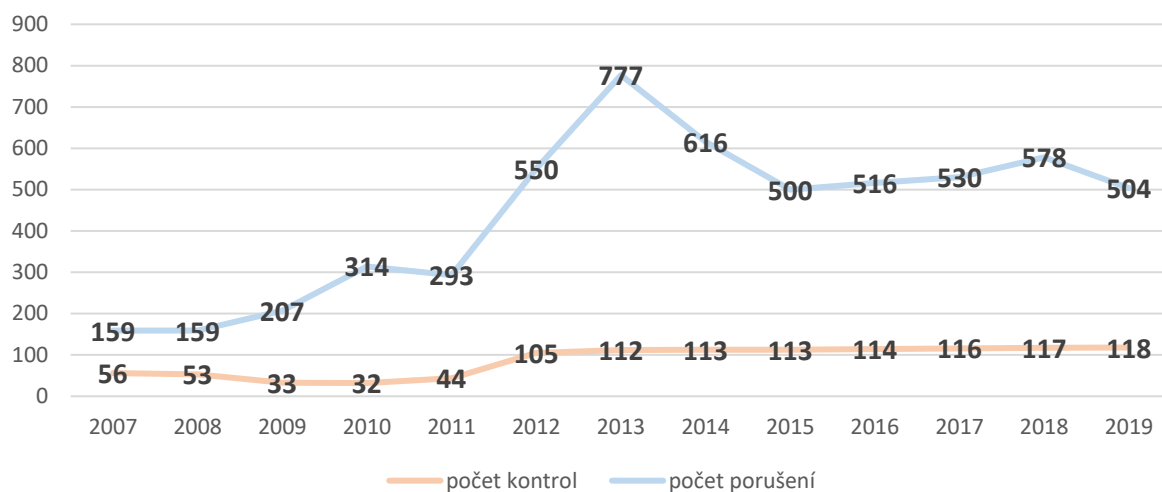

Výsledky šetření podnětů k výkonu dozoru či kontroly nad obcemi v roce 2019

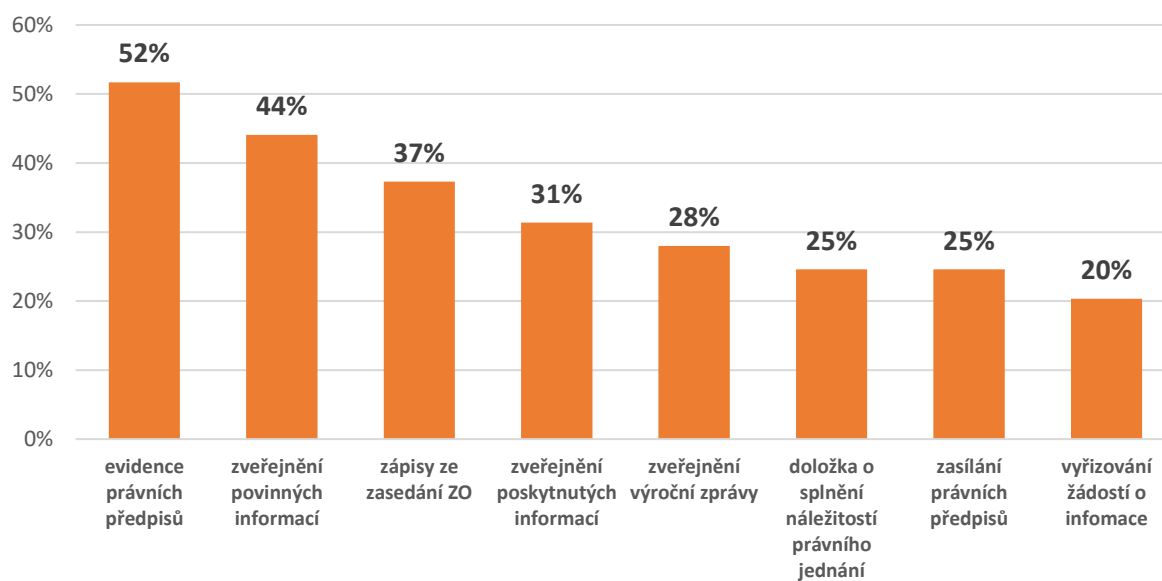

■ Důvodné podněty ■ Nedůvodné podněty

Počet kontrol a celkový počet zjištěných porušení v jednotlivých letech

Přehled nejčastěji zjišťovaných porušení zákona v roce 2019

Zdroj (4x): Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly v roce 2019. Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/clanek/sborniky-odboru-verejne-spravy-doзору-a-kontroly.aspx>

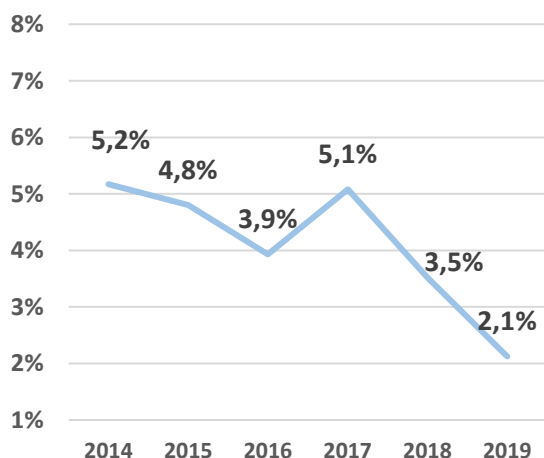
DOZOR NAD VYDÁVÁNÍM OBECNĚ ZÁVAZNÝCH VYHLÁŠEK

V roce 2019 Ministerstvo vnitra zpracovalo celkem 12 112 právních rozborů obecně závazných vyhlášek obcí.

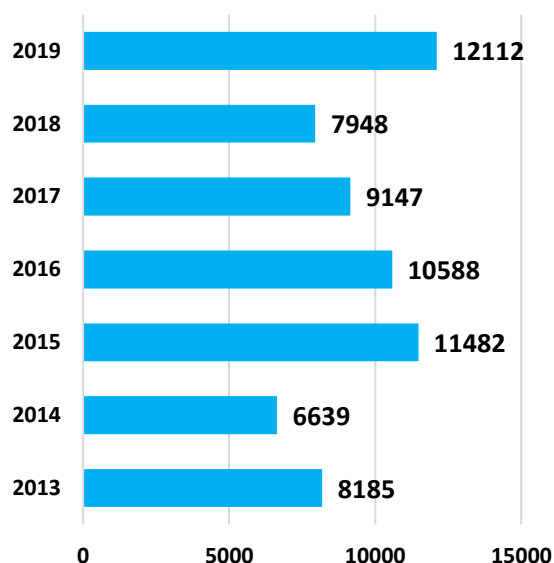
Z nich bylo 65 % návrhů obecně závazných vyhlášek. Ministerstvo došlo k závěru, že podíl nezákonných vyhlášek obcí byl pouze 2,1 %, což je nejméně za posledních šest let.

Z tohoto vyplývá, že se daří podíl obecně závazných vyhlášek obcí vydaných v rozporu se zákonem snižovat. Tomuto trendu napomáhá zejména fakt, že Ministerstvo vnitra nabízí obcím v této oblasti kvalitní metodickou pomoc. Obce samotné, přestože mají k dispozici vzory OZV a jiné metodické materiály, nejsou schopny samostatně zpracovat návrhy obecně závazných vyhlášek tak, aby odpovídaly platné právní úpravě. Dojde-li ke změně právní úpravy, podíl návrhů zpracovaných obcemi v rozporu se zákonem se zvyšuje (jako tomu bylo např. v roce 2019 v oblasti místních poplatků, kdy podíl návrhů zpracovaných v rozporu se zákonem dosahoval až 38 %).

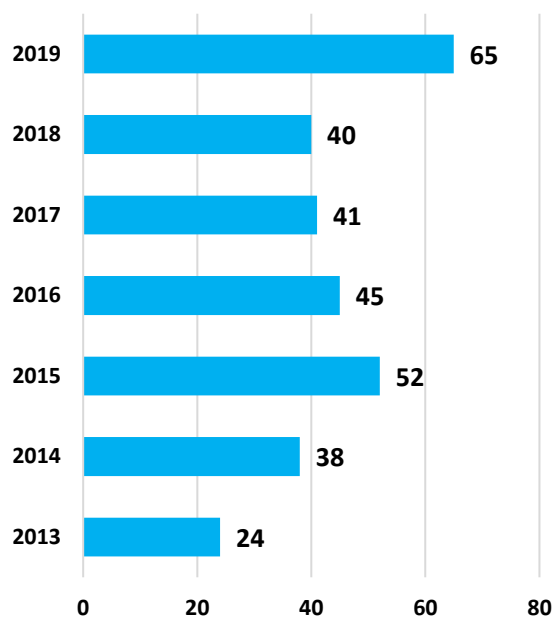
Podíl vydaných nezákonných obecně závazných vyhlášek v jednotlivých letech

Celkem zpracovaných právních rozborů OZV

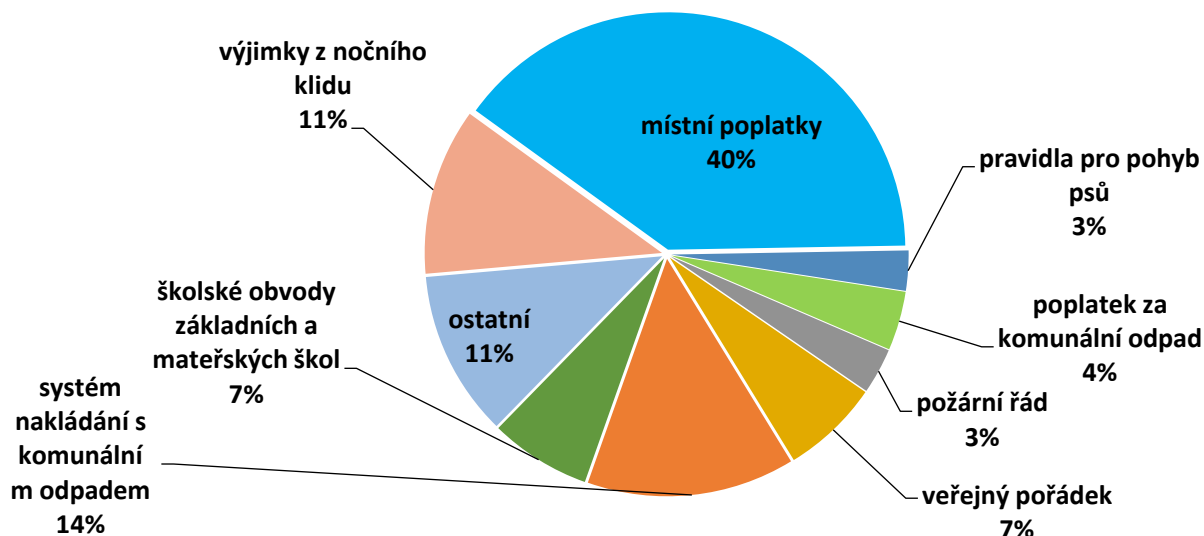
Z toho posouzených návrhů OZV (v %)

Zdroj (3x): Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly v roce 2019. Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/clanek/sborniky-odboru-verejne-spravy-dozoru-a-kontroly.aspx>

Přehled nejčastěji vydávaných obecně závazných vyhlášek v roce 2019

Zdroj: Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly v roce 2019. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/sborniky-odboru-verejne-spravy-doзору-a-kontroly.aspx>

POSUZOVÁNÍ PRAVIDEL PRO PŘIDĚLOVÁNÍ OBECNÍCH BYTŮ

V souladu s plněním úkolů stanovených Akčním plánem **Strategie boje proti sociálnímu vyloučení** provádí Ministerstvo vnitra posuzování zákonnosti pravidel pro přidělování obecních bytů a to zejména z hlediska případné diskriminace či omezení přístupu k bytům.

V roce 2019 bylo ministerstvem **posouzeno 44 pravidel. U 40 z nich bylo zjištěno porušení zákona.**

Náprava nezákonných pravidel v roce 2019

Dobrovolně zjednána náprava	17
Náprava je předmětem jednání s obcí	16
Pravidla byla ve fázi návrhu	7

Za nejčastější porušení zákona lze označit:

- nezařazení na seznam uchazečů na základě plošně stanovených podmínek (např. občanství České republiky, dluhy vůči obci či třetím subjektům, existence jiného bydlení apod.),
- požadavek poplatku nebo nevratného daru za podání žádosti,
- posuzování trestní minulosti žadatele či posuzování všech členů žadatelovi domácnosti nebo rodiny.

ÚZEMNÍ ANOMÁLIE DLE § 26A ZÁKONA O OBCÍCH

V případech, kdy je území obce nebo jeho část součástí katastrálního území jiné obce a obce nemohou tuto územní anomálii vyřešit dohodou o změně hranic obcí, rozhodne Ministerstvo vnitra ve správním řízení dle § 26 odst. 2 zákona o obcích.

V 7 z původních 104 případů tzv. územních nesrovnalostí identifikovaných Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním, kdy nedošlo k dohodě, zahájilo Ministerstvo vnitra s dotčenými obcemi správní řízení. Jedno správní řízení bylo zahájeno na základě podnětu dotčených obcí.

V 5 z těchto 8 případů, v nichž byla zahájena správní řízení, již byla vydána rozhodnutí ve věci.

Správní řízení o změně hranic obcí dle § 26a zákona o obcích vedená v roce 2019		
Celkový počet správních řízení o změně hranic obcí vedených v roce 2019		8
Vydáno pravomocné rozhodnutí	5	Buková u Příbramě a Pičín Větrný Jeníkov a Zbinohy Sušice a Huštěnovice Bruntál a Nové Heřminovy Kostelany a Lubná
Zbývá vydat rozhodnutí	3	Nýřany a Přehýšov Dolní Novosedly a Záhoří Miletín a Rohoznice

Zdroj (2x): Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly v roce 2019. Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/clanek/sborniky-odboru-verejne-spravy-doзору-a-kontroly.aspx>

PUBLIKACE A METODICKÉ MATERIÁLY

METODICKÉ MATERIÁLY PRO ÚSC VYDANÉ V ROCE 2019 ODBOREM VEŘEJNÉ SPRÁVY, DOZORU A KONTROLY MINISTERSTVA VNITRA

- Metodické doporučení č. 3.1 – Výbory a komise orgánů územních samosprávných celků
- Metodické doporučení č. 5.5 – Odměňování a ostatní související nároky a peněžité plnění členů zastupitelstva obce
- Metodické doporučení č. 14 – Číslování budov
- Postup a dopady při změně názvu obce
- Aktuální poznatky z kontrol – pochybení při nakládání s nemovitým majetkem obce ve vztahu k zákonu o obcích
- Metodické doporučení Ministerstva vnitra k aplikaci vybraných procesních ustanovení zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, po novele provedené zákonem č. 111/2019 Sb.
- Metodické doporučení k aktuálním změnám v oblasti odměňování členů zastupitelstev ÚSC
- Společné stanovisko Ministerstva práce sociální věci a Ministerstva vnitra k uznávání rovnocennosti vzdělání pro účely zvláštní odborné způsobilosti pro výkon správních činností při sociálně-právní ochraně dětí v návaznosti na požadavky standardů kvality sociálně-právní ochrany
- Nesprávná praxe obcí při pronájmu stacionárních měřicích zařízení (radarů) ve vztahu k § 79a zákona o silničním provozu a důsledky z toho plynoucí
- Metodický materiál k vydání obecně závazné vyhlášky obce, kterou se stanovují místní poplatky dle předpokládaného právního stavu k 1. 1. 2020
- Metodické doporučení č. 7.1 – k postupu obce v případě konání akce typu technoparty
- Metodický postup pro tvorbu srozumitelných sdělení ve veřejné správě a pro tvorbu zjednodušených textů pro osoby vyžadující zvláštní přístup (metodika Easy to read)
- Metodika k problematice uzavírání veřejnoprávních smluv na výkon přenesené působnosti podle zákona o obcích se souhlasem krajských úřadů

STANOVISKA ODK MINISTERSTVA VNITRA VYDANÁ V ROCE 2019

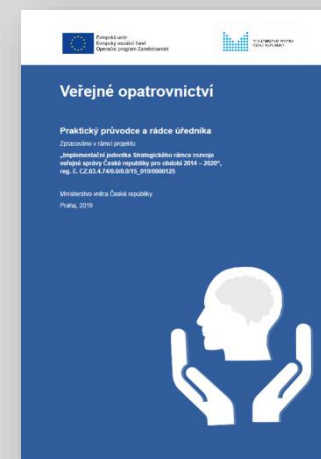
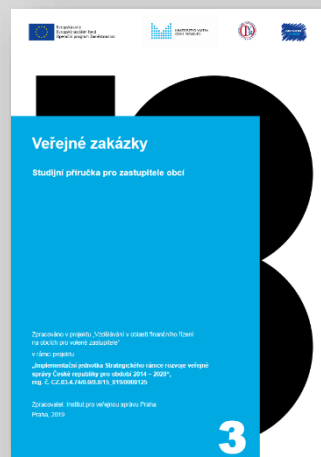
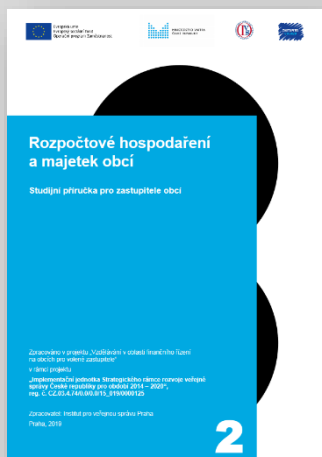
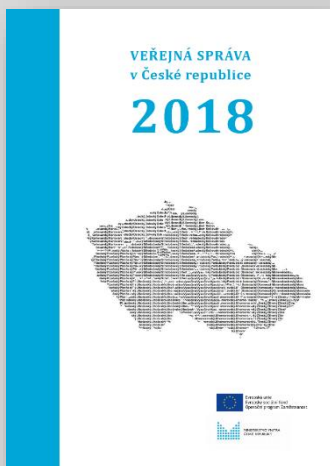
- 1/2019 – Problematika rozhodování o počtu zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu a dalších pracovně-organizačních aspektech chodu obecního úřadu;
- 2/2019 – Možnost opakovaného ukládání pokut za porušení povinnosti, která je znakem skutkové podstaty přestupku podle § 15 odst. 1 písm. a) kontrolního řádu;
- 3/2019 – Promítnutí obecního nařízení o ochraně osobních údajů do protokolu o kontrole a navazujících povinností kontrolního orgánu;
- 4/2019 – Zakládání podnětu ke kontrole do spisu při vedení kontroly a v (navazujícím) správním řízení;
- 5/2019 – Zvýhodňování osob s trvalým pobytem v obci ve vazbě na závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 48/18;
- 6/2019 – Důsledky uzavření pracovně-právního vztahu mezi obcí a členem zastupitelstva obce bez předchozího souhlasu zastupitelstva obce;
- 7/2019 – Vzor protokolu o předání obce nově zvolenému starostovi obce.

VYBRANÉ PUBLIKACE MINISTERSTVA VNITRA VYDANÉ V ROCE 2019

- Výroční zpráva o stavu veřejné správy ČR za rok 2018 (Veřejná správa v ČR 2018)
- Veřejné opatrovnictví – praktický průvodce a rádce úředníka
- Finanční hospodaření obce a jeho přezkoumávání – praktický průvodce a rádce úředníka
- Postavení zastupitelů ve veřejné správě (studijní materiál pro zastupitele obcí)
- Dotační a investiční management (studijní materiál pro zastupitele obcí)
- Veřejné zakázky (studijní materiál pro zastupitele obcí)
- Rozpočtové hospodaření a majetek obce (studijní materiál pro zastupitele obcí)
- Přívětivý úřad 2019 – příklady dobré praxe městských úřadů obcí s rozšířenou působností
- Ceny Ministerstva vnitra za kvalitu ve veřejné správě za roky 2017 a 2018 – příklady dobré praxe
- Příspěvek na výkon státní správy na rok 2020 – Příručka pro obce
- Více na: www.mvcr.cz/clanek/verejna-sprava-publikace

VYBRANÉ PUBLIKACE MINISTERSTVA VNITRA VYDANÉ V ROCE 2019

Více na: www.mvcr.cz/clanek/verejna-sprava-publikace

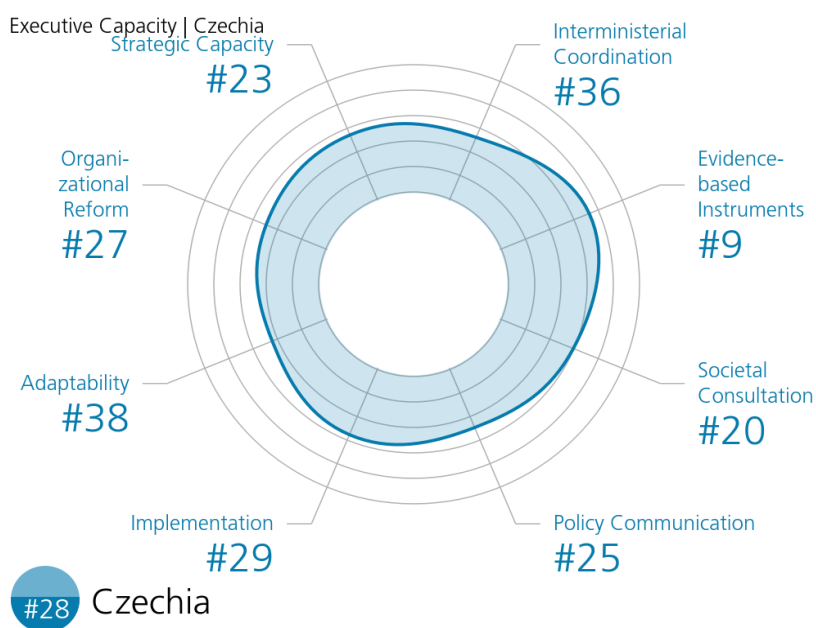
MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ

SUSTAINABLE GOVERNANCE INDICATORS

Sustainable Governance Indicators, neboli Ukazatele udržitelného vládnutí, mají za cíl na základě tří pilířů Demokracie, Výkonnost veřejných politik a Vládnutí, zhodnotit udržitelnost veřejných politik členských států EU a OECD. V této Výroční zprávě se blíže věnujeme pouze jedné z důležitých částí pilíře Vládnutí, která nejvíce vypovídá o výkonu veřejné správy, a kterou je *Kapacita výkonné moci*.

Česká republika se v rámci souhrnného indikátoru kapacity výkonné moci umístila na 28. místě ze 41 hodnocených zemí. Ačkoliv si tak oproti minulému roku polepšila o dvě příčky,

jedná se o relativně slabý výsledek. Největší zlepšení bylo zaznamenáno v kategoriích míry koherence komunikace vlády (meziročně o 8 příček) a organizační reformy (o 4 příčky). Oproti roku 2018 pak došlo ke zhoršení ve dvou kategoriích: meziresortní koordinace a konzultace s veřejností. Nejproblematictější oblastí dlouhodobě zůstává adaptabilita, hodnotící mezinárodní spolupráci a domácí adaptabilitu státu. Oproti minulému roku také došlo ke zhoršení o jednu příčku v tradičně nejsilnější kategorii České republiky, kterou je ukazatel Evidence-based instruments, který hodnotí kvalitu procesu RIA.

SGI 2019 | Czechia

© Bertelsmann Stiftung 2019

Zdroj: Sustainable Governance Indicators

WORLD BANK: WORLDWIDE GOVERNANCE INDICATORS

Indikátory Světové banky hodnotí veřejnou správu primárně pohledem občanů, a umožňují tak zanalyzovat kvalitu i v těch oblastech, ve kterých je získání „tvrdých dat“ obtížné. Indikátory jsou vykazovány pro 188 zemí, pro potřeby této výroční zprávy lze níže nalézt porovnání především členských zemí EU.

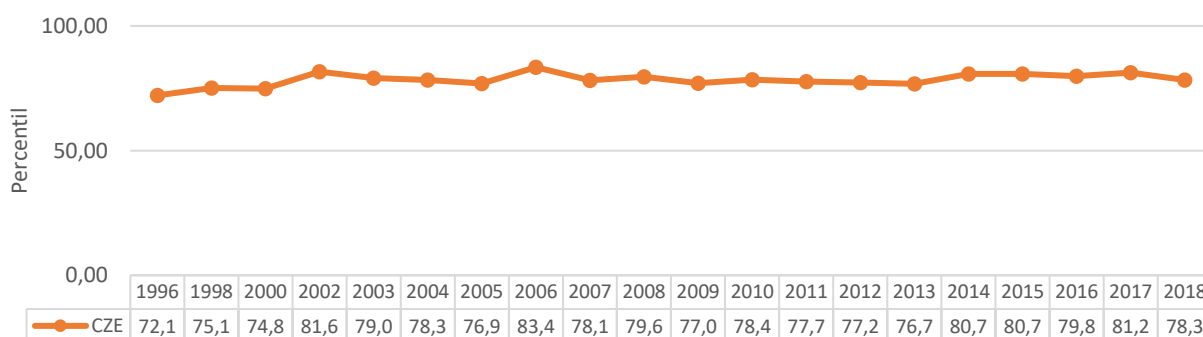
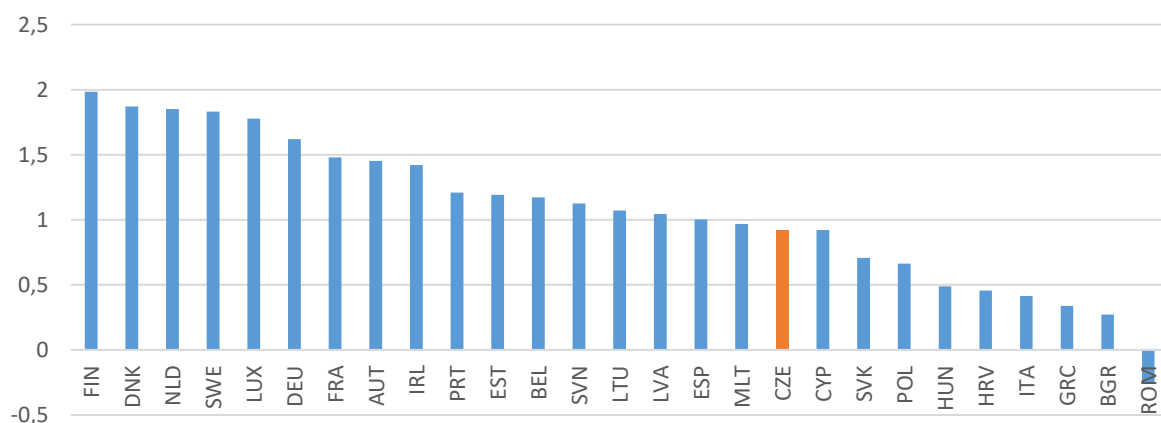
Vzhledem k možné relativně velké statistické odchylce indikátorů, které nebývají hodnoty v intervalu -0,5 až 2 (přičemž 2 je nejlepší výsledek), jsou uvedeny také grafy postihující dlouhodobý trend pozice ČR v porovnání se všemi 188 zeměmi na základě percentilu. Uvedená data se vztahují k roku 2018.

Governance Effectiveness Index

Index popisuje, jak občané vnímají tři oblasti, kterými jsou kvalita veřejných služeb, fungování státní správy, její profesionalita a nezávislost na politických tlacích a naplňování závazků a slibů ze strany vlády. V porovnání s ostatními

členskými státy EU se Česká republika v roce 2018 umístila na 18. místě a tedy si pohoršila o dvě příčky (z důvodu absence Spojeného království v letošním grafu v podstatě o tři příčky)

Governance Effectiveness Index, ČR 2018: index 0.92; pozice v EU 18. místo; percentil 78.37

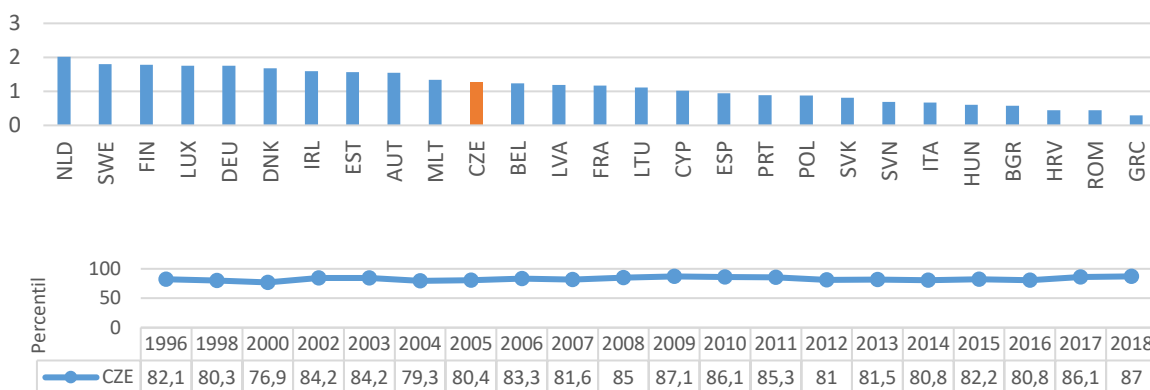
Zdroj: Světová banka

Regulatory Quality Index

Index kvality regulace mapuje, jak kvalitní regulace je dle názoru občanů státem vytvářena, jaká je schopnost vlády navrhnout efektivní řešení problémů a účinně je implementovat či jak občané vnímají státní podporu a (de)regulaci soukromého sektoru.

Česká republika se v porovnání s dalšími státy EU umístila na 11. místě, což oproti minulému roku znamená zlepšení o 2 příčky (respektive vzhledem k letošní absenci Velké Británie pouze o 1 příčku).

Regulatory Quality Index, ČR 2018: index 1.26; pozice v EU 11. místo; percentil 87

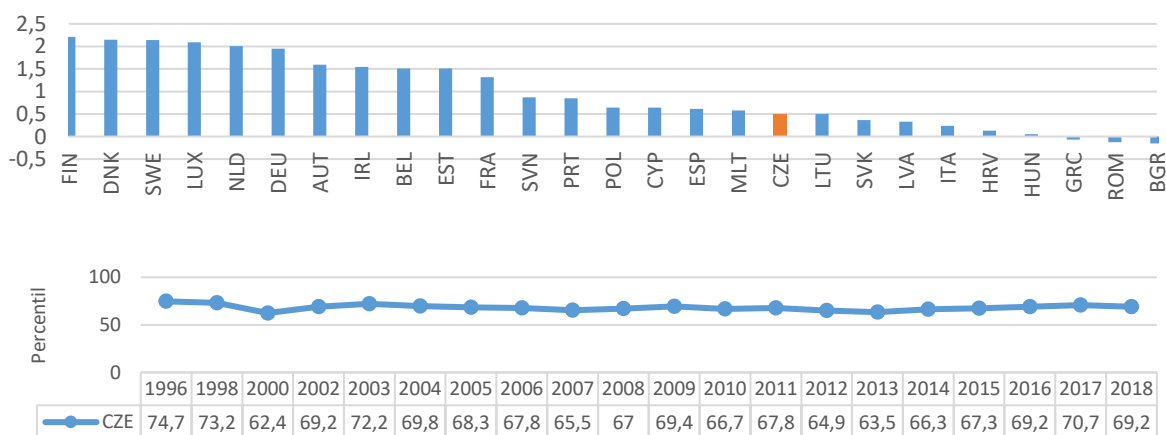
Zdroj: Světová banka

Control of Corruption Index

Index Dozoru nad korupcí popisuje, jak občané vnímají, zda je veřejná moc ve státě vykonávaná pro soukromé účely a soukromý zisk a existenci klientelismu ve veřejné správě. Česká republika se v tomto srovnání umístila až na 18. místě, což

lze hodnotit jako velmi špatný výsledek. V předchozím roce zaujímala stejnou příčku, avšak vzhledem k letošní absenci Velké Británie lze hovořit o meziročním zhoršení o jednu pozici.

Control of Corruption Index, ČR 2018: index 0.5; pozice v EU 18. místo; percentil 69.2

Zdroj: Světová banka

WORLD ECONOMIC FORUM: GLOBAL COMPETITIVENESS INDEX

Report o globální konkurenceschopnosti každoročně vydává Světové ekonomické fórum, v jeho rámci jsou prostřednictvím Indexu konkurenceschopnosti hodnoceny hlavní aspekty, které konkurenceschopnost ovlivňují.

Index je tvořen 12 pilíři, kterými jsou instituce, infrastruktura, využívání ICT, makroekonomická stabilita, zdraví, dovednosti, trh zboží, trh práce, finanční systém, velikost trhu, dynamika businessu a inovační kapacita.

ČR se umístila na prvním místě v oblasti makroekonomické stability, relativně dobře si vede i v oblasti infrastruktury, kde je na 20. místě. Nejslabší oblastí je pak pracovní trh (48. místo), zdraví (48. místo) a instituce (44. místo). V celkovém porovnání si oproti minulému roku pohoršila o 3 příčky (z 29. na letošní 32. místo z celkem 141 hodnocených zemí).

Umístění ČR v celosvětovém žebříčku dle kategorií, za rok 2019

KATEGORIE	POŘADÍ ČR ZE 141 ZEMÍ
Zdanění práce	135
Snadné nalézání vysoce kvalifikované pracovní síly	134
Vnitřní mobilita pracovní síly	133
Zatížení vládními regulacemi	121
Negativní vliv daní a subvencí na konkurenci	116
Snadné najímání zahraniční pracovní síly	116
Složitost tarifů	113
Vládní dlouhodobá vize	111
Čas potřebný na založení businessu	111

Zdroj: Světové ekonomické fórum

Global Competitiveness Index, 2019

Rank	Economy	Score ¹	Diff. from 2018 ²	
			Rank	Score
1	Singapore	84.8	+1	+1.3
2	United States	83.7	-1	-2.0
3	Hong Kong SAR	83.1	+4	+0.9
4	Netherlands	82.4	+2	-
5	Switzerland	82.3	-1	-0.3
6	Japan	82.3	-1	-0.2
7	Germany	81.8	-4	-1.0
8	Sweden	81.2	+1	-0.4
9	United Kingdom	81.2	-1	-0.8
10	Denmark	81.2	-	+0.6
11	Finland	80.2	-	-
12	Taiwan, China	80.2	+1	+1.0
13	Korea, Rep.	79.6	+2	+0.8
14	Canada	79.6	-2	-0.3
15	France	78.8	+2	+0.8
16	Australia	78.7	-2	-0.1
17	Norway	78.1	-1	-0.1
18	Luxembourg	77.0	+1	+0.4
19	New Zealand	76.7	-1	-0.8
20	Israel	76.7	-	+0.1
21	Austria	76.6	+1	+0.3
22	Belgium	76.4	-1	-0.2
23	Spain	75.3	+3	+1.1
24	Ireland	75.1	-1	-0.6
25	United Arab Emirates	75.0	+2	+1.6
26	Iceland	74.7	-2	+0.2
27	Malaysia	74.6	-2	+0.2
28	China	73.9	-	+1.3
29	Qatar	72.9	+1	+1.9
30	Italy	71.5	+1	+0.8
31	Estonia	70.9	+1	+0.2
32	Czech Republic	70.9	-3	-0.3
33	Chile	70.5	-	+0.3

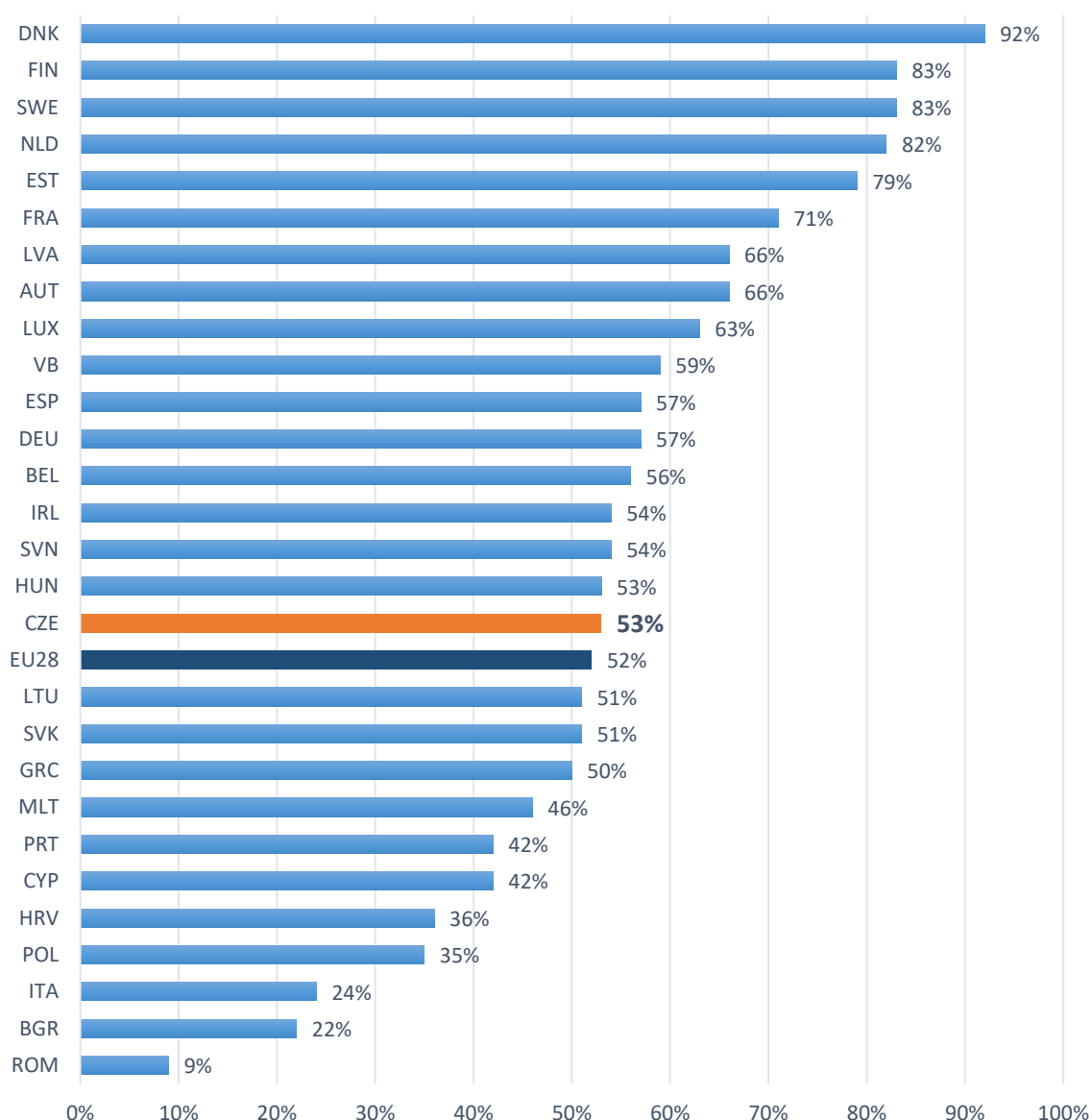
Zdroj: Světové ekonomické fórum

INFORMAČNÍ SPOLEČNOST V ČÍSLECH

Český statistický úřad každoročně vydává publikaci Informační společnost v číslech, která poskytuje přehledné mezinárodní srovnání České republiky v oblasti využívání internetu pro komunikaci občanů s úřady. Graf zobrazuje procentuální vyjádření podílů jednotlivců ve věku 16 až 74 let, kteří vyhledávali informace

na webových stránkách úřadu, stáhli si formulář z webových stránek úřadu či vyplnili a on-line odeslali formuláře úřadům. Česká republika se s podílem 53 % jednotlivců umístila na 17. místě. Oproti minulému roku si polepšila o 3 příčky a o jedno procento přeskočila průměr zemí EU a Spojeného království.

Jednotlivci využívající internet při jednání s úřady, ČR 2019: pozice v EU 17. místo

Zdroj: Český statistický úřad

EVROPSKÁ KOMISE: COUNTRY REPORT 2020

Zpráva Evropské komise o stavu České republiky se zaměřuje především na makroekonomické údaje hospodaření státu a na zajišťování sociálních práv občanů. Veřejná správa zde není tolik tematizována (zaměřuje se ale např. na veřejné finance nebo pozvolný pokrok v digitalizaci). Pozornost je ovšem věnována výkonu veřejného sektoru, který je dle závěrů pod průměrem EU. Komise oceňuje přístupnost k informacím a hodnocení dopadů regulace (zprávy RIA) během legislativního procesu. Naopak prostor na zlepšení je spatřován v rozvoji eGovernmentu, profesionalizaci státní služby, transparentnosti státu a kontrole korupce. Za hlavní překážky výkonu veřejné správy jsou označovány resortismus se slabou koordinací veřejné správy z centrální úrovně a velký počet obcí, přičemž jsou zmíněny i rozdíly ve výkonu veřejné správy v jednotlivých regionech země. Podle Komise by se měla pozornost dále věnovat podpoře strategického plánování, veřejným zakázkám, evidence-informed rozhodování a systémovému podchycení inovací ve veřejné správě.

Ve zprávě se Česká republika dále ukazuje jako silný stát zejména v oblasti zaměstnanosti a ekonomiky jako celku. Nicméně do dalších let se očekává zpomalení ekonomického růstu. V oblasti sociálních práv je opět oceněn silný pracovní trh, nicméně se již objevují problémy spojené s mírou podpory státu pro zaměstnávání ohrožených skupin obyvatel. Jako značný problém se ukazují také výrazné rozdíly v rovnosti mužů a žen, kdy ženy v ČR berou za stejnou práci v průměru o 22,5 % méně než muži. Ženy také mají vyšší míru nezaměstnanosti než muži. Vláda reagovala zahájením projektu 22 % k rovnosti, který ovšem prozatím měl jen limitovaný dopad. Ačkoliv míra chudoby obecně poklesla, Evropská komise si všímá nedostatečných aktivit na podporu ohrožených skupin (samoživitelé, senioři, osoby se zdravotním postižením, Romové). Komise ale ocenila legislativní kroky v boji proti extrémnímu zadlužování a exekucím, kterými bylo ještě v roce 2018 postiženo téměř 10 % obyvatel.

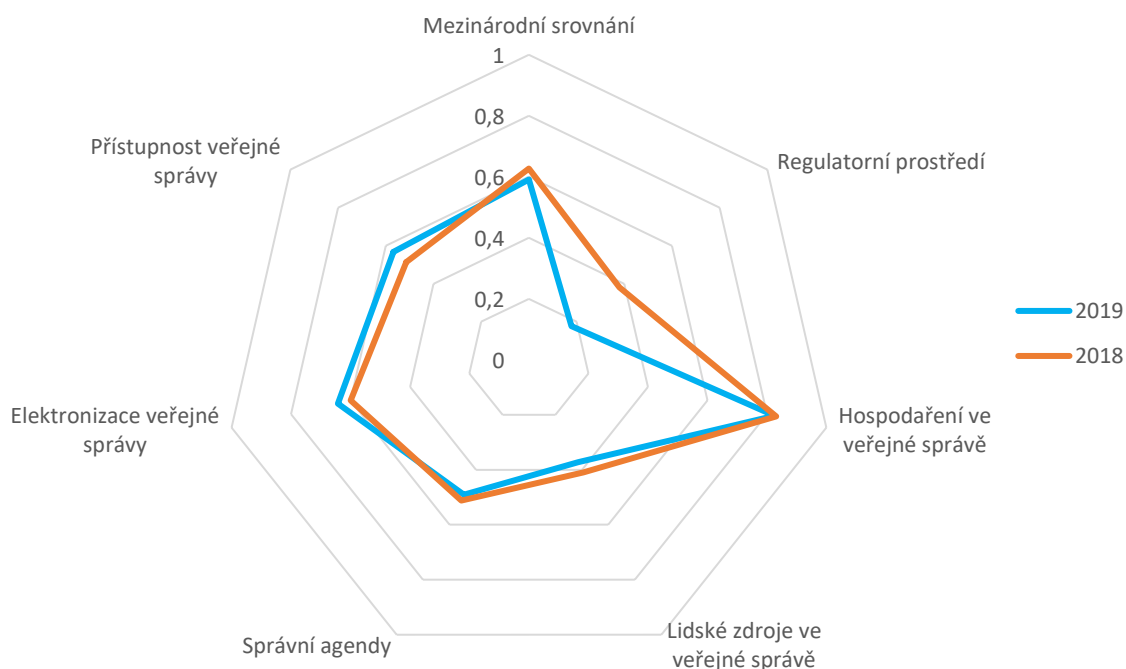
SHRNUTÍ MEZINÁRODNÍHO SROVNÁNÍ

V meziročním srovnání zaznamenala ČR mírné zlepšení u poloviny ukazatelů. Posílila zejména v oblasti využívání internetu pro komunikaci občanů s úřady, kde se povedlo překročit i průměr zemí EU a Spojeného království. Stabilně dobrá zůstává oblast regulatorní kvality. Ačkoliv bylo dosaženo zlepšení o dvě příčky také v hodnocení kapacity veřejné moci, ČR stále zaujímá slabé 28. místo ze 41 hodnocených států, přičemž k meziročnímu zhoršení došlo v kategoriích hodnotících meziresortní koordinaci a konzultace s veřejností.

Zhoršilo se také občanské vnímání kvality veřejných služeb, fungování státní správy, její profesionality a nezávislosti na politických tlacích a naplňování závazků a slibů ze strany vlády. V tomto ohledu se ČR ve srovnání s EU27 umístila až na 18. místě. Mírně se také zhoršilo to, jak občané vnímají kontrolu korupce a klientelismu ve státě. Ke zhoršení došlo i v oblasti globální konkurenceschopnosti. Problémové se jeví zejména zdanění práce, nalézání vysoce kvalifikované pracovní síly, nízká vnitřní mobilita pracovní síly a zatížení vládními regulacemi. V těchto kategoriích se ČR umístila až v poslední dvacítce na žebříčku 141 zemí.

Na druhou stranu si ČR vede skvěle v oblasti makroekonomické stability, kde získala 1. místo. Zjištění Zprávy Evropské komise o stavu ČR do velké míry odpovídají výše zmíněným ukazatelům. Kladně hodnotí proces RIA a přístup k informacím. Prostor pro zlepšení nachází zejména u profesionalizace státní služby, transparentnosti státu, kontroly korupce, rozvoje eGovernmentu či u přetrvávajícího resortismu a slabé koordinace veřejné správy z centrální úrovně.

INDEX VÝKONNOSTI VEŘEJNÉ SPRÁVY

Index rozvoje veřejné správy zahrnuje vybrané ukazatele z vládou schváleného Systému měření a hodnocení⁴, které se objevují v této výroční zprávě, a které popisují celkem 7 tematických oblastí napříč úrovněmi české veřejné správy. V roce 2019 dosáhl index hodnoty 0.52, došlo tedy k mírnému meziročnímu poklesu jeho hodnoty (v roce 2019 byla hodnota indexu 0.55).

Pozitivně lze hodnotit zlepšení v kategorii Elektronizace veřejné správy, která dlouhodobě vykazuje rostoucí trend. Meziročně se zejména zvýšil počet zřízených datových schránek. Stejně tak se zlepšila oblast Přístupnost veřejné správy, jelikož roste jak průměrná úřední doba úřadů, tak možnost elektronického objednání.

V kategoriích Správní agendy a Hospodaření ve veřejné správě došlo pouze k minimálním změnám.

Ke zhoršení došlo zejména v oblasti Regulatorní prostředí, kde výrazně pokles podíl kladných stanovisek k projednávaným právním předpisům na celkovém počtu stanovisek vydaných Komisí RIA. Je tomu tak ale zejména z důvodu zpětného přehodnocení dat z minulých let, bez kterého by se podíl kladných stanovisek meziročně naopak zvýšil. K mírnému zhoršení došlo i v oblasti Mezinárodní srovnání, která je v detailu rozvedena v příslušné kapitole této výroční zprávy. K mírnému zhoršení došlo také v oblasti Lidské zdroje ve veřejné správě, což je však následkem toho, že v době zpracování výroční zprávy nebyla dosud k dispozici některá relevantní data a došlo tak k úpravě výpočtu indexu.

⁴ Usnesení vlády České republiky ze dne 24. července 2017 č. 545.

ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ PRO VLÁDU ČR

Legislativa

- Spory kolem rekonstrukce stavebního práva ukázaly, že takto zásadní legislativní změna by měla probíhat za aktivní široké spolupráce všech dotčených rezortů, přičemž se nedoporučuje její zpracování svěřovat externím subjektům s partikulárními zájmy. Současně se u takto zásadní legislativní změny s rozsáhlým dopadem na velké množství subjektů doporučuje dbát na odpovědné a realistické nastavení harmonogramu legislativních prací.
- Mimořádná situace spojená s přijetím novely zákona o místních poplatcích, která si vyžádala zrušení či úpravu všech stávajících obecně závazných vyhlášek o místních poplatcích ze strany obcí, a to v termínu necelých dvou měsíců, ukázala, že obce nejsou v 60 % případů schopné na takto rychlou změnu bezproblémově zareagovat. Doporučuje se proto v obdobných případech nastavovat delší přechodnou dobu nabytí účinnosti (či lépe nastavit harmonogram legislativních prací), která zaručí obcím čas na změnu adekvátně zareagovat.

Strategický rozvoj

- V roce 2019 byla dokončena koncepce Klienty orientovaná veřejná správa 2030. Nová koncepce byla vytvořena proto, aby veřejná správa jako klíčová oblast fungování státu měla jasné strategické směřování pro nadcházející desetiletí. Doporučuje se proto, aby byla z centrální úrovně zajištěna podpora naplňování jejich cílů, stejně jako cílů dalších strategických dokumentů s dopadem do veřejné správy.

Digitalizace

- Zavedení elektronického občanského průkazu, a zejména jeho nižší aktivní využívání (13 % uživatelů si aktivovalo čip, ale jen 10–12 % z nich ho poté použilo), ukázalo, že vedle nových elektronických služeb je nutné doporučit vyšší podporu vzdělávání v IT a propagaci využitelnosti a přínosů elektronických služeb státu a to nejen u občanů, ale také u úředníků, coby poskytovatelů těchto služeb.
- V oblasti digitalizace veřejné správy se dále doporučuje pokračovat v naplňování programu Digitální Česko a zavádění dalších elektronických služeb státu, a to ve zvýšeném důrazu ve vztahu s dopady zákona o právu na digitální služby.

Lidské zdroje

- V otázce lidských zdrojů ve veřejné správě byl vyzorován a potvrzen zájem zastupitelů obcí o vzdělávání týkající se výkonu jejich funkce a správy obce. Doporučuje se proto nadále podporovat vzdělávání zastupitelů a do budoucna vytvořit vzdělávací minimum zastupitelů obcí, čímž se docílí odpovědnější správy obcí a efektivnějšího nakládání s veřejnými prostředky.

- Stejně tak se doporučuje zaměřit na vzdělávání úředníků obcí, krajů i státu v IT, firemní kultuře veřejné správy, jazycích, klientském přístupu, inovačním myšlení a v dalších oblastech souvisejících s výzvami dnešní doby i blízké budoucnosti.
- Doporučuje se neinterpretovat optimalizaci počtu služebních míst politizovaným pohledem (např. boj proti údajné přebujelosti státní správy). Naopak se doporučuje centrálně podporovat profesní rozvoj a motivaci zaměstnanců státní správy, orientovat hodnocení zaměstnanců na výkon, odbourávat administrativní zátěž a budovat moderní a přívětivé pracovní prostředí ve služebních úřadech.

Hospodaření

- U příspěvku na výkon státní správy se již několik let za sebou daří navyšovat jeho celkovou výši a tím posilovat míru krytí nákladů obcí i krajů. Stejně tak se daří zvyšovat míru adresnosti příspěvku zaváděním výkonových plateb za úkon, a tím spravedlivěji distribuovat příspěvek. Doporučuje se v tomto trendu i nadále pokračovat. Stát ovšem dosud nedisponuje ucelenými daty o způsobech využívání příspěvku obcemi a kraji. Příspěvek je určen na úhradu částečných nákladů spojených s výkonem přenesené státní správy, objevují se ovšem případy, kdy ho obce využívají také v samostatné působnosti. I proto je důležité pokračovat ve zvyšování adresnosti příspěvku (resp. platby za úkon).

Volby

- Již roku 2018, kdy se v říjnu konaly volby do zastupitelstev obcí, dohromady 17 obcí nebylo schopno, z důvodu nedostatku kandidátů na členy zastupitelstva, uspořádat volby do obecních zastupitelstev. Ministr vnitra proto ke dni 6. 10. 2018 jmenoval správce těchto obcí z řad zaměstnanců Ministerstva vnitra, kteří obce dovedly k náhradním volbám v lednu 2019. V souvislosti se snižujícím se počtem kandidátů zejména na malých obcích (jak ukázala analýza Ministerstva vnitra z roku 2018) se proto doporučuje hledat řešení této problematiky.

Ostatní

- Za poslední čtyři roky se zvýšil počet cizinců s trvalým či přechodným pobytem v ČR o 100 000 osob (o 20 %). Doporučuje se počítat s dalším růstem počtu cizinců (dopad zejména pro hlavní město Prahu, kde dnes žije zhruba 36 % z celkového počtu cizinců) a pokračovat v aktivitách vedoucích k jejich hladké integraci.
- Kontroly výkonu samostatné působnosti obcí dlouhodobě ukazují konstantní chybovost zejména malých obcí, u kterých se tak projevuje nedostatečná kapacita aparátu spojená s velkým počtem zejména malých obcí (6 254 obcí v ČR, přičemž 77 % má do 1 000 obyvatel). V této souvislosti se doporučuje podporovat přesun agend státní správy z nejmenších obcí na obce vyššího typu, čímž by malé obce získaly více prostoru na odpovědnější výkon samosprávy.

- Doporučuje se vybudovat centrální systém, který přinese přehled všech úředníků územních samosprávných celků a vytvoří pro cloudové uložení pro sdílení metodických a výkladových materiálů.

Mezinárodní srovnání

- Z mezinárodního hodnocení vyplývá, že v české veřejné správě přetrvává silný resortismus. Jedná se o problém dlouhodobého charakteru, který brání efektivnímu fungování státu a plnému využití jeho vysokého potenciálu. Doporučujeme proto, aby byla ze strany vládních představitelů ve veřejné správě stimulována organizační kultura založená na principech spolupráce a komunikace.
- Občanské vnímání kvality veřejných služeb a fungování státní správy je dlouhodobě negativní. Jako nedostatečné lze hodnotit i využívání konzultací s veřejností. Doporučujeme proto pravidelně zjišťovat spokojenost uživatelů veřejných služeb s jejich fungováním, reflektovat jejich názory při vytváření nových opatření a obecně zvyšovat míru zapojení občanů do tvorby veřejných politik.
- Aby byla veřejná správa schopná lépe odpovídat na požadavky občanů a rychle reagovat na nové výzvy, doporučujeme cíleně stimulovat inovační kulturu ve veřejné správě a systémově podporovat tvorbu inovací.
- Doporučuje se ve veřejné správě stimulovat rozvoj analytické práce, podporovat sdílení dat a uplatňovat evidence-informed přístup, a to za účelem zvyšování efektivity veřejné správy, její transparentnosti a nezávislosti na politických krocích, stejně jako za účelem vytváření co nejlépe zacílených veřejných politik a regulací.

Výroční zpráva o stavu veřejné správy České republiky za rok 2019

ISBN: 978-80-7616-062-0 (tisk) / 978-80-7616-063-7 (on-line PDF)

Kolektiv autorů

Editoři: Ing. Mgr. David Sláma, Mgr. Filip Zavřel

Praha, 2020

KONTAKTY

Ministerstvo vnitra

odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy

náměstí Hrdinů 1634/3

140 21 Praha 4

www.mvcr.cz/verejna-sprava

www.kvalitavs.cz

www.prispevekobce.cz

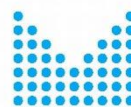
www.zastupitelvkurzu.cz

osr@mvcr.cz

ID datové schránky: 6bnaawp

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Ministerstvo vnitra

Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

www.mvcr.cz

účelová publikace, není určena k prodeji

ISBN: 978-80-7616-062-0 (tisk) / 978-80-7616-063-7 (on-line PDF)